

Utlåtande 2005:182 RVII (Dnr 326-2101/2005)

Översyn av resursfördelningssystem för omsorg om personer med funktionshinder

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Principer för förändring av resursfördelningen för de prestationsrelaterade verksamheterna godkänns enligt vad föredragande borgarrådet anför.
2. Resursfördelningen för avlösarservice godkänns enligt stadsledningskontorets förslag.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att fortsätta att utarbeta nya nivåer för de prestationsrelaterade verksamheterna.
4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utvärdera det nya resursfördelningssystemet till hösten 2008.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Ärendet

I samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2003 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av schablonsystemet inom omsorg om funktionshindrade. Arbetet har delats upp i två etapper. I den första etappen behandlades det så kallade fasta anslaget där kommunfullmäktige under 2004 fastställde ett nytt system som gäller från och med 2005.

Detta ärende avser den andra etappen som i huvudsak behandlar avlösarservice samt de verksamheter som finansieras med schabloner. För avlösarservice ersätts stadsdelsnämnderna idag efter det faktiska antalet biståndsbedömda

timmar. I denna översyn föreslås att medel för avlösarservice överförs till det fasta anslaget och fördelas efter de variabler som ingår i detta anslag.

För de prestationsrelaterade verksamheterna består översynen av två delar. I detta ärende behandlas den första delen som omfattar förslag till principer för det nya systemet. I den andra delen kommer innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna att presenteras. Ett centralt kansli för att nivåplacera personer som biståndsbedömts av stadsdelsnämnderna föreslås inrättas. Det nuvarande nivåsystemet som baseras på tid föreslås ersättas av ett system som baseras på vårdbehov.

Remisser

Ärendet har remitterats till Föreningen Autism i Stockholm, FUB Stockholm, kommunstyrelsens handikappråd, socialtjänstnämnden och alla stadsdelsnämnder.

Föreningen Autism i Stockholm är positiva till en översyn, men anser att utredningen försöker nå två mål vilka kan vara svåra att förena; det ena att ha ett rättvist och enkelt fördelningssystem och det andra att motverka resursslöseri.

Kommunstyrelsens handikappråd avstyrker förslaget och framhåller att resursfördelningssystemet är tekniskt och byråkratiskt och bara skapar ökade administrationskostnader.

Socialtjänstnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Bromma stadsdelsnämnd tillstyrker att anslaget till avlösarservice fördelas som övriga delar av det fasta anslaget och ser positivt på förslaget om ett nytt resursfördelningssystem där nivåbedömning och myndighetsutövning separeras.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd är positiv till förslaget, men anser att samarbetsformer mellan biståndshandläggare och nivåbedömningskansliet bör vara klarlagda samt att det bör finnas en tydlig gränsdragning i arbetsuppgifterna.

Farsta stadsdelsnämnd ser mycket positivt på förslaget.

Hägerstens stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till förslagen, men framhåller att nivån på schablonerna måste höjas.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till förslaget, men lämnar vissa synpunkter.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till förslaget, men anser att nivåbedömningar ska göras av stadsdelsförvaltningarna och inte av ett stadscentralt nivåbedömningskansli.

Kista stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till arbetsgruppens förslag.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till förslaget, men anser att det finns en fara i att inrätta en central instans i form av ett nivåkansli.

Liljeholmens stadsdelsnämnd tillstyrker förslaget.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd instämmer med förslaget och vill särskilt framhålla förslaget om ett centralt kansli för nivåbedömning och att skillnaderna i kronor bör vara mindre i de nya ersättningsnivåerna samt att ersättningen för avlösarservice fördelas i det fasta anslaget.

Norrmalms stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv förslagen. Nämnden är dock tveksam till frågan om att låta medel för bland annat daglig verksamhet gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten är belägen och inte till den stadsdelsnämnd där den enskilde är bosatt.

Rinkeby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till många av förändringarna men kritisk till främst förslaget för avlösarservice, ett centralt kansli samt till förslaget om en schablon för högsta ersättningsnivå.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd delar i huvudsak utredningens slutsatser och förslag, men lämnar vissa synpunkter.

Skärholmens stadsdelsnämnd instämmer i stort med förslaget och föreslår att förslaget om centralt kansli för nivåplacering, nytt nivåsystem, nya ersättningsnivåer och grundnivåschablon godkänns, men är tveksam till förslaget om en schablon för högsta ersättningsnivå.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är positiv till förslaget om ett nytt bedömningssystem och central nivåbedömning, men anser att det bör finnas en högsta nivå med täckning av reella kostnader. Medlen bör tillfalla den stadsdelsnämnd där den enskilde bor. Nämnden anser inte att det nya förslaget att fördela medel för avlösarservice ska genomföras förrän en djupare analys av insatsernas användande har gjorts.

Vantörs stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till förslagen, men avvisar förslaget om centralt bedömningskansli samt är tveksam till att faktiska kostnader inte ska ersättas i de högsta omsorgsnivåerna.

Älvsjö stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslagen. Det är dock viktigt att se över flexibiliteten i schablonen vad gäller närvaron vid daglig verksamhet.

Östermalms stadsdelsnämnd tillstyrker förslaget och anser att det nya förslaget ger en mer lika och rättvis bedömning av den enskildes behov av insatser från stadsdelsförvaltningarna, än vad nuvarande system gör.

Mina synpunkter

Översynen av resursfördelningsmodellen för omsorg om funktionshindrade visar att nuvarande system är påverkbart och därför fungerar kostnadsdrivande. Staden behöver en ny resursfördelningsmodell men jag inser hur svårt det är att ta fram ett användbart och rättvist system.

Förslaget till ny modell tar sin utgångspunkt i flera grundläggande principer som jag ansluter mig till men har också inslag som inte är lika självklara. Remissinstanserna är i huvudsak positiva till modellen men framför även kritiska synpunkter som är värdefulla att ta tillvara i det fortsatta utredningsarbetet.

Enligt min uppfattning bör resurser för avlösarservice fördelas som övriga delar av det fasta anslaget, eftersom ett resursfördelningssystem inte ska kunna påverkas av beslut i stadsdelsnämnderna.

I likhet med remissinstanserna instämmer jag i förslaget att införa ett nivåsystem som baseras på behov istället för personaltid samt att minska skillnaderna i kronor i de nya ersättningsnivåerna. Behovet av insatser nattetid bör ingå i nivåsystemet. Ett sådant system förutsätter ett väl förankrat och tydligt bedömningsinstrument som utformas med hänsyn till olika behov, funktionshinder och till omfattningen av funktionshindret. Det är av stor vikt att samverka med stadsdelsnämnderna och brukarorganisationerna i arbetet med ett nytt bedömningsinstrument, som jag ser som en av de mest centrala delarna i det nya resursfördelningssystemet.

Flera stadsdelsnämnder liksom Föreningen Autism i Stockholm är oroliga för att det blir svårt att tillgodose omfattande vårdbehov om faktiska kostnader inte ersätts i den högsta nivån. Jag kan förstå den oron. Min uppfattning är att den högsta schablonnivån inte ska avse faktiska kostnader men att schablonen måste ge rimliga förutsättningar till kostnadstäckning även för de mest omfattande insatserna. Liksom remissinstanserna välkomnar jag en grundschablon för boende med relativt små behov, vilket bör kunna bidra till att utveckla alternativa insatser för boende. Jag instämmer i utredningens förslag att överväga en fortsatt schablon vid flytt till ett demensboende, men vill i sammanhanget framhålla att kvarboendeprincipen givetvis står fast.

I översynen föreslås att riktlinjerna för bostad med särskild service ses över. En uppföljning av olika beslut om boende bör göras och jämföras innan ställning tas till om riktlinjerna bör förtydligas och förändras.

Vad gäller det särskilda anslaget för LASS (lag om assistansersättning) bör anslaget i 2006 års budget anpassas till den nivå som stadsdelsnämnderna får betala till försäkringskassan.

I det fortsatta utvecklingsarbetet är det angeläget att konsekvenserna av regeln om placering enligt LSS-tillstånd utreds (tillstånd söks hos länsstyrelsen för vissa typer av privat verksamhet enligt LSS), i enlighet med kommunfullmäktiges tidigare beslut. Även frågan om det prestationsrelaterade anslaget Korttidstillsyn för barn och ungdom över 12 år bör tas med i den fortsatta utredningen.

Förslaget att inrätta ett centralt kansli för nivåplaceringar av personer som biståndsbedömts av stadsdelsförvaltningarna får stöd från många remissinstanser men är ett avsteg från stadens organisation, där stadsdelsnämnderna har det fulla ansvaret för handläggningen av enskilda ärenden. Ett centralt kansli motiveras med att likställigheten ökar. Biståndsbedömning och nivåbestämning är dock processer som hör nära samman, vilket gör att det finns risk för att det blir dubbla organisationer och system om ett centralt kansli byggs upp.

Jag menar att det krävs starka skäl för att frånga stadens principer för styrning. Att motverka nivåförskjutningar i biståndsbedömningen måste vara en ledningsuppgift vid respektive förvaltning. I översynen redovisas inget alternativ till ett centralt kansli. Mitt förslag är därför att kansliet inrättas som en projektorganisation, som ett led i utvecklandet av det nya systemet och inte som en permanent organisatorisk lösning. Ett systematiskt erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan biståndsbedömarna och det centrala kansliet bör organiseras. Kansliet får inledningsvis i uppgift att göra nivåbedömningar enligt utredningens förslag, i samverkan med stadsdelsnämnderna och brukarorganisationerna och med tydliga roller för varje aktör. Införandet av ett centralt kansli blir en ny uppgift för socialtjänstnämnden som därför tillförs resurser för detta.

Det är svårt att ha en helhetsuppfattning om det föreslagna systemet innan innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna har presenterats. Remissinstanserna bör därför få möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på resursfördelningssystemet i sin helhet, innan beslut fattas om nivåerna.

Resultatet av det första årets nivåbedömningar ger en grundläggande överblick av behoven för olika funktionshinder och stadsdelsområden. Denna avstämning bör tillsammans med pågående erfarenhetsutbyte mellan biståndsbedömarna och kansliet, det nya bedömningsinstrumentet samt minskade skillnader i nivåer kunna vara underlag för stadens fortsatta ställningstagande till de organisatoriska frågorna. En utvärdering av systemet bör därför göras, remissbehandlas och föreläggas kommunfullmäktige under hösten 2008. I utvärderingen beaktas hur nivåbedömningen kan organiseras för att både tillgodose likställigheten och stadens grundläggande principer för styrning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Lotta Edholm* (fp) enligt följande.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten ska öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet ska införas även inom de särskilda boendeformerna.

På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Principer för förändring av resursfördelningen för de prestationsrelaterade verksamheterna godkänns enligt vad föredragande borgarrådet anför.
2. Resursfördelningen för avlösarservice godkänns enligt stadsledningskontorets förslag.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att fortsätta att utarbeta nya nivåer för de prestationsrelaterade verksamheterna.

4. Kommunstyrelsen får i uppdrag att utvärdera det nya resursfördelningssystemet till hösten 2008.

Stockholm den 5 oktober 2005

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin, Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2003 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av schablonsystemet. Arbetet har delats upp i två etapper. I den första etappen behandlades det s.k. fasta anslaget där kommunfullmäktige under 2004 fastställde ett nytt system som gäller fr.o.m. 2005. I den andra etappen, som detta ärende gäller, behandlas i huvudsak de verksamheter som finansieras med schabloner samt avlösarservice, *bilaga 2*. För avlösarservice ersätts stadsdelsnämnderna idag efter det faktiska antalet biståndsbedömda timmar. I denna översyn föreslås att medel för avlösarservice överförs till det fasta anslaget och fördelas efter de variabler som ingår i detta anslag. För de prestationsrelaterade verksamheterna består översynen av två delar. I den första delen, som ingår i detta förslag, föreslås principer för det nya systemet. I den andra delen kommer innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna att presenteras. Ett centralt kansli för att nivå placera personer som biståndsbedömts av stadsdelsnämnderna föreslås inrättas. Det nuvarande nivåsystemet, som baseras på tid, föreslås ersättas av ett system som istället baseras på vårdbehovet.

REMISSER

Ärendet har remitterats till Föreningen Autism i Stockholm, FUB Stockholm, kommunstyrelsens handikappråd, socialtjänstnämnden och alla stadsdelsnämnder.

Föreningen Autism i Stockholms yttrande av den 22 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Föreningen Autism instämmer helt i att det är den enskildes behov som ska vara avgörande för biståndsbesluten samt vikten av att kriterierna för fördelningen ger en rättvisande bild av behoven. Vi anser vidare att tanken med ett centralt kansli är bra, här ges möjlighet att samla kompetens om olika personers behov.

Vi vänder oss dock emot att ett centralt kansli ska utarbeta sitt eget regelverk.

Vi befarar också att arbetet med att ta fram ett fungerande system är långt mer krävande än vad som kommer fram i utredningen. Vårt förslag är att en arbetsgrupp tillsätts, med representanter från Socialtjänstförvaltningen, stadsdelar, brukarorganisationer och experter som utarbetar ett förslag. Gruppen får också i uppdrag att föreslå kompetens och resurser i det centrala kansliet. Därefter skapas kansliet.

Ett nivåsystem som baseras på behov kan mycket väl vara ett bra system om man får korrekta behovsbilder med adekvata mätmetoder där kvalitet och behov skall styra före kostnadseffektivitet och besparingsåtgärder.

Eftersom det är den enskildes behov som ska styra är det orimligt att sätta ett tak för nivåsystemet. Vi befärar att detta kan leda till att de med mycket omfattande behov inte är önskvärda någonstans och risken för stadsdelsarrest är uppenbar.

Att införa en grundschablon för personer med relativt små behov av insatser kan medföra att alternativa former av insatser kommer till stånd vilket vi välkomnar.

Vi vill dock understryka att det är den enskilde/dess företrädare som ska avgöra vilken verksamhet som motsvarar behoven, inte vad som finns tillgängligt. Detta belyser tydligt att Stockholms stad måste påskynda utbyggnaden av ff a olika boendeformer.

Att kostnaderna ökat kraftigt sedan 1998 finner vi inte märkligt. Det har tillkommit nya grupper som har behov av omsorger.

Avlösarservice

Vi reagerar starkt emot att konsultrapporten drar slutsatsen att stadsdelarnas handläggare "tillämpar mindre goda arbetssätt". Här tycks målet i första hand vara besparingar, inte att faktiskt tillgodose individens behov!

Gruppboende

Översyn av gruppboendernas bemanning dagtid välkomnar vi. Självklart ska det vara högre bemanning när de boende är där. Detta slöseri med personalresurser gagnar inte brukarna. Vi anser att detta är en lednings- och kompetensfråga som respektive enhetschef ska ta ansvar för. Vi instämmer också i uppfattningen om resultatenheternas storlek, dock inte på grund av ekonomiska hänsyn utan i stället att man riskerar en undermålig verksamhet med större enheter.

Vid bedömning av omsorgsnivå borde synpunkter inhämtas både från gruppboendens personal och brukaren/dess företrädare.

Orsaken till att den beviljade tiden inte utförs kan lika väl vara ett tecken på att brukaren inte får sina behov tillgodosedda. T ex får många brukare avstå från fritidsaktiviteter på grund av tidsbrist i gruppboenden eller får inte det kommunikationsstöd som de har behov av. Om man i behovsprövningen använder system från äldreomsorgen måste de systemen utöver frågor om omvårdnadsbehov kompletteras med frågor om individens stödbehov.

Både vid behovsprövning och nivåindelning är det viktigt att den enskildes stödbehov vid bl a sociala aktiviteter beaktas. Att kunna gå på dans, ha semester, äta på restaurang och att också kunna göra detta enskilt och inte i grupp är viktiga aspekter. Erbjuder man högkvalitativ omsorg så måste detta preciseras mer noggrant och ingå i bedömningsinstrumenten. Att ändra ersättningen i nivå 16 från verklig kostnad till att ersätta med schablonnivå med tak går emot eget förslag att det ska vara den enskildes behov som ska styra. Detta försvarar ytterligare för de allra svårast funktionshindrade

att få sina behov tillgodosedda och riskerar dessutom att begränsa deras möjligheter att få insatserna anpassade efter sina behov.

Antalet personer i nivå 16 är inte statiskt, det kan ändras snabbt, både uppåt och nedåt.

Vi tycker, i motsats till utredningen, att det är en mycket dålig idé att personer med utvecklingsstörning och/eller autism i kombination med demens flyttas till annat boende.

I stället kan personal i gruppboenden få utbildning inom demensområdet. Så långt det är möjligt anser vi att det är bostaden som ska anpassas efter den enskildes behov och inte tvärtom. Endast som sista utväg bör man överväga flyttning.

Daglig verksamhet, barn- och ungdomsboende och korttidsvistelse

Vi är kritiska till förslagen att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks. Även här borde det vara självklart att det ska vara behovet som styr.

Precis som i det resursfördelningssystem som nu används i särskolan får det som konsekvens att de som har stora behov inte tas emot i verksamheter som inte får täckning för de faktiska kostnaderna.

De nya förslagen får inte leda till att brukarens möjligheter till valfrihet inskränks.

Förslag till åtgärder

- tillsätt en arbetsgrupp som utarbetar ett förslag till bedömningskriterier
- se till att fördelningssystemet innehåller såväl kvalitetsaspekter på omsorgen som rättvisande behovsbedömningar
- nivåbedömningen ska vara omprövningsbar och överklagningsbar
- överväg att dela upp schablonen i två delar; en fast del för OH-tid och en rörlig del för brukarnas behov
- effektiviseringsförslagen kan drabba den enskilde hårt. Vid beslut om indragning/minskning av insatser borde en konsekvensbeskrivning upprättas.

Kommunstyrelsens handikappråd beslöt den 15 augusti 2005 att överlämna yttrandet till handikapprådets ordföranden för kännedom.

Ordföranden Maria Hannäs (v), ledamoten Eva Oivio (s) och ledamoten Ylva Wahlström (mp) deltog ej i beslutet.

Kommunstyrelsens handikappråd lämnar den 15 augusti 2005 ett yttrande med följande lydelse.

Handikapprådets medverkan

Rådet får ytterligare en gång konstatera att vi inte fått delta i utredningsarbetet trots att vi har blivit lovade detta. Vi tycker att det är mycket tråkigt att man inte tar till vara brukarnas erfarenheter & kunskaper. Rådet kan inte i detta sena skede lämna några detaljerade synpunkter på förslaget då det är svårt att greppa över de konsekvenser som det kan ge. Den nu föreliggande utredningen har genomförts helt utan samverkan med handikapporganisationerna och Landstinget (Jfr 5 kap § 8 SoL). Landstingets medverkan är också viktig eftersom sjukvård och socialtjänst är kommunicerande kär. Ett väl fungerande samarbete ger bättre omsorg till lägre kostnader.

Yttrande över förslaget till resursfördelningssystem

Rådet tycker att det är konstigt att man behöver olika fördelningssystem för samma grupp av människor oavsett ålder. Det ger ett sken av att vara inhumant och inte se till personens verkliga behov.

Denna del av översynen behandlar i huvudsak de s.k. prestationsbaserade verksamheterna. Utgångspunkter för arbetsgruppen har varit

- Fördelningen av resurser ska inte påverkas av beslut i berörd stadsdelsförvaltning
- Den enskildes behov ska vara avgörande för besluten
- Kriterierna för fördelningen ska vara enkla att mäta och utgöra en bra indikation på behovet
- Systemet ska vara lätt att förstå och enkelt att tillämpa.

Till att börja med kommenterar vi de två sista punkterna:

Alla typer av fördelningsnycklar är svåra att förstå och tillämpa och att mäta behov är praktiskt taget omöjligt. Det här är inget undantag, snarare tvärtom. Det är alltför tekniskt komplicerat för att vi ska kunna säga annat än att det kommer att skapa stora problem. Det har man också insett och sagt att det kommer att ta flera år att räkna om alla nivåer. Dessutom litar man inte på att stadsdelarnas personal klarar av uppgiften utan ett centralt kansli måste skapas för att granska dem.

Det finns inga motiv till förslaget om ett "centralt kansli". Att bedöma de funktionshinderade behov hos en "överkommunal" myndighet strider både mot kommunalrätten och mot socialrätten.

Genom att slopa den tidigare timberäkningen som grundar sig på personalens uppskattning av behov och ersätta den med abstrakta nivåbegrepp menar man att man får ett bättre mått på behov. Handikapprådet ifrågasätter hur detta bättre skulle återspegla de verkliga behoven hos brukarna. Vi förutsätter att samverkan fortsättningsvis alltid sker med den enskilde brukaren enligt LSS.

Inom varje verksamhet ersätts idag stadsdelarna med den faktiska kostnaden för insatsen. Det tas bort och ersätts med en schablon.

Rådet tycker att det är bättre att man får ersättning för den faktiska kostnaden istället för schabloner som kan slå fel och få konsekvenser för brukarna.

Arbetsgruppen motiverar inte varför stadsdelarna i fortsättningen inte ska få full ersättning för avlösarservice. Det finns inget rimligt skäl att minska den ersättningen till stadsdelarna.

Påståendet ”Skillnaderna i kronor i de nya ersättningsnivåerna bör vara mindre än i dag” är obegripligt. Självklart ska stadsdelarna ersättas för hela kostnaden – inte enligt någon fiktiv schablon.

Daglig verksamhet

Det är endast personkrets 1 & 2 som får daglig verksamhet. Det är angeläget att ännu fler får daglig sysselsättning. Den stora gruppen i personkrets 3 sitter oftast sysslös trots att de borde få sysselsättning enligt SoL. Det är ytterst viktigt att resurser skapas för denna verksamhet som naturligtvis bör samordnas enligt 2 kap 6 § SoL då också Försäkringskassan och Landstinget kan bidra med resurser.

Avlösarservice

Man jämför två stadsdelar som beviljar många timmar och två som beviljar få. Slutsatsen är att de som beviljar många timmar ”tillämpar mindre goda arbetssätt som leder till onödigt generös bedömning”. Det kan lika gärna hävdas att de som beviljar få timmar har sämre arbetssätt som leder till onödigt snåla bedömningar. Kanske t.o.m. begår lagbrott.

Sammanfattning

Handikapprådet finner att resursfördelningssystemet är ett tekniskt och byråkratiskt monster vars huvudsyfte – att minska kostnaderna för omsorgen om funktionshindrade – i själva verket bara skapar ökade administrationskostnader. Om den omfördelning av resurser mellan stadsdelarna som det nya systemet beräknas medföra bättre motsvarar stadsdelarnas verkliga behov undandrar sig vår bedömning.

Rådet vill påminna om löftet att få delta i arbetet om att utveckla ett bra system som täcker kostnaderna och samtidigt inte missgynnar brukarna.

Socialtjänstnämnden beslöt den 23 augusti 2005 att överlämna ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Peter Lundén-Welden m.fl.* (m), ledamöterna *Ann-Katrin Åslund m.fl.* (fp) och ledamoten *Désirée Pethrus Engström* (kd), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 23 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i huvudsak i förslag till översyn av resursfördelningsmodellen. De olika studier som gjorts av arbetsgruppen visar att nuvarande system är påverkligt och bidragit till att bli ett kostnadsdrivande system. Studierna visar också på svårigheter att få fram ett användbart och rättvist system för resursfördelning. Det finns flera alternativa modeller och det krävs ytterligare analyser inför framtagandet av bedömningsgrunder och förslag till nivåer. Förvaltningen instämmer i förslaget att införa nivåsystem som baseras på behov. Det är viktigt att ta fram system som är enhetliga och bygger på likvärdiga bedömningar inför fastställande av nivåer. Samtliga insatser bör också inrymmas i någon av de nivåer som inrättas för att undvika olika varianter och påverkan av bedömningar i ett ersättningssystem.

Fast anslag

Avlösarservice

Resurser för avlösarservice fördelas efter antalet beviljade timmar. De studier som gjorts i utredningen visar på stor variation i antalet beviljade timmar mellan stadsdelsförvaltningarna och samvarierar inte med fördelningen av det fasta anslaget. Efter ytterligare analys har framkommit att olika arbetssätt och rutiner tillämpas, att resursfördelningssystemet delvis styr mot insatsen avlösarservice och att detta beviljats även om annan insats bättre skulle svara mot brukarens behov. I översynen föreslås att resurser för avlösarservice ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget. Socialtjänstförvaltningen instämmer i detta förslag.

Prestationsrelaterade anslag

Gruppboende

Resurser fördelas efter 6 nivåer (11-16) där högsta nivån täcker verklig kostnad. Fördelningen baseras på personaltid som utförs och riktar sig direkt till brukaren. Mäts enligt manual av biståndsbedömare. Kostnaden per boende har ökat med 50% mellan 1998 och 2004. Under denna tid har schablonen höjts med 12.5%.

Översynen lyfter fram vissa problem med dagens resursfördelningssystem, såsom tillförlitligheten i nivåbedömningen och att det är stora skillnader i beloppen mellan de höga nivåerna. Det finns en risk att boendet styrs mot gruppboende och att alternativa boendeformer inte övervägs. Det är ovanligt att gruppboendena utför den beviljade tiden. Det finns, enligt utredningen, en tydlig trend mot att en allt högre andel bedöms i de höga nivåerna och att det är fler beslut som har ett lågt antal timmar än ett högt antal timmar. Det är vanligt med beslut som ligger precis över nivågränsen, vilket kan tolkas som att nivåbedömningen styrs av resursfördelningssystemet.

Arbetsgruppen föreslår att bedömningen av nivå ska göras av ett centralt "nivåkansli". Biståndsbedömningen ligger kvar på stadsdelsförvaltningarna. Kansliet föreslås bestå av fyra personer och förläggas hos socialtjänstförvaltningen.

Som motiv för ett centralt "nivåkansli" anges att biståndsbedömarna har svårt att hålla sig objektiva till biståndsbedömning p.g.a. pressen att justera uppåt i nivåbedömningen. Förvaltningen har stor förståelse för de enskilda handläggarnas svåra arbetssituation men anser att det i första hand är en ledningsuppgift vid respektive förvaltning att ge handläggarna råd och stöd samt ytterst ange gränsen för insatser. Det presenteras inget alternativ till ett centralt "nivåkansli". En väg att pröva skulle kunna vara ett strukturerat erfarenhets- och kunskapsutbyte mellan stadsdelsnämnder, s.k. benchmarking.

Förvaltningen menar att inrättande av ett centralt "nivåkansli" under socialtjänstnämnden är ett avsteg från stadens organisation, där stadsdelsnämnderna har det fulla ansvaret för handläggningen av enskilda ärenden. Förslaget innebär att en sidosidordnad facknämnd i praktiken tar över del av ansvaret för medborgarservice, som ankommer på stadsdelsnämnder.

Även om nivåbedömning förläggs till ett centralt kansli är det, enligt förvaltningen, viktigt att underlag för bedömningar och bestämning av nivåer utarbetas. Det är också viktigt att klart utforma kansliets uppdrag så att ansvarsrollerna blir tydliga. Kansliet förväntas finansieras inom verksamhetens ram. Förvaltningen vill anföra att detta är en ny uppgift för socialtjänstnämnden och att nämnden bör tillföras resurser för detta uppdrag. Det är också rimligt som arbetsgruppen föreslår att kansliet i ett inledningskede förstärks med ytterligare resurser. Förvaltningen vill betona betydelsen av att följa och utvärdera effekterna av det nya förslaget.

Ett nytt bedömningsinstrument föreslås som bygger på att behovet mäts på annat sätt än med tidsåtgång. Förvaltningen anser det rimligt att det är behovet som utgör grund för resursfördelning och nivåbestämning. Det är bra att samverka med och få erfarenheter från andra kommuner och förvaltningar i framtagande av bedömningsgrunder. Det är dock enligt förvaltningen viktigt att fokusera på, att det är de behov i sitt boende som den enskilde har, som ska mätas och att detta kan omfatta många och varierade behov. Det innebär att förvaltningen delar uppfattningen att det bör vara mindre skillnader mellan nivåerna och att ersättningen bör täcka samtliga kostnader. Förvaltningen delar också uppfattningen att det inte bör finnas någon nivå som är baserad på verklig kostnad utan att den bör ersättas av en nivå som beräknas på samma sätt som övriga nivåer.

Förvaltningen anser att det är mycket angeläget att fortsätta utbyggnaden av bostäder med särskild service i form av gruppboendestäder, serviceboendestäder och särskilt anpassade bostäder samt att detta stimuleras och underlättas på olika sätt. Likaså är det rimligt att utveckla boendestöd och möjliggöra ett eget boende för fler med funktionshinder. Erfarenheter om metoder med boendestöd kan hämtas från arbetet inom socialpsykiatri och vuxenvården. Däremot är det viktigt att den specifika kompetens som kan behövas för att möta personer med olika funktionshinder finns i boendestödsteam. En grundnivåschablon kan bidra till alternativ i boendet. I översynen föreslås

att riktlinjerna för bostad med särskild service bör ses över med syftet att säkerställa en enhetlig bedömning över staden så att rätt boendeform väljs. Enligt förvaltningen anger riktlinjerna grunderna för de olika alternativen inom bostad med särskild service. Enligt alla lagrum är det den enskildes behov av stöd som ska avgöra valet av boendeform. En uppföljning av olika beslut om boende bör göras och jämföras. Med detta underlag bör sedan ställning tas till om riktlinjerna bör förtydligas och förändras.

I översynen tas frågan upp om att eventuellt ha en fortsatt schablonersättning då äldre personer p g a sjukdom och demens behöver flytta från gruppboendet till ett äldreboende med särskild kompetens. Förvaltningen anser att det är viktigt att en kompetens att möta äldre med olika funktionshinder utvecklas inom äldreomsorgen och att det också bör finnas särskilda äldreboenden för t ex utvecklingsstörda. Äldre funktionshindrade kan ha behov av fortsatta LSS insatser och det kan vara rimligt att en särskild schablon fortsatt utgår för insatser vid flytt till äldreboende.

Daglig verksamhet

Resurser fördelas efter 6 nivåer (21-26) där den högsta nivån täcker verklig kostnad. Sedan 1998 har verksamheten ökat med 45%. Kostnaden per brukare i Stockholm är 312 tkr jämfört med riksgenomsnittet på 168 tkr. Resurserna fördelas till den stadsdelsnämnd där brukaren bor. Plats i daglig verksamhet köps i egna stadsdelen, i annan stadsdel eller av privat utförare. Resekostnaden till verksamheten betalas av den stadsdel där brukaren bor.

I översynen konstateras att internpriset avspeglar den verkliga kostnaden som är betydligt högre än schablonen. Det framgår att det inte finns tillräckligt starka incitament till resurshushållning, bl a för att en stor andel av platserna säljs till andra stadsdelar än där verksamheten bedrivs och att schablonen inte räcker för att bemanna det antal timmar som handledningen för nivåbedömning anger. På samma sätt som för gruppboende finns en klar förskjutning mot allt högre nivåer.

I likhet med gruppboende, föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att en central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå som täcker verklig kostnad. Förvaltningen instämmer på sätt som ovan under gruppboende i dessa förslag. Förvaltningen delar översynens förslag att titta vidare på förslaget att låta schablonen gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs och att därvid studera närmare hur resekostnaderna ska täckas. Om det även fortsättningsvis ska gå till stadsdelsnämnd där brukaren bor delar förvaltningen uppfattningen att schablonen ska innehålla samtliga kostnader för verksamheten. Likaså är det rimligt att studera hur frågan om deltidplatser kan lösas. Förvaltningen vill att man i fortsatta arbetet beaktar det faktum att många platser i daglig verksamhet köps av utomstående och privata utförare.

Barn- och ungdomsboende

Fördelning av resurser sker efter 6 nivåer, där familjehem ger nivå 31 även för vuxna. LSS-boende fördelas i nivåerna 31-36 enligt ungefär samma system som för gruppbo-

ende vuxna. Antalet barn och ungdomar i familjehem eller LSS-boende har ökat med 34% sedan 1998. Även här har det skett en klar förskjutning mot de höga nivåerna.

På samma sätt som för gruppboende föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att en central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå som täcker verklig kostnad. Förvaltningen instämmer på sätt som ovan under gruppboende i dessa förslag.

Korttidboende

Korttidsboende enligt LSS kan beviljas i form av korttidshem, korttidsfamilj och som lägervistelse. Schablonutdelning utgår för korttidshem. Sedan 1998 har antalet som beviljats korttidshem ökat med 77%. Resursfördelning sker dels efter barnets behov enligt fem nivåer med vardera A-C, dels efter tre (A-C) nivåer beroende på antalet beviljade dygn i genomsnitt per månad som beror på föräldrarnas behov av avlastning. Här kan inte någon förskjutning mot höga nivåer ses, vilket delvis kan bero på att det också finns andra alternativ för avlastning. Däremot är skillnaderna i schablonerna stora mellan A-C.

På samma sätt som för övriga prestationsbaserade verksamheter föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att en central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå som täcker verklig kostnad. En grundnivå för ersättning till korttidsfamiljer föreslås. Förvaltningen instämmer på sätt som ovan under gruppboende i dessa förslag och i förslaget att det bör finnas en grundnivå som ger ersättning till korttidsfamiljer så att dessa inte missgynnas av resursfördelningssystemet. Hur nivåerna i övrigt ska fastställas får utredas vidare av det centrala kansli som föreslås. I översynen föreslås att staden bör överväga att låta resurserna gå till den stadsdelsnämnd där utförarenheten finns. Förvaltningen har inget att invända mot en sådan utredning, men vill att man också här beaktar det faktum att många av utförarna är utomstående och privata.

Särskilda anslag

I översynen föreslås att resurstilldelningen till stadsdelsnämnderna för LASS-timmar (20 första) ska utgå från den nu kända nivå som fastställts av regeringen. Förvaltningen instämmer i detta förslag.

Bromma stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av *Jan Tigerström m.fl.* (m), *Kristin Swanberg m.fl.* (fp) och *Désirée Pethrus Engström* (kd), bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Anders Lindmark* (mp) och är av följande lydelse.

Jag instämmer i det särskilda uttalandet från (m-fp-kd) med undantag av 3:e stycket.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 16 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Vi tillstyrker att anslaget till avlösarservice fördelas som övriga delar av det fasta anslaget.

Förvaltningen ser positivt på förslaget om ett nytt resursfördelningssystem där nivåbedömning och myndighetsutövning separeras. Genom detta blir resursfördelningen till stadsdelsförvaltningarna mer rättvis därför att nivåbesluten blir likartade över staden. Biståndsbesluten om den enskildes insatser kan därför tas enbart med utgångspunkt från den enskildes behov. Förslaget bör även kunna bromsa upp kostnadsutvecklingen inom omsorgen om funktionshindrade.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamöterna *Anders Hellström* (m), *Birgitta Axén* (m), tjänstgörande ersättaren *Christian Jobrant* (m), ledamöterna *Hans Larsson* (fp), *Peter Backlund* (fp) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 12 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till den förändring som föreslås avseende att medel för avlösarservice ska ingå i det fasta anslaget och fördelas utifrån de variabler som ingår i detta anslag. Ett resursfördelningssystem ska inte kunna påverkas direkt av de som fattar beslut och tilldelas medel. Det ska inte missgynna de stadsdelsnämnder som följer stadens riktlinjer samt inte vara kostnadsdrivande. De nu föreslagna förändringarna avseende avlösarservice förhindrar detta. Denna förändring innebär för Enskede-Årsta stadsdelsnämnd förhöjd tilldelning med 1,1 mnkr. Förvaltningen anser även att de förändringar som föreslås vad gäller centralt kansli för nivåplaceringar, behovsbaserat nivåsystem, minskade skillnader i kronor i de nya nivåerna, samt grundschablon som ersättning för personer med relativt små behov av insatser är rimliga.

Förvaltningen anser det viktigt att det redan när nivåbedömningskansliet inleder sitt arbete finns utarbetade bedömningsinstrument som ska användas. Samarbetsformer mellan biståndshandläggare och nivåbedömningskansliet bör vara klarlagda samt en tydlig gränsdragning i arbetsuppgifter mellan nivåbedömningskansliet och biståndshandläggarna. Hela systemet bör utvärderas efter ett år.

Vad gäller förslaget om att ersätta den högsta nivån inom gruppboende, daglig verksamhet, barn och ungdomsboende samt korttidsboenden med en schablon istället för faktisk kostnad ser förvaltningen att det kan uppstå problem. Personer med funktionshinder som är beviljade daglig verksamhet och/eller särskild boendeform har ett omfattande omvårdnadsbehov som kan bli svåra att tillgodose inom en uppgiven kostnadsram. Det är dessutom ofta svårt att samordna insatserna med andra personer inom en verksamhet. En möjlighet till särskilda åtgärder är därför nödvändig.

Förslaget att överväga att låta schablonen för daglig verksamhet och korttidsboende gå till den stadsdelsnämnd som bedriver verksamheten istället för till beställande stadsdelsnämnd framstår i dagsläget som problematisk. Kostnaderna för daglig verksamhet inkluderat resor överstiger oftast schablonen. Förslaget skulle innebära att de stadsdelsnämnder som har daglig verksamhet uppbyggd får ta ett stort ekonomiskt ansvar, även för personer boende i andra stadsdelsnämnder. Möjligheten att starta egna verksamheter skulle minska för dessa stadsdelsnämnder. För Enskede-Årsta stadsdelsnämnd skulle detta innebära stora kostnader då många platser inom daglig verksamhet och korttidsboende i dag köps av andra stadsdelar och de faktiska kostnaderna inkluderat resor ej ryms inom nivåersättningen.

Det fasta anslaget i resursfördelningssystemet föreslås anpassas till den högre och numera kända nivån som stadsdelsnämnderna betalar till försäkringskassan. Detta är positivt men förvaltningen anser även att stadsdelsnämnderna ska erhålla ersättning i systemet utifrån faktiskt antal personer som respektive stadsdelsnämnd betalar för de 20 första LASS timmarna till försäkringskassan.

De stadsdelsnämnder som har en hög inflyttning av personer som omfattas av LASS får under året betala högre ersättning till försäkringskassan än vad som erhålls via tilldelning i nuvarande system. Stadsdelsnämnder som har områden med hög boendestandard har en hög inflyttning av personer med funktionshinder som erhåller förtur via Bostad Stockholm.

Farsta stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Birgitta Holm m.fl.* (m) och vice ordföranden *Madeleine Sjöstedt m.fl.* (fp) att som svar på remissen anförda vad de föreslagit, bilaga 1.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 21 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser mycket positivt på förslagen så här långt. T.ex. yrkade stadsdelsnämnden redan i remissvaret på 2004 års översyn, på den förändring vad gäller avlösarservice som nu föreslås. Förvaltningen vill därutöver särskilt betona några delar i förslaget.

Den grundnivåschablon för gruppboende som arbetsgruppen diskuterat kan sannolikt stimulera till mer flexibla lösningar för personer som inte passar in i den traditionella ”mallen” för gruppboende. Ändringen kan också göra att kön till vanliga gruppboende minskar.

Förvaltningen har i tidigare remissomgångar hävdade att den särskilda fördelningen till boendeservice bör utgå. Några få stadsdelar har av tradition fått resurser i de särskilda anslagen medan andra stadsdelar har utvecklat insatser av samma karaktär men måst finansiera dessa från det fasta anslaget. Eftersom den tänkta grundnivåschablonen avser just denna typ av insatser – boendestöd, hemhjälp, serviceboende med personaltöd – utgår förvaltningen från att anslaget till boendeservice tas bort från de särskilda anslagen. Detta är dock inte nämnt i utredningen.

I utredningen nämns, men mer i förbigående, att schablonersättningen självklart ska täcka kostnader för biståndshandläggning och övrig administration. Förvaltningen anser att det är viktigt att detta anges tydligt när de nya ersättningsarna presenteras.

Hägerstens stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande *Abit Dundar m.fl.* (fp), ledamoten *Margareta Cederfelt m.fl.* (m) och ledamoten *Anita Stenlund m.fl.* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Ylva Wahlström* (mp), bilaga 1.

Hägerstens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 5 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Avlösarservice

Förvaltningen har tidigare ställt sig positiv till de principer som lagts till grund för det fasta anslaget i det nya resursfördelningssystemet, som förvaltningen anser vara icke-kostnadsdrivande och mer rättvisande än det gamla systemet. Några principiella invändningar finns därför inte mot att även resurser till avlösarservice ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget. Förvaltningen konstaterar dock att förändringen innebär att anslaget till avlösarservice i Hägerstens stadsdelsområde minskar med 0,4 mkr, vilket motsvarar 26% av anslaget för 2005. En sådan minskning av resurserna kommer att givetvis att få konsekvenser för de insatser som kan erbjudas familjer med funktionshindrade barn.

Gruppboende

Utgångspunkten för det nuvarande systemet för fördelning av resurser till gruppboende är att de boende delas in i sex nivåer. Nivåbedömningen innebär att man mäter hur

mycket personaltid som går åt till de insatser som en person behöver. För de fem lägsta nivåerna (11-15) utgår ersättning enligt schablon, men i den högsta nivån (16) fördelas den verkliga kostnaden. I nivåerna 11-14 finns en relativt liten nivåskillnad, medan skillnaden mellan nivåerna 14 och 15 är drygt en halv miljon kronor per år.

Förvaltningen anser att det är bra att nivåsystemet i fortsättningen ska baseras på behov istället för på tidsåtgång, eftersom det har varit svårt att göra de rättvisande tidsmätningar som det nuvarande systemet förutsätter. Förvaltningen instämmer också i förslagen om att inrätta en schablon även för den högsta vårdnivån, att hänsyn ska tas också till behov av insatser nattetid samt att skillnaderna mellan vårdnivåerna ska minska. Samtliga dessa förändringar bedöms medverka till att både insatser och ersättningen för dem blir korrektare i förhållande till faktiska behov och kostnader.

I översynen föreslås att en grundschablon ska inrättas för boende med relativt små behov av insatser. Förvaltningen är positiv till detta förslag, som kan göra det möjligt att driva en gruppboestad med en viss bemanning även om vårdnivåerna hos de boende är låga.

Det bör också ges bättre ekonomiska möjligheter för stadsdelarna att inrätta och driva gruppboestäder även för personer med mycket stora behov av omsorg. I det nuvarande resursfördelningssystemet ges inte full kostnadstäckning för t.ex. de boende i gruppboestaden Broder Pehr, utan förvaltningen har ett underskott med ca 0,2 mkr per boende och år.

Från och med 2006 kommer förlusten att öka i och med att ansvaret för ytterligare två boende övergår till Hägerstens stadsdelsförvaltning. Förvaltningen förutsätter att det nya resursfördelningssystemet får en sådan konstruktion att denna typ av förluster inte uppstår.

Under de senaste sju åren har nivåersättningen till gruppboestäder höjts endast två gånger, 2002 med 8,5% och 2003 med 4%. Anslaget har på detta sätt urholkats under en följd av år. Förvaltningen förutsätter att översynen av omsorgsnivåerna kommer att leda till en höjning av ersättningarna. När schablonerna fastställs måste hänsyn tas till de variationer i lokalkostnaderna som finns mellan gamla och nya fastigheter så att det blir möjligt att inrätta gruppboestäder i nybyggnation.

Daglig verksamhet

Fördelningen av resurser till daglig verksamhet ska enligt översynen ske på samma sätt som för gruppboestäder. Frågorna om till vem schablonen ska utbetalas och hur reskostnaderna för arbetstagarna ska täckas föreslås bli föremål för fortsatt utredning. I översynen diskuteras om schablonen ska gå direkt till den dagliga verksamheten eller om den som nu ska betalas till den stadsdelsnämnd där brukaren bor.

För exempelvis Glasade gångens dagliga verksamhet, som drivs av Hägerstens stadsdelsförvaltning, överstiger de faktiska kostnaderna den schablon som utbetalas med ca 0,6 mkr per år. De beställande förvaltningarna behöver alltså skjuta till pengar utöver schablonen för att täcka kostnaderna för de platser som man köper. En oförändrad schablon som utbetalas direkt till den dagliga verksamheten skulle medföra att

Glasade gången behöver minska sina kostnader med motsvarande två tjänster. En sådan nedskärning skulle få märkbara konsekvenser för verksamheten.

Kostnader för arbetstagarnas resor till och från daglig verksamhet varierar mycket beroende på hur långt personen behöver resa. De sammantagna kostnaderna för resorna är idag mycket höga. Om reskostnaderna ska inrymmas i schablonen för daglig verksamhet behöver schablonen höjas med belopp som motsvarar de faktiska kostnaderna för resorna.

Barn- och ungdomsboende och korttidsboende

I översynen föreslås nytt bedömningsinstrument, central nivåbedömning och schablon även för den högsta omsorgsnivån ska införas också för barn- och ungdomsboende och korttidsboende. För korttidsboende ska en införas också en grundnivå, som ska säkerställa att korttidsfamiljer inte missgynnas i resursfördelningssystemet. Förvaltningen har inget att erinra mot förslagen, som bedöms vara mindre kostnadsdrivande är det nuvarande systemet. I samband med förändringarna bör schablonerna ses över så att de är på en rimlig nivå i förhållande till de faktiska kostnaderna för insatserna.

LASS – de första 20 timmarna

I översynen konstateras att stadsdelsnämnderna idag får en lägre ersättning för de första tjugo timmarnas assistansersättning än vad nämnderna i sin tur ska betala till försäkringskassan. Eftersom den statliga beslutsordningen nu är ändrad är det möjligt för staden att på ett tidigare stadium se förut vilket belopp som stadsdelsnämnderna egentligen ska ha och även att betala ut detta belopp till dem. Förvaltningen välkomnar denna förändring.

Nivåbedömningskansliet

Beslut om nivåplacering fattas idag av biståndsbedömaren i stadsdelsförvaltningen. I översynen föreslås att besluten ska flyttas från stadsdelsförvaltningarna till ett nyinrättat centralt nivåbedömningskansli, som ska knytas till socialtjänstförvaltningen.

Förvaltningen anser att det viktigt att nivåplaceringen sker på ett objektiva och likartat sätt över staden och tror att ett centralt kansli kan vara en väg att uppnå en rättvisande bedömning av de biståndssökande. Förvaltningen känner dock viss oro inför det faktum att kansliets verksamhet ska finansieras inom befintliga ramar, dvs. av de medel som idag fördelas till stadsdelsförvaltningarna. Förvaltningen önskar ett klagörande av hur finansieringen av kansliet ska gå till och vilka ekonomiska konsekvenser den kan få för insatserna till funktionshindrade.

Förvaltningen anser att det nya kansliet bör knytas till stadsledningskontoret, som har ansvar för andra stadsövergripande verksamheter inom bl.a. omsorgen om funktionshindrade.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslöt den 30 augusti 2005

1. att i huvudsak överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen
2. att systemet inte får fungera som en ekonomisk budgetregulator för staden utan att det måste klart slås fast att den centrala nivåbestämningen ska göras med utgångspunkt från människors behov och rättigheter enligt LSS och SOL.
3. att området tillförs ytterligare medel i samband med att systemet genomförs då nu aktuell medelstilleddning icke tillgodoser behoven.
4. att ytterligare belysning görs av hur kvalitetssäkringen sker vid den centrala nivåplaceringen.
5. att speciella medel av anslaget avsätts till socialtjänstnämndens förfogande för att disponeras för insatser för det som det idag utgår full kostnadsersättning för. (stadsdelsövergripande medel)
6. att en delegation tillsätts för det fortsatta arbetet
7. att de rättsliga aspekterna på förfarandet med central nivåbestämning belyses
8. Stadsdelsnämnden anför följande

Stadsledningskontoret pekar på vikten av att minska och begränsa de kostnadsdrivande inslagen i nuvarande fördelningssystem. Av översynen framgår att nuvarande system har stora negativa effekter. T.ex. förekommer anmärkningsvärt stora skillnader avseende *avlösarservice* beträffande beviljat antal timmar och andelen med beviljad LSS-insats och som därutöver beviljats avlösning. Dessutom anges att avlösarservice sannolikt beviljas när annan insats bättre hade svarat mot brukarens behov. Vidare anges att annan insats än den beviljade avlösarservicen i verkligheten har utförts.

När det gäller *daglig verksamhet* anges bl. a. att internprissättningen innehåller inga eller mycket svaga incitament till resurshushållning.

Beträffande *gruppbofästäder* anges att besluten i stadsdelarna i viss utsträckning har anpassats till systemet och därigenom blivit klart kostnadsdrivande och att det är ovanligt att stadens gruppbofästäder utför beviljat antal timmar och att det är vanligare med beslut som ligger precis över nivågränserna än under dessa.

Mot denna bakgrund och vad som i övrigt anförs i remisshandlingarna är det angeläget att ett nytt resursfördelningssystem genomförs. Det nya systemet får dock inte fungera som en ekonomisk budgetregulator för staden utan den centrala nivåbestämningen skall göras utifrån människors behov och rättigheter enligt LSS och SOL. Om det centrala kansliet av budgettekniska skäl sän-

ker nivåerna för ersättning innebär detta en ”skruv nedåt” ute i stadsdelarna som ytterst drabbar de enskilda människorna. Risken för detta är stor då eftersom de medel som stadsdelen idag disponerar inte tillgodoser de aktuella behoven. Därför måste området tillföras ytterligare medel i samband med att det nya systemet genomförs. Det framgår ej hur kvalitetssäkringen skall ske vid de centrala besluten, t.ex. hur en person som sondmatas får ett värdigt intagande av födan och inte schablonmässig omsorg. I den högsta nivån inom varje verksamhet ersätts stadsdelen idag med den faktiska kostnaden för insatsen. Här rör det sig om brukare med omfattande och särskilt kostsamma insatser. Det rör sig ofta om människor som har svårt att föra sin talan. Idag finns ett ”hopp” i snittkostnaderna mellan nivåerna 14 och 16 om c:a 1,5 miljoner kronor.

Det rör sig om ett för staden mycket litet antal individer men där kostnaden i det enskilda fallet är mycket hög. Alla resursfördelningssystem medför svårigheter att tillgodose denna begränsade grupps behov och intressen. Ofta ställs dessa grupps behov mot andra grupps behov av insatser. Den enda lösningen som undanröjer svårigheter därvidlag är att centralt inom ramen för anslaget avdela speciella medel för detta ändamål som disponeras av socialtjänstnämnden. Eftersom det centrala kansliet skall nivåplacera alla insatser torde inga svårigheter föreligga att avgränsa och tillgodose dessa behov på föreslaget sätt. Det är också tveksamt om tidsplanen kan hållas. Det kommer att röra sig om ett stort antal ärenden där det centrala kansliet ska göra nivåbestämningar. Bara för Hässelby-Vällingbys del rör det sig om c:a 350 LSS-beslut. Då effekterna av den centrala nivåbestämningen är svår att förutse då innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna kommer att redovisas först senare är det angeläget att en delegation med företrädare för socialtjänstnämnd, stadsdelsnämnder och handikappråden tillsätts från början för att följa det fortsatta arbetet med innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna. Även för att senare följa den praxis som kommer att utvecklas genom de centrala nivåplaceringsbesluten. I utredningen har ej heller de rättsliga frågorna på förfarandet med central nivåbestämning belysts. Detta är nödvändigt att klara ut innan systemet genomförs. Vad händer t.ex. om man för en enskild person får tre olika nivåplaceringar? En utav stadsdelen, en annan av det centrala kansliet och en tredje av länsrätt/kammarrätt?

Reservation anfördes av ledamot *Catharina Hillerström Vagli m.fl.* (m) och vice ordförande *Fredrik Wallén* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Reservation anfördes av ledamot *Helen Jäderlund Eckardt m.fl.* (fp) till förman för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 12 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Det är bra att man ser över resursfördelningssystemet. Förvaltningen har förståelse för att man först måste fatta beslut om principerna för det nya systemet innan man kan presentera innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna. Men detta medför att det är svårt att generellt ha synpunkter på ett förslag som endast delvis är redovisat. Man vet t.ex. inte exakt vilka parametrar som ska vägas in. Det är därför viktigt att stadsdelarna får möjlighet att ta del av och ha synpunkter även på resursfördelningssystemet i sin helhet, innan beslut fattas.

Ett centralt kansli för nivåplaceringar

Ett nivåkansli medför med all säkerhet en mer likformig bedömning. För detta krävs en klar, tydlig och detaljerad manual.

Det finns frågor kring ett nivåkansli som behöver klargöras:

- Vem äger processen?
- Vem sätter beslut och följer upp dem?
- Hur ska arbetsflödet se ut?
- Hur ska resursfördelningen se ut för brukare med persontillhörighet 1 eller 2 och som ibland måste placeras på HVB-hem (hem för vård och boende)?

Ett nivåsystem baseras på behov

Det är bra att man, vid nivåbedömning, inte fixerar sig vid tid men tiden kommer alltid ha stor betydelse. Om t.ex. två personer ska matas så kommer det att ta olika lång tid att utföra denna insats beroende på personernas olika förutsättningar. Att man, i det nya systemet, tar hänsyn till insatser även nattetid är bra.

Om inte ett nytillskott av resurser tillkommer finns det oro för att det även i framtiden kommer bli svårt att få de ekonomiska resurserna att räcka t.ex. i vissa gruppboenden, barn och ungdomsboenden m.fl. I förslaget framgår det inte tydligt att man genom det nya fördelningssystemet kommer att få en större ekonomisk bärighet än vad som är fallet idag.

Skillnader i kronor i det nya ersättningsnivåerna bör vara mindre än idag.

Det är bra att man i förslaget minskar skillnaderna i ersättning mellan de olika nivåerna.

I den högsta nivån inom varje verksamhet ersätts stadsdelsförvaltningen idag med den faktiska kostnaden för insatsen.

I förslaget framgår det inte tydligt vad som händer med de högsta nivåerna. Om dessa nivåer ska beräknas som övriga nivåer, hur ska man då hantera brukare med särskilda placeringar? Dessa placeringar är ofta dyra, ibland 6000 kr per dygn eller mer. Det nya omsorgssystemet måste ta hänsyn även till dessa placeringar.

Barnboenden är ofta så dyra att ersättningsnivån inte räcker till. Hur kommer dessa han-terars i det nya systemet? Staden bör undvika att komma i en situation där stadsdelarna lägger ner barnboenden p.g.a. dålig bärighet.

Det är bra att insatsen korttidsfamilj omfattas av det nya förslaget till resursfördelningssystem, eftersom korttidsfamilj är ett bra alternativ till korttidsboende. Det framgår inte av förslaget hur man har tänkt att nivåplaceringar för korttidsboende i praktiken ska fungera.

En grundnivåschablon inrättas

En grundnivåschablon är bra och skulle med all sannolikhet stimulera fram insatser som kräver mindre resurser och är mer anpassade till behoven. En grundnivåschablon kommer troligen också att bidra till att handikappomsorgens hemstödsverksamhet kommer att utvecklas mot en mer boendestödjande inriktning.

LASS –ersättning för de 20 första timmarna

Det är både rimligt och självklart att stadsdelsnämnden ska få resurser som motsvarar den ersättning de ska betala till försäkringskassan för de första 20 timmarna.

Övrigt

En stor andel daglig verksamhet köps av andra stadsdelsnämnder än där verksamheten bedrivs. Arbetsgruppen har tagit fram olika tänkbara åtgärder som man anser bör prövas. Att låta schablonen gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs är en åtgärd som stadsdelsförvaltningen anser väl värd att pröva. Förvaltningen anser också att det är nödvändigt att man utreder hur reskostnaderna ska täckas d.v.s. ska de betalas av den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs eller av den stadsdel där brukaren bor.

Stadsdelsförvaltningen stödjer arbetsgruppens förslag att avlösarservice ska ingå i det fasta anslaget och fördelas efter de variabler som ingår i detta anslag (behandlades i etapp I).

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Margareta Björk m.fl. (m)* och *Margareta Jernberg m.fl. (fp)* till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Reservation anfördes av *Patrik Holmberg* (kd) till förmån för det egna förslaget att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Katarina-Sofia stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 12 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

I ärendet lämnas förslag rörande det fasta anslaget för avlösarservice och de prestationsrelaterade anslagen. Även det särskilda anslaget för LASS-ersättning (de 20 första timmarna) behandlas.

Fast anslag - avlösarservice

Stadsledningskontoret föreslår att medel för avlösarservice ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget fr.o.m. år 2006. Förvaltningen har inga invändningar mot detta förslag.

Prestationsrelaterade anslag

Förvaltningen delar uppfattningen att det finns behov av att utarbeta *nya bedömningsinstrument* för de prestationsrelaterade anslagen och att dessa instrument bygger på att behovet mäts på annat sätt än med personaltid.

Stadsledningskontoret konstaterar att det finns brister i nuvarande *omsorgsnivåbedömning*. Bedömningen överensstämmer ofta inte med den insats som verkligen utförs. Härigenom erhålls för höga prestationsersättningar. Mot bl.a. denna bakgrund föreslår stadsledningskontoret att nivåbedömningen för samtliga prestationsrelaterade anslag inte ska göras av stadsdelsförvaltningarnas biståndsbedömare utan av ett stadscentralt "nivåkansli". Av förslaget framgår inte närmare hur nivåbedömningsarbetet ska organiseras och genomföras.

Förvaltningen ifrågasätter inte stadsledningskontorets problembeskrivning. Förvaltningen anser dock att biståndsbedömningen och nivåplaceringen är arbetsuppgifter som naturligt hör samman. Om dessa uppgifter skiljs åt finns det en uppenbar risk att "dubbelarbete" kommer att utföras. Vidare ska, enligt förvaltningens mening, den som biståndsbedöms inte behöva bli bedömd vid olika tillfällen av olika personer. Om ett centralt nivåkansli inrättas bör detta snarare få till uppgift att genomföra stickprovskontroller av stadsdelsförvaltningarnas nivåbedömningar.

För samtliga prestationsrelaterade anslag föreslås också att den *högsta nivån* schabloniseras, d.v.s. att den verkliga kostnaden inte ska täckas. Förvaltningen har inga invändningar mot detta under förutsättning att schablonen ger rimliga förutsättningar för kostnadstäckning.

När det gäller *boende* framhåller stadsledningskontoret att en ny modell bör innehålla mindre skillnader mellan nivåerna. Förvaltningen instämmer i detta liksom i att det bör finnas en "grundnivåschablon" som utgår för personer i personkrets 1 och 2 med relativt små behov av insatser och därför inte har behov av gruppboende. Förvaltningen anser att det i detta sammanhang är viktigt att uppmärksamma att det finns

personer med omfattande behov som tillhör personkrets 1 eller 2 och som av olika skäl bor i ett icke LSS-godkänt boende. Dessa personers boende får nämnderna för närvarande finansiera med medel ur det fasta anslaget. Förvaltningen anser att dessa personer istället bör nivåplaceras och att nämnderna därigenom erhåller resurser via det prestationsrelaterade anslaget för gruppboende.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att det för personer inom personkrets 1 och 2 som utvecklar demenssjukdom och bor i gruppboende ska utgå schablonersättning vid flytt till annat boende. I vissa fall kan flytt till äldreboende vara lämpligt. Men när det gäller personer med utvecklingsstörning i åldern 50-60 år, som utvecklar demenssjukdom, är det bättre om staden utvecklar specialboenden. På äldreboendena är medelåldern betydligt högre, ca 85-90 år

När det gäller *daglig verksamhet* redovisas några tänkbara åtgärder. Förvaltningen har inga invändningar mot att schablonen går till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs under förutsättning att schablonen ger rimliga förutsättningar för kostnadsäckning. I detta sammanhang får förvaltningen peka på att nuvarande schablonersättning ofta inte täcker nämndernas kostnader för köp av daglig verksamhet av privata utförare och av andra kommuner. Schablonersättningen till stadsdelsnämnderna måste också räckta till att betala de priser som gäller hos externa utförare. I annat fall måste finansieringen av externt köpta platser kompletteras med medel erhållna ur det fasta anslaget.

Stadsledningskontoret aktualiserar en fortsatt utredning av hur reskostnaderna till den dagliga verksamheten ska täckas. Förvaltningen anser att det även framgent är beställaren, d.v.s. biståndsbedömande förvaltning, som ska svara för dessa kostnader. Utförande förvaltning har ingen möjlighet att påverka reskostnaderna (under förutsättning att utförare och beställare är olika förvaltningar).

Inte heller när det gäller *korttidsboende* har förvaltningen några invändningar mot att resurserna går till den stadsdelsnämnd där utförarenheten finns under förutsättning att schablonen ger rimliga förutsättningar för kostnadsäckning. Schablonersättningen till stadsdelsnämnderna måste också räckta till att betala de priser som gäller hos externa utförare.

Förvaltningen kan konstatera att förhållandet för ett barn på korttidsboende kan förändras betydligt under ett budgetår, eftersom såväl barnets som föräldrarnas skiftande behov ska beaktas. Därför finns det skäl att överväga att införa två mättillfällen per år för att bedöma det aktuella behovet. För närvarande görs inga nivåjusteringar under året.

Särskilt anslag - de 20 första LASS-timmarna

Till stadsdelsnämnderna fördelas resurser för att täcka kostnaderna för personlig assistans för de 20 första s.k. LASS-timmarna per vecka och person. Stadsdelsnämnderna ska vidarebefordra dessa medel till försäkringskassan, som i sin tur betalar till respektive utförare. Den timersättning nämnderna erhåller är föregående års ersättningsnivå som fastställts av regeringen. Ersättningsnivån räknas upp årligen. När nämnderna betalar till försäkringskassan gäller alltid innevarande års nivå. Mellanskillnaden får

stadsdelsnämnderna finansiera med medel avsedda för andra insatser. Förvaltningen delar den uppfattning som framförs i stadsledningskontorets ärende att det, mot bakgrund av att regeringen numera fastställer ersättningen tidigare, är rimligt att utgå från den kända nivån som stadsdelsnämnderna också får betala. Om inte så sker innehåller resursfördelningen för LASS en dold besparing som får täckas med finansiering av medel avsedda för andra insatser. Förvaltningen anser att denna förändring bör inarbetas redan i budgeten för år 2006.

Ny remissomgång

Stadsledningskontorets förslag innebär att ett fortsatt utvecklings- och utredningsarbete ska genomföras. Förvaltningen förutsätter därför att ytterligare förslag blir föremål för remissförfarande i särskild ordning.

Kista stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av *Birgitta Wahlman m.fl.* (m), *Sven Påfvells* (kd) och *Lotta Gravenius m.fl.* (fp), bilaga 1.

Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 27 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Allmänt

Utgångspunkten för översynen har varit att skapa ett hållbart och rättvist fördelnings-system. Särskilt har beaktats att fördelningen av resurser inte skall påverkas av beslut i berörd stadsdelsnämnd/förvaltning både när det gäller omfattningen av insatsen och val av insats. Det är den enskildes behov som skall vara avgörande för biståndsbesluten. Det är därför mycket viktigt att finna kriterier för fördelningen som enkelt kan mätas och utgöra en bra indikation på behovet. Systemet bör även vara begripligt och enkelt att tillämpa, något som förvaltningen finner mycket angeläget.

Arbetsgruppen har i den nu aktuella etappen av översynen behandlat följande verksamheter. Avlösarservice, gruppboendestäder, daglig verksamhet, barn- och ungdomsboende, korttidsboende och LASS – de första 20 timmarna. Förvaltningen redovisar här kortfattat innehåll och ger synpunkter under respektive rubrik.

Avlösarservice

Avlösarservice i hemmet är en insats enligt LSS som syftar till att göra det möjligt för anhörig m fl att få avlösning och kunna vila, kunna utföra ärenden utanför hemmet m m. Resurserna fördelas i nuläget efter antalet beviljade timmar. Det har konstaterats att antalet beviljade timmar variera mycket kraftigt mellan olika stadsdelar, något som bl a kan förklaras av att handläggarna inom de olika stadsdelarna tillämpar olika arbets-sätt och rutiner.

Arbetsgruppens förslag till nytt fördelningssystem för avlösarservice

Arbetsgruppen föreslår att medel för avlösarservice skall ingå i det fasta anslaget och fördelas efter de variabler som ingår i detta anslag.

Förvaltningens synpunkter och kommentarer

Förvaltningen ställer sig positivt till arbetsgruppens förslag. Förslaget innebär betydande omfördelningar av medel mellan stadsdelsförvaltningarna. Med utgångspunkt från den sammanställning som presenteras i förslaget kan Kista stadsdelsförvaltning med glädje konstatera att den nya fördelningsmodellen inte påverkar stadsdelen i någon riktning.

Prestationsrelaterade anslag

Gruppbostad / Gruppboende

Personer som bor i gruppboende är i första hand personer med utvecklingsstörning eller autism, personkrets 1, eller personer som i vuxen ålder drabbats av begåvningsmässiga funktionshinder eller hjärnskada, personkrets 2.

I nuläget sker medelsfördelningen utifrån sex nivåer (nivå 11-16). Beslut om personens nivåplacering tas av stadsdelsförvaltningarnas biståndshandläggare. I nivå 16 utgår medel för den faktiska kostnaden. Utgångspunkten för bedömning av nivå är den personaltid som är direkt riktad till brukaren som skall mätas. Den schablon som utgår för nivå i gruppboende skall även omfatta kostnader för övergripande administration samt kostnader för biståndshandläggning. Av den utredning som gjorts kan konstateras att det är uppenbart att besluten i stadsdelarna i viss utsträckning anpassats till systemet och att det under flera år skett nivåförskjutningar som inneburit att en allt högre andel boende finns i de höga nivåerna. Systemet har därmed blivit klart kostnadsdrivande. Bedömningen är att resursfördelningen till gruppboende inte uppfyller det mest grundläggande krav som skall ställas på varje resursfördelningssystem, nämligen att det skall vara oberoende av beslut hos mottagaren eftersom det annars alltid finns en risk för att besluten påverkas.

Arbetsgruppens förslag till nytt fördelningssystem för gruppboende

Utifrån den granskning av systemet som gjorts menar arbetsgruppen att bedömningen av nivå inte skall göras av stadsdelarnas biståndshandläggare utan av ett centralt "nivåkansli". Arbetsgruppen understryker att hela biståndsbedömningen (utredningen) skall ligga kvar på stadsdelsförvaltningarna och att det endast är beslutet om nivå som skall fattas centralt i staden. "Nivåkansliet" föreslås förläggas till socialtjänstförvaltningen och förslagsvis bestå av fyra personer. I ett inledningsskede kan ytterligare resurser komma att behövas för att kunna göra nybedömningar av alla ärenden.

Ett nytt bedömningsinstrument måste utformas som bygger på att brukarens behov mäts på annat sätt än tid. Hänsyn bör exempelvis tas till hur vanligt det är att en insats ges, behovet av insatser på nattetid m m.

En ny modell bör innehålla mindre skillnader mellan nivåerna. Det bör vara möjligt att driva en gruppboende även med boenden i de lägsta nivåerna, vilket innebär att ersättningen redan här bör täcka kostnader för hyra, grundläggande bemanning, ledning m m. Det är även rimligt med mindre skillnader i tilldelning av resurser mellan de olika nivåerna.

Resursfördelningssystemet skall inte stimulera fram gruppboende där det inte behövs. Det bör därför finnas en ”grundnivåschablon” som utgår för personer i personkrets 1 och 2 med relativt små behov av insatser och som bor i eget boende med hemstöd, i serviceboende med personalstöd och i gruppboende.

I ett nytt system bör det inte finnas en nivå som är baserad på verklig kostnad utan den bör ersättas av en nivå som beräknas på samma sätt som övriga nivåer.

I det nuvarande systemet utgår schablon så länge personen bor kvar på gruppboenden men faller bort helt om personen flyttar till ett äldreboende. Det bör därför övervägas om det i framtiden skall utgå fortsatt schablonersättning vid flytt till ett demensboende, även om nivån inte bör vara högre än vad som är normalt för ett boende för dementa.

Förvaltningens synpunkter och kommentarer

Förvaltningen vill först påpeka att det är viktigt att använda ordet gruppboende och inte gruppboende när det är gruppboende som menas. Förvaltningsledningen ser positivt på ett ”nivåkansli” då detta medför en möjlighet att begränsa de kostnadsdrivande inslagen i fördelningsmodellen. Omsorgen om funktionshindrade är en stor kostnad för staden och uppgår till 1947,9 mnkr.

Bland förvaltningens LSS-handläggare finns en viss tveksamhet till ett centralt förslag ”nivåkansli” men även de kan dock se fördelar, speciellt i ett inledningsskede när den nya fördelningsmodellen skall införas och likvärdiga bedömningar skapas i staden. De svårigheter handläggarna ser är att bedömningsinstrumenten måste vara mycket bra för att ett ”nivåkansli” ska kunna göra nivåbestämningar utifrån skrivet material utan att ha träffat brukaren. I andra delar finns fördelarna att slippa exempelvis diskussioner med utförare m fl angående nivåbestämning. Enligt förvaltningens mening är det dock av vikt att den kunskap och erfarenhet som kommer att utvecklas inom ”nivåkansliet” senare förs ut till handläggarna på stadsdelarna.

Enligt förvaltningens bedömning är det utformningen av bedömningsinstrument som är den mest centrala delen i det nya resursfördelningssystemet. Förvaltningen finner det angeläget att det utformas bedömningsinstrument för olika funktionshinder och därtill omfattningen av funktionshindret. Bedömningsinstrumenten bör därmed omfatta ett antal olika variabler. Hänsyn måste även tas till de speciella frågor/problem som är förekommande hos brukare med utländsk bakgrund.

Förvaltningen är positiv till arbetsgruppens förslag om att skillnaderna mellan nivåerna skall vara mindre och att basen i nivån beräknas kunna täcka kostnader för hyra, grundläggande bemanning, ledning m m.

Förvaltningen instämmer helt i att resursfördelningssystemet inte skall stimulera fram gruppboende där det inte behövs. Förvaltningens inriktning är att skapa förut-

sättningar för ett gott och tryggt liv för brukare inom personkrets 1 och 2 som har möjlighet att med stöd bo i ordinärt boende eller i servicebostad. Förvaltningen avser därför att ytterligare utveckla hemstödet inom enheten Kista gruppboende genom att utöka det befintliga mobila team som idag ger stöd och hjälp till brukare inom nämnda kategorier.

Vad gäller förslag om en grundschablon för personer i personkrets 1 och 2 med relativt små behov, vill förvaltningen peka på det faktum att "små behov" i grunden kan vara betydligt större. Dessa personers funktionshinder och nivå bedöms ofta utifrån deras verbala förmåga att uttrycka behov och önskemål vilket inte alltid stämmer överens med deras faktiska svårigheter. Deras behov är ofta av psykosocial natur. I bedömningsinstrumentet måste därför ingå variabler som täcker det stöd och den hjälp som faktiskt behövs för att brukare med "små behov" skall kunna klara sin livsföring. Detta är variabler som helt skiljer sig från de omvårdnadsbaserade variablerna.

Förvaltningen är positiv till arbetsgruppens förslag om att schablon utgår för person även om personen flyttar till ett äldreboende.

Daglig verksamhet

Resurserna för daglig verksamhet går till den stadsdelsnämnd där brukaren bor, inte till den stadsdel där verksamheten bedrivs, vilket är fallet för gruppboende. Eftersom brukaren har stort inflytande över valet av daglig verksamhet, så köper stadsdelarna i hög grad platser av varandra, av andra kommuner och även av privata utförare. Den stadsdel där brukaren bor står även för resekostnaderna.

I nuläget sker medelsfördelningen utifrån sex nivåer (nivå 21-26). Beslut om personens nivåplacering tas av stadsdelsförvaltningens biståndshandläggare. I nivå 26 utgår medel för den faktiska kostnaden.

Av den utredning som genomförts framgår bl a att interpriset avspeglar den verkliga kostnaden och är betydligt högre än schablonen. Det finns inte tillräckligt starka incitament till resurshushållning bl a med anledning av att stadsdelarna säljer en stor del av platserna. Det finns även här en klar förskjutning mot allt högre nivåer.

Arbetsgruppens förslag till nytt fördelningssystem för daglig verksamhet

På samma sätt som för gruppboende föreslår arbetsgruppen att central nivåbedömning införs, att ett nytt bedömningsinstrument arbetas fram och att det inte skall finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Arbetsgruppen för inom denna verksamhet också fram några tänkbara åtgärder som bör prövas med anledning av stadsdelarnas försäljning av platser, nämligen

Att det bör övervägas att låta schablonen gå till den stadsdel där verksamheten bedrivs och i anslutning därtill utreda hur reskostnaden då skall täckas, d v s betalas av den stadsdel som får schablonen eller av den stadsdel där brukaren bor.

Att om det beslutas att resurserna även i det nya systemet skall gå till den stadsdel där brukaren bor så bör det tydliggöras att schablonerna bör vara riktmärken för internpriserna, varvid givetvis skall beaktas att schablonen också skall täcka kostnaden för administration, biståndsbedömning och resor.

Att det i det fortsatta arbetet bör övervägas om schablonen skall påverkas vid köp av deltidsp plats. Köp av deltidsp plats förekommer i nuläget.

Förvaltningens synpunkter och kommentarer

Vad gäller arbetsgruppens förslag avseende daglig verksamhet hänvisar förvaltningen till de synpunkter som redovisas under rubriken *Gruppboende/Gruppboende*.

När det gäller de tänkbara åtgärder som arbetsgruppen fört fram vad avser mottagare av schablonen, så är det förvaltningens uppfattning att man bör låta schablonen gå till den stadsdel där brukaren bor. Förvaltning ser det som enklast att hålla en enhetlig linje då köp av plats kan göras från såväl annan stadsdel/kommun som från privat utförare.

Det är också viktigt att ha ett samhällsekonomiskt tänkande i resandet. Om resorna ingår i priset för daglig verksamhet finns det ingen anledning att försöka få en arbetsplats så nära hemmet som möjligt utan resekostnaderna kan bli orimliga höga särskilt om schablonen går till utförande stadsdel.

Barn- och ungdomsboende

I nuläget sker medelsfördelningen utifrån sex nivåer (nivå 31-36). Familjehem ger nivå 31 (även för vuxna). LSS-boende fördelas i nivå 32-36 med ungefär samma system som för gruppboende för vuxna. Det finns även här en klar förskjutning mot allt högre nivåer.

Arbetsgruppens förslag till nytt fördelningssystem för barn- och ungdomsboende

De förändringar som föreslås för barn- och ungdomsboende är gemensamma med de som föreslås för gruppboende. På samma sätt som för gruppboende föreslår arbetsgruppen att central nivåbedömning införs, att ett nytt bedömningsinstrument arbetas fram och att det inte skall finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Förvaltningens synpunkter och kommentarer

Vad gäller arbetsgruppens förslag avseende barn- och ungdomsboende hänvisar förvaltningen till de synpunkter som redovisas under rubriken *Gruppboende/Gruppboende*.

Korttidsboende

Korttidsvistelse enligt LSS kan beviljas i form av korttidshem, korttidsfamilj och som lägervistelse. Schablontilldelning utgår för korttidshem. Resursfördelningen avseende korttidsboende är mer komplicerad än för övriga prestationsrelaterade verksamheter och sker både utifrån barnets behov respektive föräldrarnas behov. I de högsta nivåerna, nivå 45A-45C, kan stadsdelarna redovisa de faktiska kostnaderna i de fall de överstiger de ovan redovisade ersättningarna.

Arbetsgruppens förslag till nytt fördelningssystem för korttidsboende

De förändringar som föreslås för korttidsboende är gemensamma med de som föreslås för gruppboende. På samma sätt som för gruppboende föreslår arbetsgruppen att central nivåbedömning införs, att ett nytt bedömningsinstrument arbetas fram och att det inte skall finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

I likhet med daglig verksamhet föreslås att staden bör överväga att låta resurserna gå till den stadsdel där verksamheten bedrivs.

Förvaltningens synpunkter och kommentarer

Vad gäller arbetsgruppens förslag avseende korttidsboende hänvisar förvaltningen till de synpunkter som redovisas under rubriken *Gruppbostad/Gruppböende*.

Vad avser förslag om att låta resurserna gå till den stadsdel/kommun där verksamheten bedrivs hänvisar förvaltningen till de synpunkter i frågan som förs fram under rubriken *Daglig verksamhet*.

Särskilda anslag

LASS- de första 20 timmarna

Förvaltningen har inga kommentarer att ge i denna fråga.

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Mats G Nilsson m.fl.* (m), *Lars Lundqvist m.fl.* (fp) och *Birgitta Borg* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 15 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar denna översyn av resursfördelningssystemets prestationsrelaterade anslag för omsorgen om funktionshindrade. Förvaltningen instämmer i arbetsgruppens utgångspunkter att ett nytt fördelningssystem ska vara hållbart och rättvist, att fördelningen av resurser inte ska kunna påverkas av beslut i berörd stadsdelsnämnd/förvaltning utan att det ska vara den enskildes behov som ska vara avgörande för biståndsbesluten. Det är viktigt att finna kriterier för fördelningen som enkelt kan mätas och utgör en bra indikation på behovet. Systemet bör vara begripligt och enkelt att tillämpa. Det föreslagna systemet synes leva upp till de beskrivna kriterierna. I samband med den förra remissen som avsåg det fasta anslaget hade förvaltningen synpunkter avseende på vilka grunder de föreslagna variablerna har valts och det sakenades en redovisning av hur arbetsgruppen kommit fram till den föreslagna viktningen av fördelningsvariablerna. Dessa synpunkter kvarstår men för övrigt anser förvaltning-

en att det föreslagna systemet för fördelning av det prestationsrelaterade anslaget i stort sett är bra.

Förvaltningen anser att det föreslagna systemet för prestationsrelaterad resursfördelning innebär att man kommer tillrätta med många av de problem som finns i nuvarande system; biståndshandläggarnas dubbla roller och misstroendet mot biståndshandläggarna, mätning av behovet i stället för personaltid/insatser, förslaget bör vara mindre kostnadsdrivande och det innebär en minskning av skillnaderna i schablonernas högre nivåer. Nedan sammanfattas förslaget och kommenteras av förvaltningen.

Fast anslag – avlösarservice

Förslaget

Arbetsgruppen föreslår att resurserna för avlösarservice fr.o.m. 2006 ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget. För Kungsholmens del skulle, beräknat på 2005 års timantal, den föreslagna modellen innebära en ökning av anslaget med 0,5 mnkr

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen är positiv till att resurserna för avlösarservice fr.o.m. 2006 fördelas som fast anslag.

Prestationsrelaterade anslag – gruppboende

Förslaget

Bedömningen av nivå ska inte göras av stadsdelarnas biståndshandläggare utan ett centralt "nivåkansli" föreslås inrättas. Själva biståndsbedömningen kommer dock att ligga kvar på stadsdelförvaltningen. Arbetsgruppen uppskattar att kansliet bör bestå av fyra personer och att det förläggs till socialtjänstförvaltningen.

Förvaltningens synpunkter

Enligt förvaltningen är det bra att skilja behovsutredning och beslut om nivåplacering. Idag har biståndshandläggarna dubbla roller där de dels utifrån den enskildes behov ska fatta ett myndighetsbeslut för den enskilde och dels besluta om vilken ersättning en utförarenhet ska få. Biståndshandläggarna har bindningar både till den enskilde och till utförarenheterna och förslaget med en central nivåbedömning bör innebära att den blir mer neutral och att enheternas möjligheter att påverka nivåbedömningen bör minska.

Förvaltningen kan dock se en risk i att inrätta en central instans. Sådana har en tendens att växa och tillskapa arbetsuppgifter. Förvaltningen kan se en risk med förslaget som innebär att det byggs dubbla organisationer och system. Då biståndshandläggarnas arbetsuppgifter minskar i den föreslagna modellen ser förvaltningen det som naturligt att resurser tas ifrån stadsdelsnämnderna för att täcka det centrala kansliet. Om mätningarna även fortsättningsvis ska ske två gånger per år, förutom för nytillkomna ärenden, föreslår förvaltningen att resurser kan tas tillfälligt och föras över som

förstärkning i form av att stadsdelsförvaltningarnas biståndshandläggare turas om att arbeta på kansliet och utföra dessa mätningar.

En central instans har inrättats från år 2005 för mottagande och nivåbedömning av särskoleelever. Erfarenheterna av de olika nack- och fördelarna av detta system bör tas tillvara inför övervägandet av att införa motsvarande för personer med funktionshinder.

Förslaget

Arbetsgruppen anser vidare att tid inte är ett bra sätt att mäta behoven. Ett nytt bedömningsinstrument bör bygga på att behovet mäts på annat sätt, t ex med hur vanligt det är att en insats ges. Det är också önskvärt att hänsyn tas till behovet av insatser nattetid vilket inte görs i dagens system.

Förvaltningens synpunkter

Enligt förvaltningen är det viktigaste att mäta insatserna utifrån behov och inte som idag utifrån vilka personalinsatser som görs. Insatser nattetid ska givetvis ingå som en del i mätningen.

Förslaget

En ny modell bör också innehålla mindre skillnader mellan nivåerna. Det bör vara möjligt att driva en gruppboende även med boende i de lägsta nivåerna vilket innebär att ersättningen redan här bör täcka kostnader för hyra, grundbemanning, ledning mm.

Förvaltningens synpunkter

I dagens system finns stora skillnader i beloppen i de höga nivåerna, framför allt i nivå 14 och 15, där skillnaden är drygt en halv miljon kronor. Förvaltningen instämmer i att skillnaderna måste minska. En gruppboende kräver en viss bemanning även om vårdnivåerna hos de boende är låga och med flera boende i låga nivåer är det idag inte möjligt att finansiera driften.

Förslaget

För att stimulera till ordinärt boende, i de fall detta är mest lämpligt, föreslår arbetsgruppen att det ska finnas en "grundnivåschablon" som utgår för personer i personkrets 1 och 2 med relativt små behov av insatser och som bor i eget boende med hemstöd, i serviceboende med personalstöd och i gruppboende. En sådan grundnivå skulle, enligt arbetsgruppen, stimulera fram insatser som kräver mindre resurser och är mer anpassade till behoven.

Förvaltningens synpunkter

Resursfördelningssystemet ska enligt förvaltningen inte stimulera till gruppboende där det inte behövs. Det är den enskildes behov som ska styra vilken insats som är lämpligast utifrån ett individuellt perspektiv. De nya gruppboendena som planeras i nybygg-

nation på Kungsholmen planeras i flera fall som s.k. trapphusboenden där ett antal lägenheter är knutna till en gruppboestad men ligger fristående i trapphuset. I och med förslaget om en grundschablon skapas ekonomiska förutsättningar för att utveckla mer självständigt boende med stödinsatser utanför gruppboestäder för de personer där detta passar bättre och skulle ge en bättre livskvalitet.

Förslaget

Enligt arbetsgruppen bör det i ett nytt system inte finnas en nivå som är baserad på verklig kostnad utan den bör ersättas av en nivå som beräknas på samma sätt som övriga nivåer. Enligt arbetsgruppen finns stora skillnader mellan de ersättningar som stadsdelsnämnderna begär och det är inte möjligt i praktiken att göra en tillfredsställande granskning av stadsdelsnämnderna kostnadsberäkningar.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i förslaget.

Förslaget

Slutligen föreslår arbetsgruppen att det bör övervägas om det i framtiden ska utgå fortsatt schablonersättning vid flytt till ett demensboende. Ersättningen bör dock inte vara högre än vad som är normalt för ett sådant boende.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att det inte bara bör övervägas om det i framtiden ska utgå fortsatt schablonersättning vid flytt till ett demensboende utan att det ska vara så. I gruppboestäder inom Kungsholmens stadsdelsområde bor idag totalt 46 personer. Av dessa är 15 äldre än 50 år och befinner sig således i den ålder när de börjar att få olika åldersrelaterade sjukdomar eller drabbas av demens och kan inom kort få behov av annat särskilt boende.

Övriga synpunkter

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade den 26 augusti 2004 att begära hos kommunstyrelsen om ändring i stadens resursfördelningssystem. Nämnden ansåg att resurserna måste fördelas för samtliga placeringar av personer tillhörande LSS personkrets oavsett om personerna placeras på godkända eller icke godkända LSS-verksamheter. I det nuvarande systemet utgår schablonersättning till godkända LSS-verksamheter medan placeringar på icke godkända LSS-verksamheter ska bekostas ur det fasta anslaget.

Även Kungsholmens stadsdelsnämnd påpekade detta förhållande i sitt remissvar i samband med översynen av det fasta anslaget. Stadsdelsnämnderna har ingen möjlighet att styra placeringar endast till LSS-godkända verksamheter beroende dels på att tillgången på verksamheter med LSS-tillstånd inte motsvarar efterfrågan och dels på att vissa personer kräver specifika placeringar. Kommunfullmäktige beslutade 22 november 2004: ”Kommunstyrelsen ges i uppdrag att fortsätta med översynen av reserande delar av resursfördelningssystemet för omsorg om funktionshindrade. I den

fortsatta översynen ska även konsekvensen av regeln om placering enligt LSS-tillstånd utredas." Förvaltningen saknar dock utredning av denna fråga i förslaget från arbetsgruppen.

Prestationsrelaterade anslag – daglig verksamhet

Förslaget

På samma sätt som för gruppboheter föreslår arbetsgruppen att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer helt i detta.

Förslaget

Det som är speciellt för daglig verksamhet, d.v.s. att en så stor andel köps av andra stadsdelsnämnder, kräver särskilda åtgärder och arbetsgruppen föreslår följande:

Överväga att låta schablonen gå till den stadsdel där verksamheten bedrivs. Utreda vidare om den stadsdelsnämnd där den enskilde bor eller där verksamheten bedrivs ska stå för resekostnaderna.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att frågan om vilken stadsdel som ska erhålla schablonen behöver utredas vidare. Förvaltningen kan se en risk med att låta schablonen gå till den stadsdel där verksamheten bedrivs. Det skulle kunna vara kostnadsdrivande då det inte finns något incitament för köpande stadsdel att hitta så kostnadseffektiva lösningar som möjligt.

När det gäller resekostnaden så anser förvaltningen att även detta behöver utredas vidare. Resekostnaderna har ökat alltför mycket den senaste tiden och står idag för mer än 10 % av de totala kostnaderna för daglig verksamhet 2004. Ett alternativ som enligt förvaltningen bör utredas vidare är att, som tidigare, införa priser på daglig verksamhet med eller utan resekostnad.

I fall man beslutar att schablonen ska tillfalla den stadsdel där verksamheten kommer att bedrivs bör ersättning för biståndsbedömning på cirka 3 % och för reskostnader på cirka 10 % tillfalla den placerande stadsdelen.

Förslaget

Om resurserna även i ett nytt system ska gå till den stadsdelsnämnd där en enskilde bor bör det tydliggöras att schablonerna bör vara riktmärken för internpriserna.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer helt i detta.

Förslaget

Den nuvarande schablonen är baserad på deltagande fem dagar i veckan. Det förekommer dock att deltidspplatser köps och i det fortsatta arbetet bör man överväga om schablonen ska påverkas av detta.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens grundinställning är att schablonen bör påverkas av om den enskilde utnyttjar en hel- eller deltidspplats.

Prestationsrelaterade anslag – barn- och ungdomsboende

Förslaget

De förändringar som föreslås för barn- och ungdomsboende är gemensamma med dem som föreslås för gruppboende. På samma sätt som för gruppboende föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i detta förslag men vill därutöver anföra, att det kommande ersättningssystemet för boende med särskild service gällande barn och ungdomar med de största funktionshindren måste anpassas till de faktiska behoven.

På Kungsholmen är för närvarande sju barn och ungdomar placerade på bostad med särskild service. Stadsdelens kostnader för dessa placeringar överstiger idag tilldelade medel med cirka 2 miljoner.

Prestationsrelaterade anslag – korttidsboende

Förslaget

De förändringar som föreslås för korttidsboende är gemensamma med dem som föreslås för gruppboende. På samma sätt som för gruppboende föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

I likhet med daglig verksamhet bör staden överväga att låta resurserna gå till den stadsdelsnämnd där utförarenheten finns.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen instämmer i förslaget men vill dessutom tillägga att ersättningsnivåerna bör ses över för att bättre motsvara kostnaderna.

Förvaltningen instämmer i att det bör finnas en grundnivå som ger en ersättning för placering i korttidsfamilj då en sådan placering i vissa fall kan vara ett lämpligare alternativ än korttidshem.

För vissa barn och ungdomar kan korttidshem vara ett bättre alternativ än boende med särskild service. Vistelsetiden på korttidshemmet kan då bli cirka 15 dygn per månad. Ersättningsnivåerna bör ses över för att bättre motsvara dessa barns behov.

Förvaltningen anser, som tidigare nämnts om daglig verksamhet, att frågan om huruvida resurserna ska gå till den stadsdel där utförarenheten finns bör utredas vidare. Man bör ta tillvara den erfarenhet som finns efter det att schablonen för särskoleelever går till den stadsdel som bedriver undervisningen.

I fall man beslutar att schablonen ska tillfalla den stadsdelen där verksamheten kommer att bedrivas bör ersättning för biståndsbedömning med cirka 3 % och viss schablon för resekostnader tillfalla den placerande stadsdelen.

Särskilda anslag - LASS – de första 20 timmarna

Förslaget

Utifrån antalet personer som har beviljats LASS fördelas resurser till stadsdelsnämnderna eftersom de ska betala detta till försäkringskassan. Den timersättning som stadsdelsnämnderna har fått i resursstillelningen är idag lägre än den ersättning som stadsdelsnämnderna ska betala. Eftersom regering numera fastställer ersättningen tidigare är det rimligt att utgå från den nu kända nivå som stadsdelsnämnderna får betala.

Förvaltningens synpunkter

Detta är enligt förvaltningen ett bra förslag.

Därutöver anser förvaltningen att stadsdelarna bör kompenseras för de sjuklönekostnader, extra kostnader vid semesterresor och liknande som stadsdelen har för personliga assistenter anställda inom privata och kooperativa assistansföretag.

Övriga synpunkter

Förvaltningen saknar ett förslag på hur det prestationsrelaterade anslaget *Korttidstillsyn för barn och ungdom över 12 år* ska fördelas.

Liljeholmens stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Magnus Hellström* och ledamöterna *Anne Wompa* och *Daniel Somos* (alla m), ledamöterna *Karin Berggren* och *Elisabet Abelson* (båda fp) samt tjänstgörande ersättaren *Karolina Eriksson* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 13 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Liljeholmens stadsdelsförvaltning har tagit del av förslaget och delar utredningens bedömning av det nuvarande resursfördelningssystemet, samt att detta behöver förändras så att det ger incitament för effektiviseringar. Det nuvarande systemet är påverkbart och kostnadsdrivande. Det är dessutom anmärkningsvärt att stadens kostnad för daglig verksamhet i det närmaste är dubbelt så hög som riksgenomsnittet. Kostnadsutvecklingen i staden har sammantaget varit kraftig, och utredningen visar på en förskjutning mot allt högre omsorgsnivåer. Till viss del torde detta kunna förklaras med att schablonerna för respektive nivå inte har justerats på flera år, och att man därför påverkat systemet i syfte att vinna kompensation.

Beträffande avlösarservice håller förvaltningen med om att fördelningen bör ha samma grund som det fasta anslaget i övrigt, i syfte att förhindra olika arbetssätt och rutiner i stadsdelarna, samt eliminera risken att tilldelningssystemet styr insatsen istället för brukarens behov. En förändring i denna del skulle ge ytterligare 200 tkr till Liljeholmens stadsdelsnämnd.

Förvaltningen instämmer i huvudsak i de principiella förändringar som föreslås med avseende på resursfördelning till prestationsrelaterade verksamheter. Ett antal frågor återstår dock att konkretisera. Ett nivåsystem som grundas på behov och inte timmar, samt mindre skillnader i kronor mellan de olika nivåerna, välkomnas. De nuvarande nivåerna är alltför trubbiga och skillnaden mellan omsorgsnivåerna för stora. Hur behovet skall mätas, vilka kriterier som visar brukarens behov i de nya omsorgsnivåerna, är dock alltför oklart och skall utredas vidare. Enligt förslaget avskaffas nivå 16 för gruppboende och nivå 26 för dagliga verksamheter, vilka idag ska täcka verklig kostnad. Dessa båda omsorgsnivåer måste i så fall ersättas med en ny begränsad schablon.

Ett centralt ”nivåbedömningskansli” skall enligt förslaget utföra nivåbedömningarna, vilket då skall skiljas från stadsdelarnas biståndsbedömning. Förvaltningen anser att detta kan bidra till att öka likställigheten över staden och minska påverkbarheten från stadsdelarna. Det är dock inte helt okomplicerat att separera nivåbedömning från biståndsbedömning i övrigt, i all synnerhet då nivåbedömningssystemet föreslås bygga på behov och inte timmar. Här måste utredningen fortsättningsvis tydliggöra vad som är nivåbedömning, enligt vilka kriterier denna görs och vad som därutöver är biståndsbedömningens uppgift. Det är av stor vikt att nivåbedömningssystemet inte påverkas av verksamhetsskäl utan bygger på brukarens behov. Inom utförarverksamheterna, gruppboende och dagliga verksamheter, besitter man emellertid värdefull kunskap om den enskildes behov och hur behovet kan förändras över tid. Utredningen bör klargöra hur kunskap i verksamheterna kan tas tillvara i nivåbedömningen utan risk för att kostnaderna drivs upp.

För dagliga verksamheter skall utredningen överväga att låta schablonen gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs istället för till den stadsdelsnämnd där bru-

karen bor. Förvaltningen tror att det kan vara en bra åtgärd mot bakgrund av skiftande prissättning i staden. Kostnaderna för resor är också mycket höga i synnerhet när de av staden upphandlade färdtjänstbolagen nyttjas. Om schablonen går till direkt till den stadsdelsnämnd som driver verksamheter, kan dessa effektivisera t e x genom att ha en egen färdtjänstorganisation.

I det fall prissättningen följer schablonerna i hela staden synes det emellertid vara av mindre vikt vilken ”väg” schablonen går, under förutsättning att kostnader för administration och biståndsbedömning är ungefär lika stora över stadsdelarna. I Liljeholmens stadsdelsnämnd är schablonerna riktmärke för internpriserna från och med 2004 års budget. Detta har inneburit att Liljeholmen har bland de lägsta priserna på daglig verksamhet driven i Stockholms stads regi, trots att kostnaden i förhållande till riksgenomsnittet ändå är mycket hög. Förvaltningen noterar i detta sammanhang att utredningen bortsett från att hyresnivåerna för dagliga verksamheters lokaler kan skifta kraftigt över staden.

Synpunkter/Liljeholmens lokala handikappråd

Liljeholmens handikappråd har tagit del av remissen som de anser kan få stor betydelse för personer med funktionshinder. Rådet ser därför fram emot information om de nya bedömningsinstrument, schabloner etc som kommer att utarbetas under hösten 2005 och våren 2006, och som ger möjlighet att bedöma vad det nya systemet mer i detalj kommer att innebära för de funktionshindrade.

Förvaltningens förslag till beslut

Liljeholmens stadsdelsförvaltning föreslår stadsdelsnämnden att godkänna förvaltningens svar på remissen .

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att överlämna och återöppna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av ledamöterna *Jonas Nilsson (m)*, *Gunnel Laufke (m)* och *Sonja Gräns (m)* samt vice ordföranden *Pär Hommerberg (fp)* och ledamoten *Maj-Britt Åkesson (fp)*, bilaga 1.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 25 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Centralt kansli för nivåbedömning

Ett rättvist fördelningssystem skall inte vara påverkbart av beslut i berörd stadsdelsnämnd/förvaltning, både vad gäller omfattningen av insatsen och val av insats. Det är den enskildes behov som skall vara avgörande. Storleken på det prestationsrelaterade anslaget bygger idag på den nivåbedömning som stadsdelens egen personal utför. För

att komma ifrån detta samt att likställighet skall råda i staden instämmer stadsdelsnämnden i föreliggande förslag om inrättande av ett centralt kansli för nivåbedömning.

Nivåsystem som baseras på behov istället för tidsåtgång

Den manual för mätning av insatsnivå som används idag mäter personaltid riktad direkt till brukaren. Tid för personalmöten, planering och bemanning nattetid skall inte räknas med. Mätningen sker i minuter av vanliga förekommande rutiner per dag och resulterar i en omsorgsnivå med därtill vidhängande prestationsersättning.

I en analys genomförd av Ernst & Young av gruppbestädernas verksamhet har det visat sig att det är ovanligt att gruppbestäderna utför den beviljade tiden. Om den beviljade tiden skulle utföras skulle det medföra kraftiga kostnadsökningar. Då den beviljade tiden inte utförs så skall nivån rätteligen sänkas med den påföljden att inte heller den sänkta nivån kan utföras. Stadsdelsnämnden konstaterar att nuvarande system inte fungerar och bör ersättas.

Skillnaderna i kronor bör vara mindre i de nya ersättningsnivåerna

I nuvarande prestationsersättning kan det skilja ½ miljon kronor/år från en nivå till den närmast över. Detta har fått till följd en omfattande nivåförskjutning uppåt, vilken inte endast kan förklaras med ökade behov. Varje nivå innefattar ett spann av bedömda timmar, som även det är alldeles för stort. En analys utförd av Ernst & Young visar att ett mycket stort antal personer i de högre nivåerna ligger precis över den undre gränsen, vilket förmodligen är en konsekvens av systemet och är kostnadsdrivande för staden. Med den nuvarande prestationsersättningen är det svårt att driva en gruppbestad med endast boende i de lägre nivåerna.

Stadsdelsnämnden instämmer i stadsledningskontorets bedömning att skillnaden mellan de olika prestationsnivåerna bör minska.

En högsta schablonnivå

I de högsta prestationsnivåerna ersätts stadsdelarna med faktisk kostnad. Ett sådant förfarande innehåller inga incitament för att försöka minska stadens kostnader där det är möjligt. Stadsdelsnämnden anser därför att en högsta schablonnivå skulle gynna budgethållningen i staden.

En grundschablon inrättas

Inrättande av en grundnivåschablon skulle stimulera fram insatser som kräver mindre resurser och är mer anpassade till behoven. Den enskilde skulle uppmuntras till självständighet och utveckling. Dagens system att bara personer som bor i gruppbestad genererar en schablonnivå verkar konserverande på utbudet av bostäder för den funktionshindrade. Stadsdelsnämnden vill poängtera värdet av inrättandet av en grundnivåschablon.

Ersättning för avlösarservice fördelas i det fasta anslaget

Antalet beviljade timmar varierar kraftigt mellan olika stadsdelsnämnder och samvarierar inte med det fasta anslaget. I konsultfirman Odin-Carlqvist översyn visar det sig att skillnaderna i hög utsträckning förklaras av att stadsdelsförvaltningarnas handläggare tillämpar olika arbetssätt och rutiner. De stadsdelar som skulle få ett minskat anslag om avlösarservice fördelas som det fasta anslaget tillämpar mindre goda arbetssätt enligt konsultrapporten. Det är också uppenbart att resursfördelningssystemet i vissa fall styrt insatsen så att avlösarservice har beviljats även om en annan insats utförts. Stadsdelsnämnden menar att fördelningen av stadens resurser inte skall kunna påverkas av beslut i berörd stadsdelsnämnd och att ersättningen för avlösarservice därför skall fördelas med det fasta anslaget.

I stadsledningskontorets rapport uppmärksammas frågan om en schablonnivå även skall utgå för förståndshandikappade i gruppbostad som drabbas av demens eller blir mycket sjuka. Kvarboendepincipen gäller även denna grupp men det kan vara till fördel för den enskilde att flytta till t ex ett demensboende där personalen har adekvat utbildning och miljön är anpassad. Stadsdelsnämnden anser att frågan bör utredas vidare.

Förvaltningen föreslår nämnden att överlämna och åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande 2005-06-29 som svar på remissen om översyn av resursfördelningssystemet för omsorg om personer med funktionshinder.

Norrmalms stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Inge-Britt Lundin m.fl.* (m), ledamoten *Sebastian Cederschiöld m.fl.* (m) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 8 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Det är angeläget att man försöker hitta ett system för fördelning av resurser som utgår från den enskildes behov och som inte påverkas av skillnader i arbetssätt och rutiner stadsdelsförvaltningarna emellan.

Förvaltningen har inget att invända mot att ett centralt "bedömningskansli" inrättas. Kostnaderna för ett kansli för nivåbedömning förväntas rymmas inom totalramen för verksamheten. Detta förutsätter att motsvarande effektiviseringar sker inom stadsdelsnämnderna. Biståndsbedömarens nivåbedömning för resursfördelningssystemet är endast en marginell arbetsuppgift och förvaltningen menar att besparingar i form av minskat antal biståndsbedömare på förvaltningen inte är möjlig.

Vidare är förvaltningen positiv till förslaget om att ett nytt bedömningsinstrument tas fram där den enskildes behov mäts på annat sätt än idag, d.v.s. inte i det antal tim-

mar som beräknas behövas för att utföra insatsen. Nuvarande bedömningsinstrument är inte tillräckligt utvecklat och ger i viss mån utrymme för olika tolkningar. Det är därför viktigt att ett nytt bedömningsinstrument är så tydligt att risken för olika tolkningar minimeras.

Förvaltningen är också positiv till förslagen om att skillnaderna mellan de olika omsorgsnivåerna ska vara mindre än idag och att en grundnivåschablon bör utgå för personer med relativt små behov av insatser. Vad gäller förslaget om att den högsta omsorgsnivån inte längre ska baseras på faktiskt kostnad är enligt förvaltningens mening beroende av om schablonen för den högsta omsorgsnivån är realistisk.

Förvaltningen förutsätter att det förslag till bedömningsinstrument och de nya omsorgsnivåerna som kommer att arbetas fram remitteras till stadsdelsnämnderna innan beslut fattas.

Vad gäller avlösarservice är nuvarande resursfördelningssystem delvis kostnadsdrivande och har lett till skillnader i resurstilldelning stadsdelsnämnderna emellan som inte helt kan förklaras utifrån skillnader i behov. Förvaltningen har därför inget att invända mot att medel för avlösarservice fördelas utifrån samma variabler som gäller för övriga verksamheter som omfattas av det fasta anslaget. Det finns dock en risk för att detta kommer att innebära att de faktiska kostnaderna för insatsen inte kommer att kunna täckas inom ramen för anslaget.

Förvaltningen är ytterst tveksam till frågan om att eventuellt låta medel för bl.a. daglig verksamhet gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten är belägen och inte som nu till den stadsdel där den enskilde är bosatt. Vad gäller stadsdelen Normalm köps huvuddelen av platserna för daglig verksamhet av andra stadsdelar, andra kommuner eller av privata vårdgivare. Förslaget förefaller administrativt komplicerat särskilt om kostnadsansvaret för resor till och från den dagliga verksamheten ligger på en annan stadsdelsnämnd. Däremot är det angeläget att, som föreslås i utredningen, se över kostnaderna för daglig verksamhet och att tydliggöra att schablonerna bör vara riktmärke för stadens internpriser mellan stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen delar däremot uppfattningen om att man bör överväga möjligheten att låta schablonen för daglig verksamhet ha flera nivåer t.ex. hel- och deltid och inte som nu utgå från deltagande fem dagar i veckan. Vad gäller förslaget om att även medel för korttidsvistelse ska gå till den stadsdelsnämnd där insatsen utförs är förvaltningen tveksam. Korttidsvistelse beviljas i första hand barn och ungdomar med omfattande funktionshinder och de medel som idag fördelas täcker i allmänhet inte de faktiska kostnaderna. Om ytterligare medel inte tillförs verksamheten finns det, som förvaltningen ser det, risk för att de stadsdelsnämnder som erbjuder korttidsvistelse inte kan hålla samma kvalitet på insatsen eller kanske rent av inte är beredda att fortsätta driva den typen av verksamhet. Detta kommer i så fall att drabba en av de mest utsatta grupperna i samhället - de multihandikappade barnen och ungdomarna.

Korttidsvistelse utanför hemmet är i många fall en förutsättning för att föräldrarna ska orka med den, i de flesta fall, mycket krävande omvårdnaden och kunna låta barnet eller den unge bo kvar i hemmet. Det är därför viktigt att det i ett eventuellt nytt resurs-fördelningssystem finns garantier för att barn och ungdomar med omfattande

funktionshinder ges möjlighet till tillfällig vistelse utanför hemmet med tillgång till kvalificerad personal.

Även i detta fall är det viktigt att beakta att insatser inte enbart köps av andra stadsdelsnämnder utan i huvudsak av privata vårdgivare. Inom stadsdelen Norrmalm drivs ingen korttidsvistelse i egen regi.

Sammanfattningsvis är förvaltningen övervägande positiv till förslaget. Till viss del är nuvarande system kostnadsdrivande och resursfördelningen beror i alltför hög utsträckning på faktorer som hänger samman med olika sätt att tolka aktuella riktlinjer. Det är därför viktigt att man försöker hitta ett system som speglar behovet av insatser och som så långt det är möjligt inte kan påverkas av lokala variationer i tolkning av riktlinjer.

Rinkeby stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Kerstin Gustavsson m.fl.* (m) och *Petter Norberg m.fl.* (fp) till förmån för moderaternas förslag till beslut, bilaga 1.

Rinkeby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 9 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen redogör nedan för hur vi ser på kommunstyrelsens och arbetsgruppens förslag till nytt resursfördelningssystem.

- Arbetsgruppen föreslår att ett centralt kansli inrättas för nivåplacering av personer som har biståndsbedömts av stadsdelsförvaltningen för en viss insats.
- Ett nivåsystem införs som baseras på behov istället för som idag, baserat på insatsens tidsåtgång.

Förvaltningen anser att ett centralt kansli leder till onödig byråkrati och eftersom vårdbehovens omfattning oftast omsätts i mer eller mindre tidsåtgång, så är det svårt att se hur ett centralt kansli ska kunna leda till mer ”korrekta” nivåbedömningar. Det är fortfarande den enskilde handläggarens utredning och bedömning som ligger till grund för nivåplacering. Inrättandet av ytterligare en ”beslutsinstans” frångår också handläggaren en del av ansvaret. Detta kan upplevas som avlastande för tjänstemannen, men ökar avståndet mellan den biståndssökande och beslutsfattaren. En annan fråga i sammanhanget gäller hur snabbt ett centralt kansli kan fatta beslut om nivå, så att det inte ökar handläggningstidens längd.

- Skillnaderna i kronor i de nya ersättningsnivåerna bör vara mindre än idag.

Förvaltningen ser positivt på att skillnaderna mellan nivåerna minskas, särskilt när det gäller nivå 14 och 15.

- I den högsta nivån inom varje verksamhet ersätts stadsdelsförvaltningarna idag med den faktiska kostnaden för insatsen. Denna typ av ersättning kommer att ersättas av den högsta schablonnivån inom respektive verksamhet.

Förvaltningen är kritisk till detta förslag, eftersom en del av sådan vård måste köpas privat och medför kostnader som förvaltningen inte råder över. Förslaget kan alltså innebära ytterligare minskade resurser.

- En grundnivåschablon inrättas vilken utgår för personer med relativt små behov av insatser för boende i eget boende med hemstöd, i servicebostad med personalstöd samt i gruppboende. En sådan grundnivå skulle stimulera fram insatser som kräver mindre resurser och är mer anpassade till behoven.

Förslaget är bra, då en grundbemanning alltid behövs även om de boende inte har så stora vårdbehov.

När det gäller det fasta anslaget som ska täcka kostnaderna för bl.a. avlösarservice, så föreslår arbetsgruppen i sin utredning ett nytt system (sid. 6). Det nya systemet innebär att avlösarservice fr.o.m. 2006 ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget, d.v.s. anslaget baseras på antalet personer som beviljas handikappersättning, vårdbidrag, färdtjänst och personlig assistans enligt LASS. Idag ersätts stadsdelsnämnderna för det faktiska antalet beviljade avlösartimmar. Med det föreslagna systemet kommer Rinkeby stadsdelsnämnd att få minskade resurser med ca 2,3 miljoner. Vid stadens tidigare förändring, där anslaget för personlig assistans över 90 timmar numera bygger på samma kriterier som ovan istället för som tidigare, på det faktiska antalet beviljade timmar, har för Rinkeby inneburit minskade anslag med ca 6,5 miljoner.

Konsultfirman Carlqvist & Odin, som jämfört stadsdelarna när det gäller antalet beviljade avlösartimmar, anser att de stora skillnaderna mellan stadsdelarna till största delen beror på skillnader i arbetssätt och rutiner vid de olika stadsdelarna. De menar att handläggarna i Rinkeby har varit mer generösa (mätt i antalet beviljade timmar) än kollegorna i andra stadsdelsförvaltningar och/eller att avlösarservice beviljats istället för annan insats som bättre skulle ha svarat mot den sökandes behov – bilaga 1, sid. 20. Konsultfirman menar vidare, att om det finns olika benägenhet hos medborgarna att hos försäkringskassan ansöka om vårdbidrag, färdtjänst o.s.v. i de olika stadsdelarna, så kan det medföra att vissa stadsdelsnämnder får för låg resurstilldelning med det nya systemet. Man bedömer dock den risken som liten och menar att risken kan minskas ytterligare med bättre information till medborgare, som ansöker om LSS-insatser, om rätten till andra bidrag. Se bilaga 1, sid. 21.

Förvaltningen delar inte konsultfirmans och arbetsgruppens bedömning om att ”risken är liten”. Det ”mönster” som funnits i Rinkeby under en längre tid och som skiljer sig markant från de flesta andra stadsdelarna, tar tid att ändra på. Stora förändringar i rutiner och arbetssätt har genomförts i förvaltningen sedan förra året, men har ännu inte gett några påtagliga effekter. Medborgarna har inte i någon större omfattning börjat söka andra bidrag via försäkringskassan, trots information om denna rättighet.

Personer med handikappbidrag är fortfarande få. De förändringar som genomförts när det gäller minskat antal timmar för personlig assistans och andra minskningar i nivån på biståndet, har lett till stor irritation hos de sökande. Vissa beslut som fattats för ett år kan inte omprövas/ändras innan dess o.s.v.

Förvaltningen kan också konstatera, tvärtemot konsultfirmans uppfattning, att det förekommit att försäkringskassan har dragit in handikappersättning eller vårdbidrag när stadsdelen fattat beslut om LSS-insatser. Förvaltningen anser, liksom i tidigare remissvar, att det kan finnas andra omständigheter än bristande rutiner och bristande arbetssätt som lett till stadsdelens kostnader.

Det nya systemet för avlösarservice kommer att medföra kraftigt minskade resurser till Rinkeby och förvaltningens bedömning är att behoven hos dem som ansöker om LSS inte kommer att kunna tillgodoses om budgeten ska hållas. Det nya systemet ska enligt förslaget gälla från 2006. Förvaltningen bedömer att tiden för förändringens genomförande är alltför kort och riskerar att kullkasta det goda arbete som redan pågår för att anpassa handläggning och rutiner till tidigare förändringar i systemet.

Förvaltningen stödjer i övrigt arbetsgruppens förslag när det gäller fördelning av resurser till gruppboende, tankarna på ett närmande till socialpsykiatri och principen att schablon ska kunna följa med en person vid flyttning till äldreboende i vissa fall (sid. 13-14).

Förvaltningen stödjer förslaget till nytt system för daglig verksamhet, där schablonen går till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs (sid. 16). Förslaget om nytt system för korttidsboende är också bra, särskilt förslaget om att differentiera de olika nivåerna och antalet dygn i korttidsboende (sid. 19).

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Ulf Segander m.fl.* (m) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 21 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar utredningens principiella slutsatser och förslag till beslut samt lämnar följande synpunkter:

Förslaget att lägga in medlen för avlösarservice enligt de nya principerna är bra.

Det minskar delvis det administrativa arbetet samt innebär en mer rättvis fördelning mellan stadsnämnderna.

Förslaget om att inrätta en central enhet som skall fatta beslut om nivåplacering för de prestationsrelaterade verksamheterna är en möjlig lösning för att uppnå en mer rättvis modell än dagens.

Förvaltningen vill framhålla att bedömningsunderlaget som ska inges av förvaltningarnas biståndsbedömare till den centrala enheten måste vara enkel och tydligt och bygga på någon form av schablon (pinnsystem) och inte på en skriftlig beskrivning som ska tolkas av den centrala enheten inför nivåbedömningen.

Förvaltningen är tveksam till att lägga ut resurserna för daglig verksamhet till den stadsdelsnämnd som är utförare då brukarna ibland byter verksamhet under budgetåret. Dagens system är bättre då schablonen följer brukaren.

Om schablonen för daglig verksamhet ska gå till den stadsdelsnämnd som bedriver verksamheten, måste anvisningarna för internprissättning revideras. I dagens anvisningar anges tydligt att det inte ska tas någon hänsyn till schablonen vid prissättning utan det är anvisningarna för personalstödet i de olika omsorgsnivåerna som ska vara vägledande för beräkning av personalkostnaderna. Konsekvensen av detta är att schablonen inte täcker de faktiska kostnaderna. Riskerna är stora att ingen stadsdelsnämnd vill vara utförare om schablonen går till den utförande nämnden.

Att låta den utförande stadsdelsnämnden stå för resekostnaderna för daglig verksamhet är inte rimligt eftersom det är den beställande nämnden, som i och med beslut om placering, har ”bestämt” resans längd.

Förvaltningen stödjer förslaget om en grundschablon för utvecklingsstörda som bor i eget boende med hemstöd, i serviceboende med personalstöd och i gruppboende samt att hänsyn också kommer att tas till behovet av insatser nattetid.

När det gäller schablonersättning för personer i gruppboende som blivit dementa och bör flyttas till demensboende borde fortsatt schablonersättning utgå så att den enskilde inte tvingas bo kvar i gruppboendet utan kan få möjlighet att flytta till ett mer anpassat boende.

Beträffande nivåerna för gruppboendet anser förvaltningen att det bör finnas fler nivåer så att spannet mellan nivåerna blir mindre.

Det är önskvärt att arbetsgruppen i det fortsatta arbetet ser över konsekvenserna av gällande regler för hyressättning, då förvaltningen som hyresvärd inte får ta ut faktisk hyreskostnad från de boende, p g a rätten till ett förbehållsbelopp. Mellanskillnad hyreskostnad – hyresintäkt får stadsdelen stå för. Denna kostnad ingår idag inte i schablonen vilket innebär mindre stimulans för stadsdelsnämnderna att bygga nya gruppboendet.

Skärholmens stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av ledamoten *Bibbi Lagerqvist m.fl.* (m) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Jan Jönsson m.fl.* (fp), bilaga 1.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 15 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i stadsledningskontorets (SLK) förslag med följande kommentarer.

SLK påpekar den stora skillnaden i ersättningsnivå mellan nivåerna 14 och 15 på gruppbostad. SLK föreslår också en grundnivåschablon för personer med små behov. Förvaltningen menar att nivå 11 idag inte ger möjlighet att finansiera driften på gruppbostad. Förvaltningen välkomnar att schablonen föreslås utgå även till personer som inte bor på gruppbostad då det ger den enskilda fler reella valmöjligheter och ökar självständigheten. Angående högsta ersättningsnivå (16) föreslås en schablon istället för ersättning för faktisk kostnad. Förvaltningen har svårt att ta ställning eftersom schablonersättningsnivån för dessa personer inte är föreslagen. Nuvarande system med särskild redovisning fungerar enligt förvaltningen väl.

Inom daglig verksamhet finns idag ett stort problem med olika prissättning på olika verksamheter fast nivån är densamma. I många fall överstiger också priset schablonen. Förvaltningen skulle önska att stadens förvaltningar hade samma pris för samma nivå, valfriheten för brukaren skulle också gagnas av detta. Förvaltningen instämmer dock inte i övervägandet att låta schablonen gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs. Den som har ansvar för placeringen bör också ha ansvar för pengarna.

Förvaltningen instämmer i SLK:s förslag om en grundnivå för korttidsfamiljer. Korttidsfamilj är ofta ett mycket bra alternativ och ytterligare incitament vid rekrytering av familjer är önskvärt.

Förvaltningen instämmer i SLK:s förslag om centralt kansli för nivåplacering, nytt nivåsystem, nya ersättningsnivåer och grundnivåschablon. Förvaltningen ställer sig dock tveksam till förslaget om en schablon för högsta ersättningsnivå.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Ann-Katrin Åslund* (fp), ledamöterna *Ole-Jörgen Persson* (m), *Patrick Simonson* (kd), *Christer Grunder* (m), *Bengt Porseby* (fp) och *Markku Sirviö* (m) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 14 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Remissen kommenteras per rubrik.

Avlösarservice

Förslaget från utredning är att medel för avlösarservice ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget och inte som nu efter antalet beviljade timmar.

Förvaltningens synpunkter

För att göra klart hur medel för avlösarservice ska fördelas bör staden se över hur avlösarservice används. Det räcker då inte att enbart titta på antal brukare och timmar utan varje ärende bör studeras utifrån hur brukarnas hemsituation ser ut. Det finns med största sannolikhet större behov av avlastning i familjer med många barn. En viss inverkan på omfattningen har också möjlighet till aktiviteter i hemstadsdelen. Förvaltningen anser inte att det nuvarande förslaget bör genomföras förrän en djupare analys av insatsens användande har gjorts.

Gruppboende

Utredningen föreslår att bedömning av nivå inte ska göras av stadsdelarna utan av ett centralt ”nivåkansli”. Ett nytt bedömningsinstrument ska tas fram. Detta ska inte, som tidigare, bygga på mätt tid utan på annat. Systemet ska också ta hänsyn till behov av insatser nattetid vilket nuvarande inte gör. En ny fördelningsmodell föreslås också innehålla mindre skillnader mellan nivåerna.

Förvaltningens synpunkter

Det är en intressant tanke att inrätta ett nivåkansli. Förvaltningen tror att det kan vara ett sätt att säkerställa en likartad bedömning över staden. Det är viktigt att ta fram ett bedömningsinstrument som minimerar godtyckliga bedömningar. Förvaltningen anser också att det är bra om skillnaderna mellan nivåerna blir mindre och att det nya bedömningssystemet också tar hänsyn till nattinsatser.

Det föreslås också att det ska införas en grundnivåschablon som ska utgå för personer med relativt små behov av insatser och som antingen bor i eget boende med hemstöd, i serviceboende med personalstöd eller i gruppboende.

Förvaltningens synpunkter

För att stimulera byggandet av andra boendeformer är det viktigt att stadsdelarna får ekonomiska incitament. Införandet av en grundnivåschablon skulle kunna vara ett sådant.

I nivå 16 betalas den verkliga kostnaden. Detta föreslås tas bort och även den nivån ska beräknas som övriga.

Förvaltningens synpunkter

De funktionshindre som placeras i högsta nivå och där den reella kostnaden ersätts är mycket svåra och speciella. Deras funktionshinder är oftast av så speciell art att helt individuella lösningar på boende och sysselsättning behövs. Förvaltningen ställer sig därför tveksam till en förändring av den nivån.

När äldre utvecklingsstörda blir dementa skulle ett demensboende ibland vara en bättre lösning än kvarboende på gruppboenden enligt utredning. Vid en eventuell flytt till demensboende utgår emellertid inte längre schablon. Det bör därför övervägas om inte schablonen ska utgå även efter flytt till demensboende.

Förvaltningens synpunkter

I de fall en utvecklingsstörd skulle kunna flytta till ett demensboende är det rimligt att schablonen följer med. En sådan ordning skulle eventuellt kunna minska behovet av nya gruppboendeplatser i något liten utsträckning.

Daglig verksamhet

Utredningen föreslår även här att ett nytt bedömningssystem tas fram och att en central nivåbedömning införs. Det föreslås även här att den högsta nivån inte ska innebära att den verkliga kostnaden ersätts.

Förvaltningens synpunkter

Liksom vid boende ställer sig förvaltningen tveksam till att det inte ska finnas en högsta nivå som innebär full kostnadstäckning i mycket speciella fall.

I utredningen förslås också att det ska utredas om schablonen ska gå till stadsdelen där verksamheten är belägen istället för där den enskilde bor. En översyn av möjlighet till halv schablon ska också göras.

Förvaltningens synpunkter

Det är viktigt att schablonen går till den stadsdel där den enskilde bor. Hela köpsäljssystemet bygger på möjlighet att köpa tjänster fritt och den möjligheten skulle troligtvis beskäras med det föreslagna fördelningssystemet.

Barn- och ungdomsboende

Utredningen föreslår samma fördelningssystem som för gruppboende vilket innebär att förvaltningens synpunkter också samstämmer med tidigare lämnade synpunkter.

Korttidsboende

I utredningen föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbestämning införs och att det inte ska finnas någon högsta nivå där den reella kostnaden täcks. Dessutom övervägs om resurserna ska gå till den stadsdelsnämnd där utförarenheten finns.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig bakom förslaget till nytt bedömningssystem och central nivåbedömning. Däremot anser vi även i detta fall att det bör finnas en högsta nivå med täckning av de reella kostnaderna. Medlen bör tillfalla den stadsdel där den enskilde är bosatt.

Vantörs stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att

1. Avvisa utredningen förslag om centralt bedömningskansli och åberopar i övrigt förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Därutöver anföres:

Allt bistånd till enskilda personer ligger idag lokalt ute i stadsdelarna tillsammans med tillhörande betalningsansvar. Tillsynen av denna biståndsbedömning sker bland annat av stadens egna revisorer men även av utomstående bedömare. Översynen lämnar inga fullgoda argument för att dela ansvaret för bedömning och betalningsansvar för just denna grupp översynen avser, varför förslaget avvisas. Nämnden anser att all biståndsbedömning med lokalt betalningsansvar skall ha en lokal bedömning.

Reservation anfördes av *Lars Svärd m fl (m)*, *Henrik Ehrenberg (kd)* och *Lena Kling m fl (fp)* till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Särskilt uttalande gjordes av *Lena Kling m fl (fp)*, *Lars Svärd (m)* och *Henrik Ehrenberg (kd)* likalydande med eget förslag till remissvar, bilaga 1.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 12 juli 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Vantörs stadsdelsförvaltning är i huvudsak positiv till det nu föreslagna resursfördelningssystemet och till att avlösarservice förs över till det fasta anslaget. Förvaltningen är dock tveksam till att systemet inte längre ska omfatta ersättning av faktiska kostnader i de högsta omsorgsnivåerna.

Förvaltningen välkomnar att skillnaderna mellan nivåerna minskar och att systemet (förhoppningsvis) även tar hänsyn till behovet av insatser nattetid. Det nya systemet kan därigenom bättre återspegla skillnaderna i brukarnas behov av, och i kostnaderna för, omsorgen.

Vidare anser förvaltningen att det är bra att en grundnivåschablon införs. Det tidigare systemet, som inte omfattade en nivå för lättare vård- och omsorgsbehov, gav endast incitament för att bygga boenden för brukare placerade i höga nivåer. Enligt förvaltningen kan grundnivåschablonen öppna för att andra typer av boenden inrättas.

Förvaltningen är också positiv till det så kallade nivåkansliet, men vill framhålla att det är viktigt att tydliga riktlinjer utarbetas för att klargöra rollerna mellan kansliets personal och stadsdelsförvaltningarnas biståndsbedömare.

Både för vuxen- och barnboenden (i nivå 16 respektive nivå 36), samt även för daglig verksamhet och för korttidsboenden, föreslås att systemet inte längre ska omfatta ersättning av faktiska kostnader utan det ska endast omfatta schablonersättningar. Förslaget motiveras med att det i det nuvarande systemet saknas incitament till kostnadsbesparingar i de nivåer som ersätter faktiska kostnader. En annan grund för förslaget förefaller vara att stadsdelsförvaltningarna redovisar de faktiska kostnaderna olika.

Förvaltningen är dock tveksam till detta förslag. Förvaltningen ser en risk för att det kan komma att belasta stadsdelsförvaltningarna ojämnt och främst drabba de som har många och dyra placeringar. Enligt översynen finns det i staden 24 personer i gruppboende för vuxna, som är placerade i nivå 16 där ersättning lämnas för faktiska kostnader. Vantörs stadsdelsförvaltning har tre personer i gruppboende för vuxna placerade i nivå 16. Sammanlagt kostar dessa placeringar cirka 5,9 miljoner kronor, varav en av dem kostar 2,9 miljoner kronor. Kostnaderna för den senare placeringen kan jämföras med den snittkostnad på 1 965 769 kronor som översynen redovisar. För att få kostnadstäckning för en dyr placering krävs i praktiken att schablonen är tillräckligt hög och/eller att förvaltningen även har någon person som är placerad i denna nivå men som kostar betydligt mindre än schablonen. Mot bakgrund av detta anser förvaltningen att man bör behålla ersättningen av faktiska kostnader för den här typen av kostsamma placeringar och formulera riktlinjer för vilka kostnader som ska redovisas samt låta nivåkansliet granska stadsdelsförvaltningarnas redovisning inför utbetalningen.

I översynen framförs att en särskild fråga att uppmärksamma i det fortsatta utredningsarbetet är om det ska utgå en schablon även för den brukare som t.ex. till följd av demenssjukdom flyttar från sitt gruppboende till ett demensboende. Förvaltningen instämmer i att detta är angeläget för personer under 65 år.

När det gäller den dagliga verksamheten anser förvaltningen att det är bra att man ser över de delar som översynen pekar ut, främst huruvida schablonen ska gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs eller till den stadsdelsnämnd där brukaren bor. Ett eventuellt överförande av ersättning till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs – både när det gäller daglig verksamhet och korttidsboenden – bör belysas mer ingående innan det är möjligt att ta ställning till det. Förvaltningen har dock i utgångsläget inget att invända emot det. En sådan förändring skulle kunna innebära minskad administration. Samtidigt är det angeläget att fördelningssystemet tar hänsyn till att kostnaderna för biståndshandläggningen ligger kvar på den stadsdelsförvaltning där brukaren bor.

Slutligen vill förvaltningen instämma i att det är bra att resurstilldelningen för LASS fördelas enligt den nivå på ersättning som stadsdelsförvaltningarna ska betala till försäkringskassan.

Förvaltningen föreslår att nämnden återoppar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen om ett nytt resursfördelningssystem för omsorgen om personer med funktionshinder.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att återoppar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Olle Andretzky m.fl.* (m), ledamoten *Lars Hansson* (fp) och ledamoten *Margaretha Åkerberg* (kd) till förmån för eget förslag till beslut, bilaga 1.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 27 juni 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelförvaltningen ser enbart fördelar med att ett centralt kansli, som tar beslut i omsorgsnivåbedömningen, inrättas. Det innebär bland annat att rutiner lättare kan utarbetas och att stadens samlade behov kan överblickas fortlöpande. Dessutom leder en centralisering till att nivåbedömningarna blir mera enhetliga. Då stadsdelarnas biståndshandläggare frikopplas från det ekonomiska uppdraget frigörs mer tid för brukarriktat arbete.

Förslaget att ersättning ska utgå från schablon som beräknats utifrån omsorgsnivå tillstyrks. Även daglig verksamhet ska inkluderas. Det är dock viktigt att se över flexibiliteten i schablonen vad gäller närvaron vid daglig verksamhet. Schablonen ska tillföras den stadsdel där verksamheten finns och täcka alla kostnader såsom resor, administration mm. Det ska inte finnas en högsta nivå som täcker verklig kostnad.

För utföraren inom omsorg om funktionshindrade i Älvsjö innebär förändringen troligen att främst gruppbestäderna måste se över bemanningen i god tid före 2007 i syfte att säkerställa såväl ekonomin som kvaliteten för brukarna. I dagsläget finns det tre personer i omsorgsnivå 16 där ersättning utgår för de faktiska kostnaderna. I förslaget till nytt system täcks inte de verkliga kostnaderna inom den högsta nivåschablonen. Utföraren anser dock att verksamhetens totalram ska ge förutsättningar för att driften ska kunna fortgå även inom ramen för en schablon.

Östermalms stadsdelsnämnd beslöt den 25 augusti 2005 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden *Helena Bonnier m fl* (m), ledamöterna *Birgit Ernerot m.fl.* (fp) och *Jan Ulander* (kd), bilaga 1.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 2 augusti 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till grunderna i det nya resursfördelningsförslaget:

- Att ett centralt kansli inrättas för nivåplacering av personer som tidigare har biståndsbedömts av stadsdelsförvaltningen.
- Att ett nivåsystem införs som baseras på behov i stället för som idag, på insatsens tidsåtgång.
- Att skillnaderna i kronor bör vara mindre i de nya ersättningsnivåerna än i dag.
- Att den högsta schablonnivån inom respektive verksamhet ersätter den idag högsta nivån inom varje verksamhet, som ersätts med den faktiska kostnaden för insatsen.
- Att en grundschablon inrättas som ska utgå för personer med relativt små behov av insatser, såsom hemstöd i eget boende, i servicebostad med personalstöd samt i gruppboende.

Förvaltningen tycker det är viktigt att i det nya fördelningssystemet minska och begränsa de kostnadsdrivande inslagen och att det inte ska gå att besluta om mer insatser än vad brukaren behöver. Fördelningen av resurser ska inte kunna påverkas i berörd stadsdelsförvaltning, vare sig vad gäller val av insats eller omfattningen av insatsen. Den enskildes behov av insats ska avgöra fördelningen, inte hur den enskilda handläggaren bedömer behoven. Det är viktigt att finna kriterier som säkerställer det. Att i det nya systemet överlag ta bort en högsta nivå där verklig kostnad täcks, tycker förvaltningen är bra, det kan begränsa kostnadsdrivningen.

Inrättande av ett centralt kansli för nivåplacering

Förvaltningen vill betona att sammansättningen av personer i det centrala kansliet är viktig. Det måste vara kunniga personer med faktiska kunskaper inom området. Förvaltningens förslag är att sammansättningen av gruppen består av både biståndsbedömare, utförare och enhetschefer. Uppdraget i kansliet bör vara tidsbegränsat, så att det blir omsättning på personer och inte en grupp som med tiden kommer allt längre från det direkta arbetet med brukarna. Det kan också vara representanter från olika stadsdelar som bedömer, men ej fattar beslut i egna ärenden.

Avlösarservice

Förvaltningen bedömer att det nya förslaget, där avlösarservicen ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget blir mer rättvist än dagens system. För några stadsdelar, däribland den egna, innebär detta stora förändringar och det är viktigt att stadsdelarna ges tid till att genomföra erforderliga förändringar.

Gruppboende

Det nuvarande systemet bedöms kunna stimulera fram särskilda boenden där det inte behövs, och att brukaren då erhåller en omvårdnad som överstiger behovet, vilket inte är bra. Att bedömningen av vårdbehov i stället ska göras centralt och att det därmed

görs en enhetlig bedömning över staden vad gäller boendeform och bostad med särskild service, förefaller vara en bra lösning.

Förvaltningen tycker att förslaget med en ”grundnivåschablon”, för personer med relativt små insatser är bra. Förvaltningen stödjer också att det ska utgå fortsatt schablonersättning vid flytt från gruppboende till demensboende och att det är viktigt att schablonen täcker kostnader för administration.

Den nya modellen bör ha mindre skillnader mellan nivåerna, än det nuvarande systemet.

Att det i dag är möjligt att söka stimulansersättning för ny- och ombyggnad av gruppboendestäder är bra. Det stimulerar både utbyggnaden och möjliggör att gruppboendestäderna får modern standard, vilket är viktigt.

Daglig verksamhet

Om bedömningen av behov görs centralt blir det därmed en enhetlig bedömning. Förvaltningen stödjer att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Att schablonerna ska vara riktmärken för internpriserna och täcka kostnader för administration, biståndsbedömning och resor, tycker förvaltningen är ett bra förslag. Det är viktigt med resurshushållning inom staden. Alternativet att låta schablonen gå till den stadsdel där verksamheten bedrivs, kan vara ett sätt att minska kostnadsdrivningen.

Många orkar inte med sysselsättning fem dagar i veckan. Det måste ges möjlighet att köpa platser på både hel- och deltid, och att utrymme ges för detta i schablonen. Alla system måste ha sin utgångspunkt i brukarnas förutsättningar.

Barn och ungdomsboende

I det nya förslaget ska ett nytt bedömningsinstrument tas fram, central nivåbedömning införs och det ska inte finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks, förslag som förvaltningen stödjer. För övrigt se ovan, synpunkter under rubrik *Gruppboende*.

Korttidsboende

Förvaltningen bedömer att det föreslagna förändringarna, att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, central nivåbedömning införs och det ska inte finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks, är bra. För övrigt se ovan, synpunkter under rubrik *Gruppboende*.

LASS- de första 20 timmarna

Försäkringskassan bedömer behovet av LASS och stadsdelarna betalar för insatsen till Försäkringskassan. Det nuvarande systemet, där den resurstilldelning som ges till stadsdelsnämnderna är lägre än den ersättning som ska betalas till Försäkringskassan, är inte bra. Den ersättning som ges till stadsdelarna ska vara densamma som den ersättning Försäkringskassan erhåller för insatsen.

Övriga synpunkter

Förvaltningen ställer sig positiv till grunderna i förslaget och tycker att grundprincipen ska vara att brukarens behov är avgörande för medelstillelningen. Att nivåbedömningen görs av ett centralt kansli ger lika bedömning över staden.

Förvaltningen är positiv till och bedömer att det nya förslaget ger större rättvisa till brukarna genom att stadsdelsförvaltningarna ej själva kan påverka medelstillelningen genom att göra en generös nivåbedömning.

Att ha ett gemensamt resursfördelningssystem för hela staden möjliggör en rättvis bedömning av den enskildes vårdinsatser oavsett var i staden personen bor. Det ger däremot ingen möjlighet att ta hänsyn till den enskildes livssituation i den stadsdel personen bor. Att leva på lika villkor som andra, kan se olika ut i olika åldrar, med olika vanor hos familjen och i olika miljöer. Att vara fysiskt eller psykiskt funktionshindrad, eller att vara bidragsberoende, är olika livssituationer beroende på familjens övriga situation. De socioekonomiska och befolkningsstrukturella skillnaderna i stadsdelarna beaktas inte heller.

En annan faktor att uppmärksamma är att innerstaden har höga kostnader för lokaler, vilket missgynnar de vårdberoende i innerstaden jämfört med ytterstadsdelarna, som ofta har lägre kostnader för lokaler.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att det nya förslaget ger en mer lika och rättvisare bedömning av den enskildes behov av insatser från stadsdelsförvaltningarna, än vad nuvarande system gör.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänstnämnden

Reservation av ordföranden Peter Lundén-Welden m.fl. (m), ledamöterna Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) och ledamoten Désirée Pethrus Engström (kd) har följande lydelse.

Socialtjänstnämnden anför som svar på remissen följande.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten ska öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet ska införas även inom de särskilda boendeformerna.

På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Bromma stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av Jan Tigerström m.fl. (m), Kristin Swanberg m.fl. (fp) och Désirée Pethrus Engström (kd) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvär finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamöterna Anders Hellström (m), Birgitta Axén (m), tjänstgörande ersättaren Christian Jobrant (m), ledamöterna Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp) har följande lydelse.

Som svar på remissen anföres:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvär finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av ledamoten Birgitta Holm m.fl. (m) och vice ordföranden Madeleine Sjöstedt m.fl. (fp) har följande lydelse.

Vi anser att nämnden skulle ha beslutat

Att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvär finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Hägerstens stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordförande Abit Dundar m.fl. (fp), ledamoten Margareta Cederfelt m.fl. (m) och ledamoten Anita Stenlund m.fl. (kd) har följande lydelse.

1. Hägerstens stadsdelsnämnd beslutar att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvär finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas. På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Ylva Wahlström (mp) har följande lydelse.

Förvaltningen skriver i stort mycket bra, men att lägga några av våra viktiga resurser på ett centralt kansli lågt bort från möten med brukarna är feltänkt, oavsett var i kommunen de finansieras. Detta är ju ett besparings förslag som driver kostnader från brukaren till nya tjänstemän.

Dessutom litar man inte fullt ut på de lokala bistånds bedömarna och annan berörd stadsdelspersonal om man instiftar detta centrala kansli, dock kan våra lokala tjänstemän känna de som en lättnad att slippa ta tuffa beslut, som sedan kanske överklagas.

Nej, för våra brukares skull ska handläggningen ligga på ett och samma ställe och stadsdels ansvar är väl förankrat nu. Vidare bör våra brukare, genom t ex KS handikappråd, varit med i utförandet av denna översyn i ett tidigare skede, än i denna remissrunda. Detta handlar mycket om rättigheter för människor med funktionshinder.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamot Catharina Hillerström Vagli m.fl. (m) och vice ordförande Fredrik Wallén (kd) har följande lydelse.

Att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboende, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i

andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Reservationen av Helen Jäderlund Eckardt m.fl. (fp) har följande lydelse.

Att som svar på remissen anföras:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt.

Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrien gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Katarina-Sofia stadsdelsnämnd

Reservationen av Margareta Björk m.fl. (m) och Margareta Jernberg m.fl. (fp) har följande lydelse.

att överlämna förvaltningens förslag
samt att därutöver anföras:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktig-

het, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Kista stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av Birgitta Wahlman m.fl. (m), Sven Påfvels (kd) och Lotta Gravenius m.fl. (fp) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av Mats G Nilsson m.fl. (m), Lars Lundqvist m.fl. (fp) och Birgitta Borg (kd) har följande lydelse.

Stadsdelsnämnden beslutar att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Magnus Hellström och ledamöterna Anne Wompa och Daniel Somos (alla m), ledamöterna Karin Berggren och Elisabet Abelson (båda fp) samt tjänstgörande ersättaren Karolina Eriksson (kd) har följande lydelse.

Stadsdelsnämnden beslutar att:

Som svar på remissen godkänna och överlämna följande yttrande:

Handikappomsorgen utgör tyvärr stadsdelsnämndens sorgebarn. Handikappomsorgen är inte prioriterad och kvaliteten har försämrats under mandatperioden.

Vi anser att funktionshindrade har rätt att få den hjälp och stöd som behövs. Ett samlat grepp saknas i staden. Fina verksamheter läggs ner samtidigt som andra byggs upp. Det är kapitalförstöring och ett oansvarigt sätt att sköta skattebetalarnas pengar.

En central förvaltning i stadshuset skulle dessutom ha helt andra marginaler och resurser att tillgodose funktionshindrades behov än en liten stadsdelsnämnd. En central förvaltning skulle också kunna göra samordningsvinster, vilket skulle leda till billigare byråkrati och mer pengar till omsorgen.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av ledamöterna Jonas Nilsson (m), Gunnel Laufke (m) och Sonja Gräns (m) samt vice ordföranden Pär Hommerberg (fp) och ledamöten Maj-Britt Åkesson (fp) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Inge-Britt Lundin m.fl. (m), ledamoten Sebastian Cederschiöld m.fl. (m) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna och skall införas.

På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Rinkeby stadsdelsnämnd

Reservationen av Kerstin Gustavsson m.fl. (m) och Petter Norberg m.fl. (fp) har följande lydelse.

Att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamoten Ulf Segander m.fl. (m) har följande lydelse.

Vi föreslår att Skarpnäcks stadsdelsnämnd som svar på remissen anför följande:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering. Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel o.s.v. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring. Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice samt avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas. De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän. Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever - när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservationen av ledamoten Bibbi Lagerqvist m.fl. (m) har följande lydelse.

Förslag till beslut

Att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvär finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Det särskilda uttalandet av vice ordföranden Jan Jönsson m.fl. (fp) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna och skall införas.

På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrien gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Ann-Katrin Åslund (fp), ledamöterna Ole-Jörgen Persson (m), Patrick Simonson (kd), Christer Grunder (m), Bengt Porseby (fp) och Markku Sirviö (m) har följande lydelse.

Vi reserverar oss mot beslutet då vi yrkat

Att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboheter, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna och skall införas.

På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrien gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Vantörs stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av Lena Kling, m.fl. (fp) Lars Svärd (m) och Henrik Ehrenberg, (kd) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering. Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboenden, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring. Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas. På vissa områden, inte minst inom de dagliga verksamheterna, innebär förslaget direkta försämringar av den lilla valfrihet som råder i dag. Detta är oacceptabelt. De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän. Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrien gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Olle Andretzky m.fl. (m), ledamoten Lars Hansson (fp) och ledamoten Margaretha Åkerberg (kd) har följande lydelse.

Förslag till beslut

Att som svar på remissen anföra:

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till. Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvär finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboheter, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeformerna skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatri gällande den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Östermalms stadsdelsnämnd

Det särskilda uttalandet av vice ordföranden Helena Bonnier m.fl. (m), ledamöterna Birgit Ernerot m.fl. (fp) och Jan Ulander (kd) har följande lydelse.

Staden ska skapa förutsättningar för att ge de funktionshindrade så stor valfrihet som möjligt. Alla människor skall tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om man har en funktionsnedsättning eller inte. Människor med funktionsnedsättning skall, så långt det är möjligt ha, samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv samt ha ett arbete att gå till.

Alla ska känna sig trygga mot alla former av diskriminering.

Tyvärr finns det stora problem och brister när det gäller funktionshindrades situation. Det gäller tillgänglighet, brist på gruppboendestäder, väntetider för hjälpmedel och så vidare. Därför behövs en politisk vilja och strategi för att nå förändring.

Valfriheten skall öka inom omsorgen om funktionshindrade. Kundval har införts inom hemtjänsten och inom ledsagarservice och avlösarservice. Valfrihet även inom de särskilda boendeförhållandena skall införas.

De funktionshindrade har rätt till likvärdig vård, omsorg och service oavsett var i staden de bor. Enligt Socialtjänstlagen ska kommunen medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning samt får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Ett problem i stadens egen verksamhet gäller bristerna i samordningen med andra huvudmän.

Ett påtagligt problem för vissa brukare inom socialpsykiatrin gäller den stadsdelsarrest de upplever finns när det gäller deras möjlighet att nyttja daglig verksamhet i andra stadsdelsnämndsområden än där de själva bor. Denna stadsdelsarrest måste upphävas.

Översyn av resursfördelningssystem för omsorg om personer med funktionshinder

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. Principer för förändring av resursfördelningen avseende de prestationsrelaterade verksamheterna samt förändring av resursfördelningen för avlösarservice godkänns i enlighet med stadsledningskontorets förslag.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att fortsätta med utarbetandet av nya nivåer för de prestationsrelaterade verksamheterna utifrån de principer som föreslås i stadsledningskontorets förslag.

Bosse Sundling
Stadsdirektör

Inger Båvner
Biträdande stadsdirektör

Anders Carstorp
Ekonomidirektör

Sammanfattning

I samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2003 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av schablonsystemet. Arbetet har delats upp i två etapper. I den första etappen behandlades det s.k. fasta anslaget där kommunfullmäktige under 2004 fastställde ett nytt system som gäller fr.o.m. 2005. I den andra etappen, som detta ärende gäller, behandlas i huvudsak de verksamheter som finansieras med schabloner samt avlösarservice.

För avlösarservice ersätts stadsdelsnämnderna idag efter det faktiska antalet bi-ståndsbedömda timmar. I denna översyn föreslås att medel för avlösarservice överförs till det fasta anslaget och fördelas efter de variabler som ingår i detta anslag.

För de prestationsrelaterade verksamheterna består översynen av två delar. I den första delen, som ingår i detta förslag, föreslås principer för det nya systemet. I den andra delen kommer innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna att presenteras. Anledningen till att ett fullständigt förslag till nytt resursfördelningssystem inte kan lämnas i detta ärende är att samtliga personer måste bedömas i de nya nivåerna innan dessa nivåer kan prissättas.

Ett centralt kansli för att nivå placera personer som biståndsbedömts av stadsdelsnämnderna föreslås inrättas. Det nuvarande nivåsystemet, som baseras på tid, föreslås att ersättas av ett system som istället baseras på vårdbehovet.

Bakgrund

Uppdraget formulerades i kommunfullmäktiges budget för 2003 och beskrivs på följande sätt:

”Att se till så att omsorgen om funktionshindrade fungerar på ett högkvalitativt sätt är en skyldighet som staden har att uppfylla gentemot de enskilda brukarna. Därför ska en utredning göras av kommunstyrelsen i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna, där staden ser över utbyggnadsbehovet samt styrnings- och resursfrågan. I samband med detta ska en översyn av schablonsystemet göras. En sådan utredning ska tillsättas omgående, så att arbetet med denna kan avslutas under år 2003.”

Ärendets beredning

Uppdraget att utreda frågan har gått till Bertil Östberg, stadsdelsdirektör i Bromma. Arbetet har delats upp i två etapper. I den första etappen behandlades det s k fasta anslaget där kommunfullmäktige under 2004 beslutade om ett nytt system som gäller fr.o.m. 2005. I den andra etappen behandlas i huvudsak de verksamheter som finansieras med schabloner men också avlösarservicen.

Arbetet har i den andra etappen bedrivits inom en arbetsgrupp med företrädare för socialtjänstförvaltningen, stadsledningskontoret samt stadsdelsförvaltningarna Bromma, Farsta, Kungsholmen, Älvsjö, Skärholmen och Östermalm. Översynsarbetet inleddes med att alla stadsdelsförvaltningar och socialtjänstförvaltningen inbjöds till ett möte där alla gavs möjligheter att påtala de brister och oklarheter som finns i nuvarande resursfördelningssystem. Under arbetet har en mängd information samlats in, bl.a. genom enkäter till stadsdelsförvaltningar. För att få ett fördjupat underlag kring några områden har konsulter anlåtits.

Vid flera tillfällen har diskussioner förts med stadsdelsdirektörerna och med företrädare för omsorgen om personer med funktionshinder i stadsdelsförvaltningarna. Gruppen har även strävat efter att ta del av erfarenheter utanför stadens egen verksamhet, bl.a. genom kontakter med experter och andra kommuner, inte minst Malmö och Göteborg. Gruppen har även studerat det resursfördelningssystem som fr.o.m. 2005 används i staden för särskolan.

Arbetsgruppens utredning och förslag i korthet

För avlösarservice ersätts stadsdelsnämnderna idag efter det faktiska antalet bedömda timmar. Arbetsgruppen föreslår att medel för avlösarservice ska ingå i det fasta anslaget och fördelas efter de variabler som ingår i detta anslag.

För de prestationsrelaterade verksamheterna består översynen av två delar. I den första delen, som ingår i detta förslag, föreslås principer för det nya systemet. I den andra delen kommer innehållet och ersättningen i de nya ersättningsnivåerna att presenteras. Anledningen till att ett fullständigt förslag till nytt resursfördelningssystem

inte kan lämnas i detta ärende är att samtliga personer måste bedömas i de nya nivåerna innan dessa nivåer kan prissättas.

Arbetsgruppen har haft ett antal utgångspunkter vid utarbetandet av förslaget. Det har särskilt beaktats att fördelningen av resurser inte ska påverkas av beslut i berörd stadsdelsförvaltning, både när det gäller omfattningen av insatsen och val av insats. Det är den enskildes behov som ska vara avgörande för biståndsbesluten. Det är också viktigt att finna kriterier för fördelningen som enkelt kan mätas och utgör en bra indikation på behovet. Systemet bör också vara lätt att förstå och enkelt att tillämpa.

De förändringar som föreslås är i korthet följande:

- Ett centralt kansli inrättas för nivåplacering av personer som har biståndsbedömts av stadsdelsförvaltningen för en viss insats.
- Ett nivåsystem införs som baseras på behov istället för som i dag, baserat på insatsens tidsåtgång.
- Skillnaderna i kronor i de nya ersättningsnivåerna bör vara mindre än i dag.
- I den högsta nivån inom varje verksamhet ersätts stadsdelsförvaltningen i dag med den faktiska kostnaden för insatsen. Denna typ av ersättning kommer att ersättas av den högsta schablonnivån inom respektive verksamhet.
- En grundnivåschablon inrättas vilken utgår för personer med relativt små behov av insatser boende i eget boende med hemstöd, i servicebostad med personalstöd samt i gruppboende. En sådan grundnivå skulle stimulera fram insatser som kräver mindre resurser och är mer anpassade till behoven.

Tidsplanen för hela processen väntas bli följande:

- I juni 2005 läggs förslaget fram och skickas ut på remiss till stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden.
- September 2005 tas beslut i kommunfullmäktige om principerna för det nya systemet
- Under hösten 2005 inrättas ett nytt kansli inom socialtjänstförvaltningen och arbetet med att utarbeta nya bedömningsinstrument påbörjas.
- Under våren 2006 utarbetas nya schabloner och nya nivåbedömningar av alla ärenden görs.
- Augusti 2006 tas beslut i kommunfullmäktige om de nya nivåerna.
- Fr.o.m. januari 2007 och därmed i budgeten för 2007 så tillämpas det nya systemet fullt ut.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret föreslår att modellen för fördelning av budget till stadsdelsnämnderna avseende omsorg om personer med funktionshinder godkänns. Föreslagen modell uppfyller i stort de krav staden ställer på en ny fördelningsmodell. Den typ av nivåer som föreslås ska bygga på behov istället för som i dag, nivåer baserade på insatsens tidsåtgång. Nivåerna ska ej heller vara påverkbara av beslut i stadsdelsnämnden. I samband med framtagandet av modellen har jämförelser gjorts med andra re-

sursfördelningsmodeller. I detta principärende ges inget förslag på om någon av dessa modeller kommer att användas eller om en egen modell kommer att utvecklas.

Budgeten för omsorg om personer med funktionshinder 2005 uppgår till 1947,9 mnkr. Stadsledningskontoret vill särskilt peka på vikten av att minska och begränsa de kostnadsdrivande inslagen i fördelningsmodellen, vilket också har påpekats i de tidigare översynerna 1999 och 2001. Ett kansli för nivåbedömning förväntas inrymmas inom totalramen för verksamheten.

Översyn av resursfördelningssystem för omsorg om personer med funktionshinder

Arbetsgruppens utredning och förslag

Bakgrund

Uppdraget formulerades i kommunfullmäktiges budget för 2003 och beskrivs på följande sätt:

”Att se till så att omsorgen om funktionshindrade fungerar på ett högkvalitativt sätt är en skyldighet som staden har att uppfylla gentemot de enskilda brukarna. Därför ska en utredning göras av kommunstyrelsen i samråd med socialtjänstnämnden och stadsdelsnämnderna, där staden ser över utbyggnadsbehovet samt styrnings- och resursfrågan. I samband med detta ska en översyn av schablonsystemet göras. En sådan utredning ska tillsättas omgående, så att arbetet med denna kan avslutas under år 2003.”

Ärendets beredning

Uppdraget att utreda frågan har gått till Bertil Östberg, stadsdelsdirektör i Bromma. Arbetet har delats upp i två etapper. I den första etappen behandlades det s k fasta anslaget där kommunfullmäktige under 2004 beslutade om ett nytt system som gäller fr.o.m. 2005. I den andra etappen behandlas i huvudsak de verksamheter som finansieras med schabloner men också avlösarservicen.

Arbetet har i den andra etappen bedrivits inom en arbetsgrupp med företrädare för socialtjänstförvaltningen, stadsledningskontoret samt stadsdelsförvaltningarna Bromma, Farsta, Kungsholmen, Älvsjö, Skärholmen och Östermalm. Översynsarbetet inleddes med att alla stadsdelsförvaltningar och socialtjänstförvaltningen inbjöds till ett möte där alla gavs möjligheter att påtala de brister och oklarheter som finns i nuvarande resursfördelningssystem. Under arbetet har en mängd information samlats in, bl.a. genom enkäter till stadsdelsförvaltningar. För att få ett fördjupat underlag kring några områden har konsulter anlåtits.

Vid flera tillfällen har diskussioner förts med stadsdelsdirektörerna och med företrädare för omsorgen om personer med funktionshinder i stadsdelsförvaltningarna. Gruppen har även strävat efter att ta del av erfarenheter utanför stadens egen verksamhet, bl.a. genom kontakter med experter och andra kommuner, inte minst Malmö och Göteborg. Gruppen har även studerat det resursfördelningssystem som fr.o.m. 2005 används i staden för särskolan.

Utgångspunkter för översynen

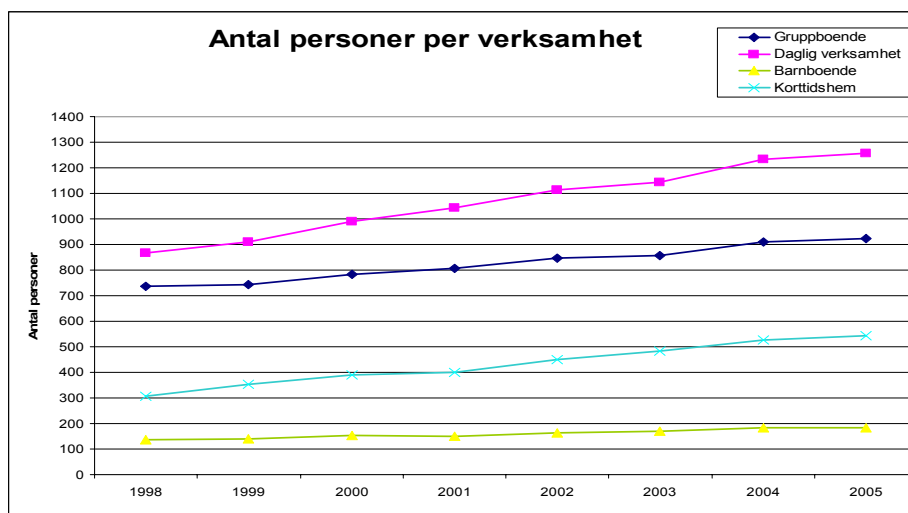
Ett hållbart och rättvist fördelningssystem bör uppfylla en rad krav. Vid översynen har det särskilt beaktats att fördelningen av resurser inte ska påverkas av beslut i berörd stadsdelsnämnd/förvaltning, både när det gäller omfattningen av insatsen och val av insats. Det är den enskildes behov som ska vara avgörande för biståndsbesluten. Det är

också viktigt att finna kriterier för fördelningen som enkelt kan mätas och utgör en bra indikation på behovet. Systemet bör också vara begripligt och enkelt att tillämpa.

Ökade kostnader

Kostnaderna för omsorgen om personer med funktionshinder har ökat kraftigt. Den främsta orsaken till detta är att behoven av insatser har ökat. Antalet boende i gruppboendestäder har ökat med 25 % under perioden 1998-2005. Övriga verksamheter har ökat lika mycket eller mer vilket framgår av diagrammet nedan. Sannolikt är den verkliga ökningen något större eftersom höstmätningen för 2005 inte är inräknad.

Tabell – Antalet personer inom de prestationsrelaterade verksamheterna

Denna ökning kommer att fortsätta eftersom det finns stora grupper som väntar på en plats i gruppboende. För att stimulera byggandet av nya gruppboendestäder finns särskilda stimulansbidrag och en särskild genomförandegrupp som har översikt över utbyggnadsplanerna.

I 2001 års bokslut avsattes 295 mnkr som stöd för utbyggnad. Drygt hälften av detta är utbetalt till genomförda projekt eller in-tecknat för beslutade projekt.

De stora utbyggnadsbehoven kommer att leda till en fortsatt snabb ökning av kostnaderna. Inte minst mot denna bakgrund är det utomordentligt angeläget att resursfördelningssystemet inte i sig är kostnadsdrivande eller styr valet av insatser mot onödigt dyra insatser.

Tidplan

Ett genomförande av förslaget tar relativt lång tid. Ett särskilt nivåkansli måste inrättas. Nya bedömningsinstrument måste utarbetas, testas och alla ärenden måste bedömas på nytt enligt det nya instrumentet. Dessutom måste nivåerna omsättas i schablo-

ner så att resurserna kan fördelas. Detta gör att det blir en process i två steg. Under 2005 bör ett principbeslut fattas om det nya systemet och 2006 ett beslut där det nya systemet fastställs mer i detalj. Detta ger följande tidplan:

Juni 2005	Förslaget läggs fram och skickas på remiss till stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden.
September 2005	Beslut i kommunfullmäktige om principerna för det nya systemet.
Hösten 2005	Ett nytt kansli inrättas inom socialtjänstförvaltningen och arbetet med att utarbeta nya bedömningsinstrument påbörjas.
Våren 2006	Testning av nya instrument, nybedömning av alla ärenden och utarbetande av nya schabloner
Augusti 2006	Kommunfullmäktigebeslut med nivåer m.m.
Januari 2007	Det nya systemet tillämpas fullt ut.

Nuvarande system

Inom omsorg om personer med funktionshinder fördelas medel som fast anslag, prestationsrelaterat anslag samt som särskilt anslag vilka redovisas nedan. Beloppen avser 2005 års budget. Den prestationsrelaterade delen av anslaget stäms av i tertialrapport 2 vilket normalt innebär att kostnaderna ökar eftersom prestationerna blir fler.

Fast anslag

Fr.o.m. 2005 fördelas detta anslag, med undantag för avlösarservicen, utifrån nedanstående fyra kriterier där stadsdelsnämndens andel styr fördelningen. Efter varje kriterium anges den andel av stödet som styrs av detta. Anslaget uppgår totalt till 527,0 mnkr, varav 33,8 mnkr fördelas till avlösarservice. Resurserna för avlösarservice fördelas efter antalet beviljade timmar som är aktuella i augusti året innan det budgetår som avses.

1. Handikappersättning, 50 %
2. Vårdbidrag, 10 %.
3. LASS-ersättning, 20 %.
4. Färdtjänst, 20 %

Prestationsrelaterade anslag

5. Gruppboende (645,1 mnkr)
6. Daglig verksamhet (313,9 mnkr)
7. Familjehem och bostad med särskild service för barn och ungdom (126,8 mnkr)
8. Korttidshem (123,9 mnkr)

Särskilda anslag

9. Kommunövergripande verksamheter (13,8 mnkr)
10. Boendeservice (7,3 mnkr)

11. LASS, de 20 första timmarna (192,4 mnkr)

Det fasta anslaget

Detta anslag ska bl.a. täcka kostnaderna för hemtjänst, personlig assistans som inte betalas av försäkringskassan med LASS-ersättning, ledsagarservice, kontaktperson, kommunalt bostadstillägg för handikappade (KBH), avlösarservice samt övriga insatser enligt socialtjänstlagen.

Anslaget har ökat kraftigt under senare år. Det uppgick 1999 till 339,5 mnkr och har 2005 ökat till 527,0 mnkr, dvs en ökning med 187,5 mnkr, vilket motsvarar en procentuell ökning med 55 % på sex år. Det resursfördelningssystem som började att gälla 2005 medförde en viss omfördelning mellan stadsdelsnämnderna och det finns därför övergångsregler.

Avlösarservice

Avlösarservice i hemmet är en insats enligt LSS. Insatsen syftar till att göra det möjligt för anhöriga eller familjehemsföräldrar att få avlösning och kunna vila, genomföra egna aktiviteter eller göra ärenden utanför hemmet. Insatsen genomförs genom att en person (avlösaren) tillfälligt övertar omvårdnaden i hemmet. Avlösarservice kan både vara en regelbunden insats och fungera som en lösning i akuta situationer. Utgångspunkt för insatsen är den funktionshindrades hem.

Resurserna för avlösarservice fördelas även 2005 efter antalet beviljade timmar. I den första etappen av översynen konstaterades att antalet beviljade timmar varierar mycket kraftigt mellan olika stadsdelsnämnder och samvarierar inte med fördelningen av det fasta anslaget. Arbetsgruppen har därför uppdragit åt konsultfirman Odin-Carlqvist att göra en översyn av orsakerna till dessa skillnader. Granskningen har omfattat två stadsdelsnämnder med förhållandevis många beviljade timmar och två stadsdelsnämnder med få. Sammanfattningen av konsultens rapport bifogas som bilaga 1.

Konsultens slutsats är att skillnaderna i hög utsträckning förklaras av att stadsdelsförvaltningarnas handläggare tillämpar olika arbetssätt och rutiner. De stadsdelar som skulle få ett minskat anslag om avlösarservicen fördelas som det fasta anslaget i övrigt tillämpar mindre goda arbetssätt. I en av de granskade stadsdelsnämnderna är antalet beviljade timmar per vecka mycket högt och i en annan granskad stadsdelsnämnd är antalet personer som beviljats avlösarservice mycket högt. Det är också uppenbart att resursfördelningssystemet i vissa fall har styrt insatsen så att avlösarservice har beviljats även om en annan insats i verkligheten utförs. Avlösarservice har också beviljats även om en annan insats bättre skulle svara mot brukarens behov.

Förslag till nytt system för avlösarservice

Med resultatet av den ovan beskrivna konsultrapporten som bakgrund ter det sig naturligt att föreslå att avlösarservice fr.o.m. 2006 ska fördelas som övriga delar av det fasta anslaget. Även om det blir en betydande omfördelning så finns det tid och möjligheter för stadsdelsnämnder vars budget minskas att vidta erforderliga åtgärder. Inom de

stadsdelsnämnder vars budget minskats, inte minst de två som berörts av studien, har detta arbete redan pågått en tid.

Tabell - Förändrat anslag per stadsdelsnämnd vid fördelning enligt kriterier för det fasta anslaget. Beloppen i kolumnen fördelning efter timmar är enligt den nuvarande resursfördelningsmodellen

Stadsdel	Fördelning efter timmar 2005 (mkr)	Fördelning enl. ny modell (mkr)	Förändring (mkr)	Vinst/förlust i procent
Rinkeby	3,1	0,7	-2,3	-77%
Spånga-Tensta	3,8	1,6	-2,2	-59%
Östermalm	3,4	2,1	-1,3	-38%
Hägersten	1,4	1,0	-0,4	-26%
Vantör	1,7	1,2	-0,4	-25%
Norrmalm	1,8	1,6	-0,3	-15%
Bromma	2,3	2,0	-0,3	-14%
Kista	2,1	2,1	0,0	-1%
Katarina-Sofia	1,8	1,9	0,1	4%
Älvsjö	0,8	1,0	0,2	24%
Liljeholmen	0,9	1,1	0,2	26%
Kungsholmen	1,2	1,7	0,5	37%
Maria - Gamla stan	2,5	3,7	1,1	45%
Skärholmen	1,4	2,2	0,8	59%
Hässelby-Vällingby	1,9	3,0	1,1	61%
Skarpnäck	1,4	2,2	0,9	64%
Enskede - Årsta	1,4	2,5	1,0	72%
Farsta	0,9	2,1	1,3	147%
Summa	33,8	33,8	0,0	

Prestationsrelaterade anslag

Gruppboende

Drygt 900 personer bor i gruppboendestäder. Antalet boende har ökat med 25 % sedan 1998. De boende ingår i första hand personkrets 1, dvs personer med utvecklingsstörning eller autism men också personer i personkrets 2, dvs personer som i vuxen ålder drabbats av begåvningsmässiga funktionshinder eller hjärnskada. Det finns ett stort behov av nya gruppboendestäder, dels för att täcka tillkommande personers behov, dels för att ersätta omoderna gruppboendestäder.

Utgångspunkten för resursfördelningen är att de boende delas in i sex nivåer (11-16). Beslut om nivåplacering tas av biståndsbedömaren i stadsdelsförvaltningen. Som stöd för beslutet finns dels en handledning för bedömning av omsorgsnivå som avser alla prestationsrelaterade verksamheter, dels en manual för mätning av insatsnivå.

I handledningen beskrivs nivåbedömningen på följande sätt:

”Nivåbedömning innebär att man mäter omfattningen av de insatser en person har. Vid nivåbedömningen utgår man från vilken LSS-insats personen har fått beslut om samt hur personalstödet faktiskt ser ut. Det är personalinsatsen i tid som ska mätas. Personalinsatsen kan bestå av omvårdande insatser såsom hjälp med hygien, påklädning, dusch och mat. Insatsen kan också bestå i att ge psykologiskt stöd till någon som är orolig eller behöver hjälp med att strukturera sin tillvaro.”

Den tid som ska mätas är således den personaltid som är direkt riktad till brukaren. Tid för personalmöten, planering, bemanning på natten etc. ska inte räknas med. Det finns en särskild manual för att mäta insattiden. Vid bedömningen av omsorgsnivå intervjuar biståndsbedömaren minst två av personalen på gruppboenden.

Av manualen framgår att tiden ska beräknas för följande insatser:

1. Stöd i morgonrutiner
2. Stöd i kvällsrutiner
3. Matlagning m.m.
4. Hjälp vid måltider
5. Övrig omvårdnad
6. Stöd att planera och strukturera vardagslivet
7. Stöd i fritidsaktiviteter
8. Städ, tvätt, handling av mat
9. Stöd i ekonomi m.m.
10. Personalstöd som inte kan planeras i förväg

För punkterna 1-9 beräknas behovet i form av antalet timmar per vecka. I punkt 10 kan ytterligare tid beräknas t.ex. för att personal alltid måste finnas inom hörhåll. Om den boende har så stora behov av planerat och oplanerat stöd att en personal är avsatt för att arbeta med den boende hela den vakna tiden motsvarar det nivå 15 oavsett antalet timmar som framkommer av punkterna 1-9. Om en boende har så stora behov att två personal är avsatta för att arbeta med den boende hela den vakna tiden motsvarar det nivå 16.

Av nedanstående tabell framgår hur många boende som finns i de olika nivåerna, antalet timmar som ska ges i varje nivå och den ersättning som utgår.

Nivå	Antal boende	Timmar/vecka	Nivåersättning kr/år
11	53	0-10	147 800
12	92	11-20	308 300
13	198	21-35	456 200
14	272	36-75	616 500
15	259	76-140	1 137 500
16	24	141-	1 965 769

I nivå 16 fördelas den verkliga kostnaden vilket innebär att den angivna nivåersättningen för nivå 16 är det snitt som stadsdelsnämnderna redovisade för 2004. Det finns

inga tydliga riktlinjer för hur kostnaderna i nivå 16 ska beräknas vilket kan vara en förklaring till att det är stora skillnader i kostnader för olika personer i nivå 16.

Nivåersättningen har höjts vid två tillfällen under de senaste sju åren. 2002 höjdes den med 8,5 % och 2003 höjdes den med 4 %.

Vid den översyn av resursfördelningen som redovisades i kommunfullmäktige 2001 ändrades systemet så att nivåändringar för befintliga boende inte påverkar resurstilldelningen under innevarande år. Sådana nivåändringar hade tidigare medfört betydande kostnadsökningar under innevarande år. Det har under flera år skett betydande nivåförskjutningar som inneburit att en allt högre andel av de boende finns i de höga nivåerna.

Ett av de grundläggande problemen som behandlades i stadsledningskontorets översyner 1999 och 2001 var tillförlitligheten i nivåbedömningen. Under 1999 och 2000 genomfördes det granskningar i ett antal stadsdelsförvaltningar vilket ledde till korrigeringar av nivåplaceringarna.

Det bör påpekas att schablonen för gruppboende inte i sin helhet kan användas för drift av gruppboende. En del bör avsättas för stadsdelsnämndens övergripande administration som ofta ligger i storleksordningen 4 % och dessutom bör kostnaderna för biståndsbedömningen, ca 3 %, också kunna täckas med dessa resurser.

Under översynsarbetet har många påtalat de stora skillnaderna mellan de höga nivåerna, framför allt 14 och 15, där skillnaden är drygt en halv miljon kronor och att det skulle vara önskvärt med mindre skillnader. En gruppboende kräver en viss bemaning även om vårdnivåerna är låga och med många boende i låga nivåer är det inte möjligt att finansiera driften.

Det finns också en risk med schablonsystemet att gruppboende alltför ofta väljs därför att det utgår schablon för detta. Detta även om ordinärt boende eller serviceboende skulle vara bättre för den boende och medföra lägre kostnader för staden. Det finns därmed en risk för att det nuvarande resursfördelningssystemet leder till en omvårdnad som överstiger det faktiska behovet.

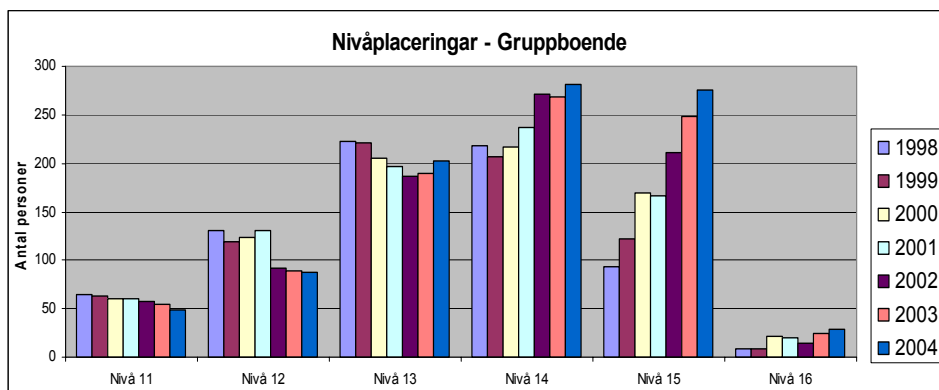
I samband med den första utredningsetappen gjordes en granskning om schablonsättningen täcker kostnaderna vid stadens gruppboende. Den visade på relativt stora skillnader i utfall men att de flesta gruppboendes kostnader täcks av schablonen. Då har inte avdrag för administrationen beaktats.

Arbetsgruppen jämförde bl.a. gruppboende som uppfyller kravet på att den boende ska ha en egen fullvärdig lägenhet med äldre gruppboende den boende endast har ett rum. Det visar sig då att äldre ofullständiga gruppboende oftare har högre kostnader jämfört med schablontilldelningen. En förklaring till detta kan vara att de äldre gruppboendena ibland är under avveckling och att antalet boende har minskat. Något generellt mönster att nya gruppboende skulle ha svårare med ekonomin kan således inte urskiljas, snarare det motsatta mönstret.

Skillnaderna i resultat kan inte heller förklaras av skillnader i sammansättningen av de boende. Det är ungefär samma andel av de boende i de olika nivåerna oavsett om det är en gruppboende som går med ett underskott eller ett överskott. Det finns dock en

svag tendens att gruppboende med överskott har en något högre andel boende i nivå 15. Det bör dock understrykas att det rör sig om små skillnader.

Arbetsgruppen har vidare jämfört andelen boende i de olika nivåerna och nivåersättningen under den tid systemet har funnits. Modellen antogs ursprungligen av kommunfullmäktige under 1996 och smärre justeringar har därefter gjorts efter beslut i kommunfullmäktige 1999 och 2001. I tabellen nedan anges andelen boende i de olika nivåerna under olika år.

Det finns en tydlig trend mot att en allt högre andel bedöms i de höga nivåerna. Den kraftiga nivåförskjutningen kan till en del förklaras av att de boende har blivit äldre och därmed mer vårdkrävande. Det har också under denna period flyttat in en hel del personer med höga vårdnivåer i gruppboende, som tidigare bodde på institutioner. Hela förskjutningen mot högre nivåer kan dock svårligen förklaras enbart med detta.

För att få ytterligare underlag för att bedöma systemets funktionssätt gavs Ernst & Young i uppdrag att analysera gruppboendernas verksamhet. (sammanfattning bifogas som bilaga 2). Fokus i utredningen låg på att analysera om gruppboendena utför den biståndsbedömda tiden.

Verksamheten vid tio gruppboende i fyra stadsdelsnämnder har därför studerats i detalj. De boende motsvarar ungefär 5 % av det totala antalet boende vid stadens gruppboende. Arbetsgruppen bedömer att resultatet är representativt för stadens verksamhet.

Resultatet från studien visar bl.a. följande:

- * De beviljade timmarna är ingen viktig styrsignal till flertalet gruppboende. Nivåerna är kända men inte antalet beviljade timmar.
- * Det är ovanligt att stadens gruppboende utför den beviljade tiden. Om den beviljade tiden som ska motsvara behovet skulle utföras skulle det medföra kraftiga kostnadsökningar.

* Inom respektive nivå är det fler beslut som har ett lågt antal timmar än ett högt antal timmar. Det är vanligare med beslut som ligger precis över nivågränsen, vilket sannolikt innebär att biståndsbedömarna, medvetet eller omedvetet, försöker höja antalet beviljade timmar så att nivågränserna passeras.

En granskning av nyckeltalen för gruppboende visar också på en kraftigt ökad kostnad för gruppboende. Mellan 1998 och 2004 har den genomsnittliga dygnskostnaden mätt som nyckeltal ökat med 50 %. Nyckeltalet för 1998 kan dock ifrågasättas eftersom det är så mycket lägre än 1999 års nyckeltal. Kostnadsökningen mellan 1999 och 2004 är 25 %.

År	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Dygnskostnad i kr	2 044	2 462	2 430	2 650	2 640	2 942	3 071

För 2003 var Stockholms kostnader för en gruppboendeplats 233 tkr dyrare ¹ än snittet bland landets 30 största kommuner. Uttryckt i procent är Stockholms kostnader 37 % högre än snittet. I det nya utjämningsystemet för LSS-kostnader är stadens kostnad dock endast 74 tkr, eller 12 %, högre än beräknad snittkostnad i utjämningsystemet.

I samband med den översyn som Bohlin & Strömberg gjort på stadens uppdrag av den statliga kostnadsutjämnningen för LSS har också framkommit en hel del resultat som visar på stora skillnader mellan stadsdelsnämnderna. När det gäller andelen i nivå 15-16 i gruppboende så är snittet i Stockholm 31 % men det varierar mellan 16 % och 58 % mellan de olika stadsdelsnämnderna.

Det nuvarande systemet för de nivåbaserade verksamheterna innebär, uttalat eller outtalat, en stark press på biståndsbedömarna att justera upp nivåerna. Medvetet eller omedvetet så hamnar biståndsbedömarna ofta strax ovanför nivågränsen istället för strax under. Systemet bygger på att man "avrundar uppåt". Valet av mätmetod gör bedömningen ännu svårare eftersom det är den faktiska tiden som ska mätas. Det är självfallet mycket svårt för en biståndsbedömare att t.ex. kunna veta om morgonrutinerna för en brukare tar 20 eller 30 minuter i genomsnitt.

Sammanfattningsvis konstaterar arbetsgruppen att det nuvarande systemet för att fördela resurser till gruppboende inte fungerar tillfredsställande:

- Det är uppenbart att besluten i stadsdelsnämnderna i viss utsträckning har anpassats till systemet. Det har därmed blivit klart kostnadsdrivande.
- Det är också uppenbart att den biståndsbedömda tiden inte kan utföras med den nuvarande resurstilldelningen. En biståndsbedömning där tiden skulle anpassas till den insats som verkligen utförs skulle leda till att nivåerna ofta sänktes, vilket i sin tur skulle innebära att stadsdelsnämnderna skulle få väsentligt mindre resurser för gruppboendena.

---

¹ Siffran avseende gruppboende är hämtad från Rådet för kommunala analyser och jämförelser (RKA) databas www.kommundatabasen.se

- Resursfördelningen till gruppboendestäder uppfyller inte det mest grundläggande krav som ska ställas på varje resursfördelningssystem, nämligen att det ska vara oberoende av beslut hos mottagaren eftersom det annars alltid finns en risk för att besluten påverkas. Detta togs upp i översynerna såväl 1999 som 2001.

Systemet bör därför förändras i vissa grundläggande delar. Arbetsgruppen har även övervägt hela tanken om nivåer och schabloner och att ersätta det med ett enhetligt belopp per person i gruppboende. Slutsatsen är ändå att det krävs ett nivåsystem eftersom det sannolikt finns skillnader i behov mellan stadsdelsnämnderna. Utan nivåer skulle inget stadsdelsområde vilja starta ett boende som vänder sig till personer med höga vårdnivåer och det skulle bli näst intill omöjligt för personer med stora behov av hjälp att byta stadsdelsområde.

Förslag till nytt system för gruppboende

Utifrån den granskning som har gjorts av nuvarande system så är den viktigaste slutsatsen att bedömningen av nivå inte ska göras av stadsdelarnas biståndsbedömare utan av ett centralt "nivåkansli". Det bör understrykas att hela biståndsbedömningen ligger kvar på stadsdelsförvaltningarna. Det är endast beslutet om nivå som ska fattas centralt i staden.

Det nya systemet för särskolan som kommunfullmäktige fastställde 2005 har en hel del likheter med det system som föreslås. Där finns ett centralt kansli på utbildningsförvaltningen bestående av fyra personer som bl.a. bedömer vilken nivå eleverna i särskolan ska ingå i och därmed hur mycket pengar som ska fördelas till stadsdelsnämnderna.

Arbetsgruppen har träffat företrädare för Malmö och Göteborg och fört ingående diskussioner med dem. I Malmö finns ett system som liknar det som föreslås och i Göteborg förs diskussioner om ett liknande.

Det är svårt att bedöma hur stort ett sådant nivåbedömningskansli bör vara. En uppskattning är det bör bestå av fyra personer och arbetsgruppen föreslår att det förläggs till socialtjänstförvaltningen. Särskilt i ett inledningsskede kan det behövas ytterligare resurser för att kunna göra nybedömningar av alla ärenden.

Arbetsgruppen anser också att tid inte är ett bra sätt att mäta behoven. En rad andra bedömningsinstrument som används i andra kommuner, t ex Södertörnsmodellen, Malmös modell men också den SNAC-modell som används inom äldreomsorgen har studerats av arbetsgruppen. Ett nytt bedömningsinstrument bör bygga på att behovet mäts på annat sätt än med tid, t.ex. med hur vanligt det är att en insats ges. Det är också önskvärt att hänsyn tas till behovet av insatser nattetid vilket inte görs i dagens system. Vid utformningen av ett nytt bedömningsinstrument bör samverkan ske med Malmö och Göteborg och det är önskvärt att hitta gemensamma lösningar. En nära samverkan bör också ske med utbildningsförvaltningen som har ett liknande system.

En ny modell bör också innehålla mindre skillnader mellan nivåerna. Det bör vara möjligt att driva en gruppboendestad även med boenden i de lägsta nivåerna vilket innebär att ersättningen redan här bör täcka kostnader för hyra, grundläggande bemanning,

ledning m.m. Det är också rimligt med mindre skillnaderna i tilldelning av resurser mellan de olika nivåerna.

Resursfördelningssystemet ska inte stimulera fram gruppboende där det inte behövs. Det finns en hel del personer som ingår i personkrets 1 och 2 som kan bo i ordinarie boende med stöd eller om det inte går i en servicebostad enligt LSS. Arbetsgruppens bedömning är att det behövs ökade möjligheter för sådana boenden, bl.a. för personer med neuropsykiatriska diagnoser och lindrigare utvecklingsstörning. Det krävs sannolikt också kompetenshöjande insatser inom handikappomsorgens hemstødsverksamhet så att arbetet inriktas mer mot boendestødjande insatser. En närmare samverkan med socialpsykiatrin kan underlätta en sådan förändring.

Det bör därför finnas en ”grundnivåschablon” som utgår för personer i personkrets 1 och 2 med relativt små behov av insatser och som bor i eget boende med hemstød, i servicebostad med personalstød och i gruppboende. En sådan grundnivå skulle stimulera fram insatser som kräver mindre resurser och är mer anpassade till behoven.

Det kan också finnas anledning att se över riktlinjerna gällande bostad med särskild service för att säkerställa en enhetlig bedömning över staden och att rätt boendeform väljs.

I den nuvarande nivå 16 ersätts den verkliga kostnaden. I budgeten för 2005 finns endast 28 personer i denna nivå men den genomsnittliga kostnaden är ungefär 2 mnkr per person, vilket gör att det sammantaget ändå är en betydande kostnad för staden. Det är också stora skillnader mellan de kostnader som stadsdelsnämnderna begär. För att ligga i nivå 16 krävs dubbel bemanning men en del stadsdelsnämnder begär ersättning som inte täcker detta medan kostnaderna i andra fall beräknas uppgå till ca 3 mnkr. Det är i praktiken inte möjligt att göra en tillfredsställande granskning av stadsdelsnämndernas kostnadsberäkningar. I ett nytt system bör det därför inte finnas en nivå som är baserad på verklig kostnad utan den bör ersättas av en nivå som beräknas på samma sätt som övriga nivåer.

En särskild fråga som bör uppmärksammas i det fortsatta utredningsarbetet är eventuellt stød till äldre som bor i gruppboenden och blir mycket sjuka eller dementa. Kvarboendepincipen gäller givetvis för utvecklingsstörda dessa liksom för övriga, men när t.ex. demenssjukdomen utvecklats kan det vara en bra lösning att flytta till ett demensboende där personalen också bör ha kompetens avseende utvecklingsstörda. I det nuvarande systemet utgår schablon så länge personen bor kvar på gruppboendet men den faller bort helt vid en flytt till ett äldreboende. Det bör därför övervägas om det i framtiden ska utgå fortsatt schablonersättning vid flytt till ett demensboende, även om denna inte bör vara högre än vad som är normalt för ett boende för dementa

Daglig verksamhet

Allt fler funktionshindrade beviljas daglig verksamhet. Sedan 1998 är det en ökning med 45 %.

Resurserna fördelas efter nivå (21-26) där den högsta nivån ska täcka verklig kostnad.

Nivå	Schablon	Antal
21	47 400	19
22	142 200	218
23	191 800	383
24	259 500	327
25	394 900	270
26	563 500	17

Kostnaden per brukare är i Stockholm 312 tkr per år. Riksgenomsnittet är 168 tkr². Skillnaden kan endast i mindre omfattning förklaras av ett högre kostnadsläge i Stockholm. Även i det nya utjämningsystemet för LSS-kostnader är stadens kostnad väsentligt högre, 106 tkr, än beräknad kostnad i utjämningsystemet.

Daglig verksamhet skiljer sig när det gäller resursfördelning i flera avseenden från gruppboendet. Resurserna för daglig verksamhet går till den stadsdelsnämnd där brukaren bor, inte till den stadsdel där verksamheten bedrivs vilket är fallet för gruppboende. Eftersom brukaren ska ha stort inflytande över valet av daglig verksamhet så köper stadsdelsnämnderna i hög grad från varandra och en betydande andel köps också av privata utförare. Det finns stadsdelsnämnder som inte har egen daglig verksamhet eller mycket liten och det finns stadsdelsnämnder som har en mycket omfattande verksamhet. Reskostnaderna betalar också den stadsdel där brukaren bor.

För att få ett bättre underlag för bedömning har Ernst & Young granskat verksamheten (i bilaga 3 finns en sammanfattning av rapporten)

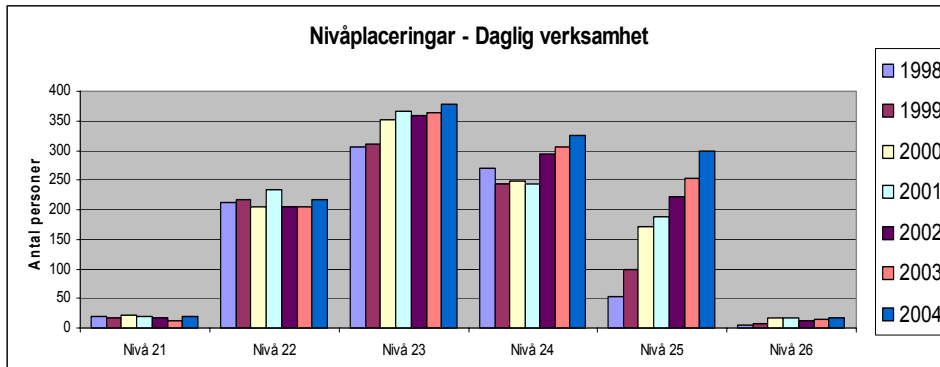
Några av de viktigaste slutsatserna i rapporten är:

- Internpriset avspeglar den verkliga kostnaden som är betydligt högre än schablonen.
- Det finns inte tillräckligt starka incitament till resurshushållning bl.a. för att en stor andel av platserna säljs till andra stadsdelar.
- Schablonen räcker inte för att bemanna det antal timmar som handledningen för nivåbedömningen anger.

På samma sätt som för gruppboendestäder finns en klar förskjutning mot allt högre nivåer, vilket framgår av nedanstående diagram.

---

² Siffran avseende daglig verksamhet är hämtad från Rådet för kommunala analyser och jämförelser (RKA) databas www.kommundatabasen.se

Förslag till nytt system för daglig verksamhet

På samma sätt som för gruppboende föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Det som är speciellt för den dagliga verksamheten, nämligen att en så stor andel köps av andra stadsdelsnämnder, kräver särskilda åtgärder. Några tänkbara åtgärder som bör prövas är följande:

- Överväga att låta schablonen gå till den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs. Utred vidare hur reskostnaderna ska täckas, dvs ska de betalas av den stadsdelsnämnd där verksamheten bedrivs eller av den stadsdel där brukaren bor.
- Om resurserna även i ett nytt system ska gå till den stadsdelsnämnd där brukaren bor bör det tydliggöras att schablonerna bör vara riktmärken för internpriserna, varvid givetvis ska beaktas att schablonen också ska täcka kostnaden för administration, biståndsbedömning och resor.
- Den nuvarande schablonen är baserad på deltagande fem dagar i veckan. Det förekommer dock att deltidsplatser köps och i det fortsatta arbetet bör man överväga om schablonen ska påverkas av detta.

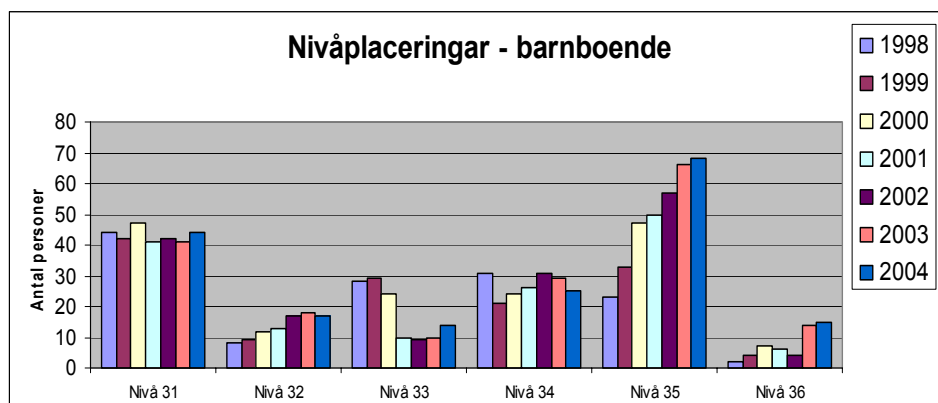
Barn- och ungdomsboende

Antalet barn och ungdomar i familjehem eller LSS-boende har ökat med 34 % sedan 1998.

Resurserna fördelas i nivåerna 31-36. Familjehem ger nivå 31 (även för vuxna). LSS-boende fördelas i nivå 32-36 med ungefär samma system som för gruppboende för vuxna.

Nivå	Schablon	Antal
31	225 700	47
32	275 300	17
33	403 900	15
34	514 600	29
35	1 128 400	63
36	1 730 876	14

Även här har det skett en klar förskjutning mot de höga nivåerna.

Förslag till nytt system för barn- och ungdomsboende

De förändringar som föreslås för barn- och ungdomsboende är gemen-samma med de som föreslås för gruppboende. På samma sätt som för gruppboende föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

Korttidsboende

Korttidsvistelse enligt LSS kan beviljas i form av korttidshem, korttidsfamilj och som lägervistelse. Schablonutdelning utgår för korttidshem. Sedan 1998 har antalet som beviljats korttidshem ökat med 77 %.

Resursfördelningen avseende korttidsboende är mer komplicerad än övriga prestationsrelaterade verksamheter och sker både utifrån barnets behov respektive föräldrarnas behov:

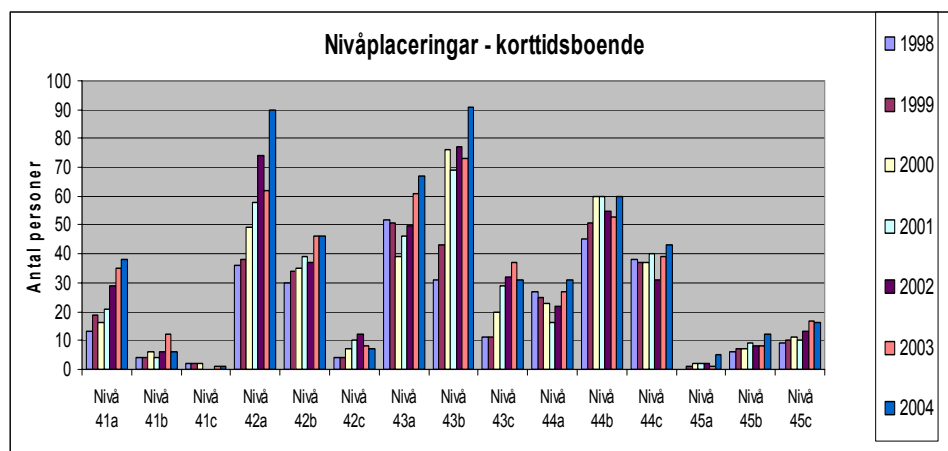
- Nivåer 41-46 beroende på barnets behov av stöd.
- Nivåer beroende på antalet beviljade dygn i genomsnitt per månad, som beror på föräldrarnas behov av avlastning.
  - A 1-6 dygn
  - B 7-9 dygn
  - C 10 dygn eller mer

Följande ersättningar utgår i de olika nivåerna.

Nivå	Schablon	Antal
41 A	40 700	40
41 B	189 600	11
41 C	297 900	1
42 A	50 800	86
42 B	236 900	47
42 C	372 400	11
43 A	60 900	72
43 B	284 300	79
43 C	446 900	31
44 A	71 000	28
44 B	331 800	62
44 C	521 200	37
45 A	81 200	2
45 B	379 200	8
45 C	595 800	16

I nivåerna 45A-45C kan stadsdelsnämnderna redovisa de faktiska kostnaderna i de fall de överstiger de ovan redovisade ersättningar.

Bilden över utvecklingen av antalet korttidsboende är inte lika entydig som tidigare bilder. Det totala antalet har ökat påtagligt men det finns inte en lika tydlig bild av att det sker en klar förskjutning mot högre nivåer. Indelningen i de tre nivåerna A-C har ifrågasatts bl.a. därför att det är så stor skillnad på schablonens storlek.

Alla utförare har inte heller priser som bygger på de olika nivåerna, trots att de bör ha det enligt stadens regler för internprissättning.

För föräldrar som behöver avlastning kan avlösare och korttidsfamiljer vara andra alternativ.

För att inte resursfördelningssystemet ska missgynna korttidsfamiljer som alternativ bör det finnas en grundnivå (A) som ger ersättning för dessa. Hänsynstagande till antalet dygn bör antingen ske genom att resurserna fördelas per dygn med ett tak på antalet dygn som räknas, eller att som i dagens system, ha några nivåer som ger olika tilldelning, t.ex.

Nivå B = 1-3 dygn

Nivå C = 4-6 dygn

Nivå D = 7 dygn eller fler

Förslag till nytt system för korttidsboende

De förändringar som föreslås för korttidsboende är gemensamma med de som föreslås för gruppboende. På samma sätt som för gruppboende föreslås att ett nytt bedömningsinstrument tas fram, att central nivåbedömning införs och att det inte ska finnas en högsta nivå där verklig kostnad täcks.

I likhet med daglig verksamhet bör staden överväga att låta resurserna gå till den stadsdelsnämnd där utförarenheten finns.

Särskilda anslag

LASS – de första 20 timmarna

Utifrån antalet personer som har beviljats LASS fördelas resurser till stadsdelsnämnd eftersom de ska betala detta till försäkringskassan. Den timersättning som stadsdelsnämnderna har fått i resurstilldelningen är idag lägre än den ersättning som stadsdelsnämnderna ska betala. Eftersom regeringen numera fastställer ersättningen tidigare är det rimligt att utgå från den nu kända nivån som stadsdelsnämnderna också får betala.

Bilagor

Bilaga 1 – Sammanfattning av konsultrapporten ”Resursfördelning till avlösarservice” av Carlqvist & Odin

Bilaga 2 – Sammanfattning av konsultrapporten ”Gruppboende – resursfördelning och möjlighet att utföra beviljad tid” av Ernst & Young

Bilaga 3 - Sammanfattning av konsultrapporten ”Daglig verksamhet – analys av intjäningsnivåer mm” av Ernst & Young

Bilaga 1 - Sammanfattning av konsultrapporten "Resursfördelning till avlösarservice" av Carlqvist & Odin

Avlösarservice i hemmet är en insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Insatsens syfte är att göra det möjligt för anhöriga eller familjemedlemmar att få avlösning och kunna vila, genomföra egna aktiviteter eller göra ärenden utanför hemmet. Insatsen genomförs genom att en person (avlösaren) tillfälligt övertar omvårdnaden i hemmet.

Idag ersätts stadsdelsnämnderna för faktiskt antal beviljade avlösartimmar. En arbetsgrupp med uppdrag att se över resursfördelningen överväger att istället föreslå en modell där anslagets storlek baseras på antalet personer beviljade handkappersättning, vårdbidrag, färdtjänst och personlig assistans enligt LASS. Gruppen har genomfört en analys som visar att vissa stadsdelsnämnder skulle få ökat anslag medan andra skulle få minskat anslag om förslaget genomförs.

Carlqvist Odin har i denna rapport analyserat varför ett byte av resursfördelningssystem ger dessa effekter. Vi har studerat fyra stadsdelsnämnder (Rinkeby, Östermalm, Hässelby-Vällingby och Skärholmen). De två förstnämnda får minskad ersättning vid ett byte av resursfördelningssystem medan de två sistnämnda får ökad ersättning.

Vår slutsats är att effekterna i hög utsträckning kan förklaras av att stadsdelsnämndernas handläggare tillämpar olika arbetssätt och rutiner. De stadsdelar som skulle få minskat anslag med den nya modellen tillämpar mindre goda arbetssätt. Slutsatsen baseras på bl.a. följande iakttagelser:

- Ett beslut om avlösarservice i Skärholmen, Hässelby-Vällingby eller Östermalm omfattar i genomsnitt mellan 4,8 och 7,2 timmar per vecka. I Rinkeby beviljas genomsnittspersonen över 19 timmar per vecka. Det är en anmärkningsvärt stor skillnad som inte kan förklaras av att funktionshindrade personer i Rinkeby i snitt har behov av tre till fyra gånger så många avlösartimmar som motsvarande personer i andra stadsdelsnämndernas. Vår slutsats är istället att handläggarna i Rinkeby är mer generösa (mätt i antal beviljade timmar) än kollegorna i de andra stadsdelsförvaltningarna. Ytterligare en förklaring är sannolikt att avlösarservice ibland har beviljats när någon annan insats, t ex personlig assistans, bättre hade svarat mot brukarens behov.
- I Östermalm är 39,3 % av de personer som har beviljats en LSS-insats också beviljade avlösarservice. Det är en avsevärt högre andel än i de övriga tre stadsdelsnämnderna som ingår i granskningen. Andelen personer i Östermalm är vidare nästan dubbelt så hög som motsvarande andel i den kommun som ligger högst i Sverige (Vaxholm, 20,6 %). Det finns två förklaringar till Östermalms särställning. En är bristande arbetsrutiner vid handläggning och uppföljning av insatsen avlösarservice. En annan är att resursfördelningssystemet har medfört att avlösarservice har valts trots att det som utförs egentligen är en annan insats (t ex kontaktperson, ledarservice eller korttidstillsyn för skolungdom över 12 år).

Handläggarna i Skärholmen deltar i två nätverk med kollegor från andra stadsdelsnämnder. Nätverken syftar bl a till att diskutera och samordna biståndsbeslut. Östermalm, Rinkeby och Hässelby-Vällingby deltar inte i något motsvarande nätverk, åtminstone inte vad gäller LSS-insatsen avlösarservice. Hässelby-Vällingby har dock (i likhet med Skärholmen) fungerande rutiner för att skapa en enhetlig myndighetsutövning inom den egna biståndsenheten och Rinkeby håller på att bygga upp rutiner. I Östermalm finns planer på att skapa ett system med samma syfte. Östermalm planerar också att se över övriga arbetsrutiner, t ex uppföljning av beslut.

Frånvaron av rutiner är en viktig förklaring till varför mindre goda arbetsätt har utvecklats i Rinkeby och Östermalm.

I Skärholmen fanns för ett par år sedan misstankar om att myndighetsutövningen inte var enhetlig samt att några beslut var för generösa. Handläggarna gick därför igenom och diskuterade alla gamla beslut. Gemensam ärendedragning och interna riktlinjer infördes. Beslut som ansågs ligga fel (för många timmar) omprövades. Några föräldrar som erhöll ett minskat antal avlösartimmar överklagade handläggarnas nya beslut. Inget beslut ändrades dock i högre instans. Resultatet har blivit att antalet beviljade timmar på två år har minskat med nästan 57 %. Om alla stadsdelsnämnder arbetade på samma sätt som Skärholmen skulle stadens kostnader med all sannolikhet minska markant. Vår slutsats är därför att det nuvarande resursfördelningssystemet är kraftigt kostnadsdrivande eftersom omprövning av beslut inte uppmuntras samtidigt som onödigt generösa biståndsbeslut ersätts fullt ut. Det senare, dvs att full ersättning har utgått för onödigt generösa beslut, har dessutom i vissa stadsdelsförvaltningar motverkat en nödvändig förändring av handläggarnas arbetsätt.

Ytterligare ett problem med nuvarande system är att stadsdelsnämnderna genom de egna biståndsbesluten kan påverka kommande års anslag. Det är därför positivt att de fyra kriterier som föreslås ligga till grund för resursfördelningen är i praktiken omöjliga för stadsdelarna att påverka.

När det gäller sambandet mellan kriterierna och de insatser som systemet ska fördela resurser till ser vi inga stora risker. Risken för att Försäkringskassan drar in handikappersättning eller vårdbidrag när stadsdelarna fattar beslut om LSS-insatser bedömer vi som liten. En risk med det nya resursfördelningssystemet kan dock vara att medborgarna har olika benägenhet att ansöka om vårdbidrag, färdtjänst osv. Vissa stadsdelsnämnder skulle då få för låg resurstilldelning när anslaget fördelas utifrån de fyra kriterierna. Vi tror dock att denna risk är liten. Dessutom kan den minskas ytterligare om alla stadsdelsnämnder instruerar sina handläggare om att alla som ansöker om LSS-insatser också ska upplysas om rätten till andra bidrag som kan vara aktuella.

Bilaga 2 – Sammanfattning av konsultrapporten ”Gruppbestäder – resursfördelning och möjlighet att utföra beviljad tid” av Ernst & Young

Stockholms stad genomför för närvarande en bred en översyn av LSS-verksamheten. Frågor som utreds är bland annat utbyggnadsbehovet samt styrnings- och resursfrågan. Flertalet frågor som behandlas inom översynen hanteras internt inom Stockholms stad. Ernst & Young har dock fått i uppdrag att utreda några frågor. Denna rapport behandlar resurs-fördelning till gruppbestäder. Våra slutsatser sammanfattas i nedanstående punkter:

- * Den interna resursfördelningen från beställarna till enheterna sker på olika sätt i de fyra stadsdelsnämnderna. Skillnaderna mellan de fyra stadsdelsnämndernas interna resursfördelning medför att enheternas budget, uttryckt i procent av nivåersättning-en, varierar mellan 90 och 100 %. Det finns fler faktorer som försvårar analys och jämförelser av gruppbestädernas budgetar och resultat. En sådan är att budget på gruppbestadsnivå saknas i Katarina-Sofia. Däremot finns budget på enhetsnivå, dvs budget har upprättats för de tre gruppbestäderna tillsammans. Vår slutsats av dessa iakttagelser blir att enheternas resultat inte fullt ut är en tillförlitlig parameter vid bedömning av gruppbestädernas effektivitet och stadens resursfördelningssystem.
- * De beviljade timmarna är inte en viktig styrsignal vid flertalet gruppbestäder som ingår i granskningen. Nivåerna är ofta kända men inte det exakta antalet beviljade timmar. Flertalet intervjuade kände inte till om nuvarande schema medgav att alla beviljade timmar utfördes.
- * För att undersöka om gruppbestäderna har möjlighet att utföra den beviljade tiden har vi utgått från enheternas grundschema. Från dessa har vi dragit bort tid som uppenbart inte kan användas för att utföra beviljad tid, exempelvis nattarbete och mötestid. Analysen visar att endast två av tio gruppbestäder har teoretisk möjlighet att utföra den beviljade tiden. Under förutsättning att de gruppbestäder som ingår i denna analys är representativa för stadens gruppbestäder blir vår slutsats att det är ovanligt att stadens gruppbestäder utför den beviljade tiden. Om det skulle ställas krav på att alla beviljade timmar skulle utföras, samtidigt som nuvarande resursfördelning och nivåbedömning bibehölls, finns enligt vår uppfattning en mycket stor risk för kraftiga kostnadsökningar i många gruppbestäder.
- * Stadens resursfördelningssystem är konstruerat på så sätt att ersättningen per timme sjunker i takt med att nivåerna ökar. Vidare är de timintervall som de högre nivåerna omfattar enligt vår uppfattning alltför breda. I nivå 15 kan de beviljade timmarna öka ”med flera årsarbetare” utan att gruppbestädens ersättning förändras. Vi föreslår därför att nivå 15, samt eventuellt nivå 14, delas så att det totala antalet nivåer ökas. Vi vill understryka att detta mycket väl kan göras utan att stadens samlade kostnader för verksamheten behöver förändras.
- * När de gäller gruppbestädernas effektivitet är det stora skillnader mellan den tid gruppbestäderna avsatt för arbetsplatsträffar eller andra återkommande, schema-

lagda möten. Den gruppbestad som använder minst tid, mätt som procent av den totala arbetstiden, lägger drygt 3 % på möten. Samtidigt finns tre gruppbestäder som lägger över 10 %.

- * Det finns vissa skillnader mellan gruppbestädernas bemanning dagtid när de boende är på daglig verksamhet. En gruppbestad tillämpar ett schema som innebär att ingen person är i tjänst mitt på dagen. Ytterligare några minskar bemanningen utan att det blir helt tomt och en av gruppbestäderna har samma bemanning oavsett om de boende är hemma eller på daglig verksamhet.
- * När det gäller den optimala storleken på resultatenheter anser vi att en resultatenhet bör innehålla mellan tre och fem gruppbestäder. Kostnadsdrivande händelser vid en gruppbestad är lättare att hantera om det ingår många gruppbestäder i resultatenheten vilka tillsammans kan bära de oväntade kostnaderna. Samtidigt är det viktigt att enhetschefen inte har fler gruppbestäder inom enheten än att det går att utöva ett reellt chefskap. Vi har i andra kommuner sett exempel på resultatenheter innehållande 8 gruppbestäder. När så många gruppbestäder ingår i en resultatenhet finns en risk för att enhetschefens förmåga att styra intag av timvikarier och användande av övertid minskar. Det innebär i sin tur risk för en kostnadsdrivande hantering av den vardagliga bemanningen.
- * Inom respektive nivå är det fler beslut som har ett lågt antal timmar än ett högt antal timmar. Vidare är det vanligare med beslut som ligger precis över nivågränserna än precis under dem. Det indikerar att biståndsbedömningen inte sker helt förutsättningslöst när det gäller antalet timmar som de boende beviljas. Den sannolika förklaringen är att biståndsbedömarna och/eller de personer vid gruppbestäderna som deltar vid nivåbedömningar, medvetet eller omedvetet, försöker höja antalet beviljade timmar så att nivågränserna passeras. Det är inte särskilt anmärkningsvärt eftersom en ombedömning från nivå 14 till nivå 15 innebär en intäktsförstärkning med 521 100 kronor.
- * Många intervjuade har framfört att hyran, liksom övriga kostnader som gruppbestaden i praktiken inte kan påverka, borde ligga utanför det nivåbaserade systemet. Vi har konstaterat att flertalet gruppbestäder har en nettohyra (den del gruppbestaden betalar själv) som uppgår till ca 200 000 kronor. Det finns dock exempel på en gruppbestad som betalar 535 000 kronor i nettohyra. De ca 335 000 kronor som gruppbestaden betalar per år i ”ovanligt” hög hyra motsvarar ungefär en årsarbetslön. Om hyran ersattes vid sidan av det ordinarie resursfördelningssystemet skulle gruppbestädernas resultat i högre utsträckning vara beroende av deras effektivitet. Det är dock viktigt att komma ihåg att stadens resursfördelningssystem för denna verksamhet fördelar ett stort antal miljoner kronor till stadsdelsnämnderna och att någon eller några gruppbestäder med hög nettohyra påverkar stadsdelsnämndens ekonomi ytterst marginellt. I den mån frågan ska hanteras föreslår vi därför att det sker inom ramen för respektive stadsdelsnämnds interna resursfördelning.

Bilaga 3 - Sammanfattning av konsultrapporten ”Daglig verksamhet – analys av internpriser m.m.” av Ernst & Young

Ernst & Young har på uppdrag av projektgruppen för översyn av LSS-verksamheten i Stockholms stad genomfört en analys av internprissättningen inom daglig verksamhet.

Stockholms stad har höga kostnader för daglig verksamhet mätt per brukare (ca 260 tkr) i jämförelse med riksgenomsnittet (ca 164 tkr). Kostnadsskillnaden kan inte enbart förklaras med högre lokalkostnader och ett högre relativt löneläge. Under förutsättning att behovsnivån inom den dagliga verksamheten i Stockholms stad inte avviker ifrån rikets genomsnittliga, kan ytterligare förklaringar till kostnadsskillnaden finnas i en högre ambitionsnivå och/eller lägre kostnadseffektivitet.

Följande slutsatser har framkommit i den analys som genomförts:

- Det finns en bristande överensstämmelse mellan resursfördelningssystemets nivårelaterade schabloner och den faktiska internprissättningen. Schablonerna fördelar till beslutade behov medan internprissättningen värnar verksamhetens faktiska kostnader. Tillämpningen av internprissättningen innehåller inga eller mycket svaga incitament till resurshushållning.
- Beräkningen av internpriser följer i stort stadens riktlinjer för internprissättning. Alla förväntade direkta kostnader finns med. Indirekta kostnader i form av overheadkostnader beräknas i första hand på erfarenhetsmässig grund utan regelrätta kalkyler. OH-kostnadspåslag varierar i de undersökta stadsdelsnämnderna från 3,5 % till 5 %.
- Genomförandet av kalkyleringen till grund för internprissättningen skiljer sig åt mellan stadsdelsnämnderna. Från att beräkna de planerade faktiska fasta och rörliga kostnader vid enheterna till att göra ett påslag utifrån skillnaden mellan de beräknade kostnaderna för daglig verksamhet i förhållande till nivåschablonerna enligt resursfördelningen.
- Samtliga enheter som har studerats tillämpar internpriser per nivå som överstiger resursfördelningens nivåschabloner.
- Orsaker till kostnadsvariationerna mellan enheterna är dels mer eller mindre höga fasta kostnader och dels mer eller mindre personalresurs än vad ”Handledning för bedömning av omsorgsnivå” anger per nivå.
- Förutom de direkta kostnaderna per plats i daglig verksamhet tillkommer resekostnader. Av vad som framkommit i de stadsdelsnämnder som denna analys berört är resekostnaderna betydande.
- Nivåbedömningen inom den dagliga verksamheten sker med hjälp av en modell som både upplevs som krånglig att tillämpa och som inte avgjort säkert garanterar en rättvisande bedömning av behovet.

Rekommendationer

- Överväg att använda resursfördelningens nivåschabloner som ett pengsystem dvs att schablonen går direkt till den enhet som tar emot brukaren.
- Om systemet med internpriser ska bibehållas bör:
- Personalkostnaden knytas till den personalresurs som ”Handledning för bedömning av omsorgsnivå” beskriver.
- OH-påslaget grundas i en faktiskt redovisad kalkyl.
- Drivkrafter ges att hålla tillbaka de s k fasta kostnaderna.
- Åtgärder som kan påverka enheternas lokalkostnader och lokalutnyttjandet bör identifieras och genomföras.
- Jämförelser med andra för Stockholms stad relevanta kommuners dagliga verksamhet bör göras med avseende på kostnader, bemanning, arbetssätt m.m.
- Resekostnaderna till och från den dagliga verksamheten bör bli föremål för fördjupad analys i syfte att identifiera åtgärder som kan bidra till att minska kostnaderna. Särskilt bör möjligheten undersökas att samordna den dagliga verksamhetens transportbehov med andra verksamheters behov av transporter.
- Nuvarande modell för nivåbedömning inom daglig verksamhet bör ses över och utvecklas mot att bedömningen görs i form av en intervjubaserad mätning av antingen tid eller frekvens. Den mest framkomliga vägen är troligen att likt Södertörnskommunerna använda sig av en skala för hur ofta olika insatser behövs och sedan via den framräknade genomsnittspoängen omvandla mätresultatet till nivåer.